

Каркемиш

Харран
(Телль-Халаф)

Віктор БЕРЕЗЯК

АТЛАНТИДА:

сторінки прадавньої
української історії

„Скільки раз виймали мечі і виходили проти ворогів і відкидали їх од своїх теренів отці од роду Орового, славного і сильного, який і Сирію воював і Єгипет”

(„ВЕЛЕСОВА КНИГА”)

Віктор БЕРЕЗЯК

АТЛАНТИДА: сторінки прадавньої української історії

Київ
„Науковий світ”
2012

УДК 94(477):930.85(903)
ББК 63.3(4Укр)2
Б48

Березяк, Віктор.

Б48 Атлантида: сторінки прадавньої української історії. — К.: „Науковий світ”, 2012.— 208 с.

ISBN 978-966-2472-02-8

Таємницю Атлантиди буде розгадано найближчим часом, і всі припущення перейдуть у площину реальної історії прадавніх прашчурів українського народу — хатів (пізніших венедів) і шумерів (атлантів, антів). У цьому глибоко переконаний автор книжки, який присвятив багато років свого життя вивченню рідної минувшини.

УДК 94(477):930.85(903)
ББК 63.3(4Укр)2

Відповідальний редактор
Микола Славинський

ISBN 978-966-2472-02-8

© Березяк В.В., 2012
© Видавництво „Науковий світ”, 2012

Віктор БЕРЕЗЯК

АТЛАНТИДА:
сторінки прадавньої
української історії

Розвідки про рідну минувшину

*Присвячую цю книгу
патріотам Української держави,
борцям за її волю та Незалежність,
усім, хто поклав свої серця і голови
на вітар української державності,
всім, хто готовий до самопожертви заради
світлого й щасливого майбутнього України.*

Автор

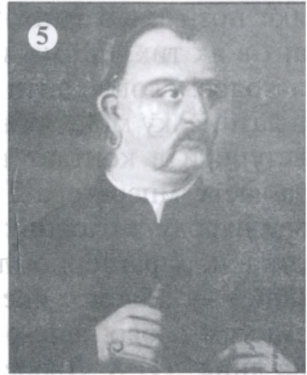
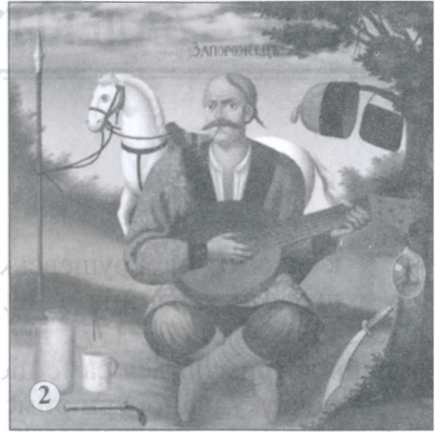
АНТИ – ДАЛЕКІ ПРАЩУРИ КОЗАКІВ

Як відомо, М. Грушевський вважав антів прямими пращурами українців. („Історія України — Руси”, т. I. — 1991. — с. 176—177). На сьогодні багато вітчизняних науковців дотримуються саме цієї думки.

На початку нашої ери римські воїни, зустрівшись з антами на берегах Дунаю та Дністра, ввели в латинську мову поняття, яке позначило їхніх супротивників (а пізніше й союзників!) антів як тих, що мали незвичну зачіску, — оселедця. Зробімо наголос: слово „анти” (*antii, antae, et antes*) було привнесене в латинську мову як назва народу, з яким римлянам судилося вступити в контакт під час завоювання Дакії. Це відбулося за часів імператора Трояна у 101—106 рр. н.е. Записавши назву народу в словник, римляни дали й відповідне пояснення ознаки, характерної для воїнів цього народу: *antiae, antiarum (ante)* — „пасмо, яке звисає на лоб” Знаходимо близьке за змістом слово: **ante-pendulus** — „який висить спереду, спадає на лице” (И.Х. Дворецкий. Латинско-русский словарь. — М., 1976, с. 78, с. 79).

Хоча ця ознака — оселедець — була притаманна лише антам, а не склавинам чи венедам, вона вказувала на характерну особливість воїнів цього народу, тобто оселедець був ознакою особливої військової верстви.

У 1654 році, підпавши під владу Москви, українці відчували приниження від царської влади та російської церкви, які наполегливо намагалися знищити оселедця як ознаку українця-воїна. У наказі царя Олексія Михайловича українцям зазначалося: „Разделение с поляками сотворишь как верою, так и чином, хохлы, которые у вас на головах, пострегите” (Л. Залізняк. „Від склавинів до української нації” — 2004, с. 236). Хоча наші діди та прадіди після зни-

Зображення українських князів, козацьких отаманів, козаків — нащадків своїх далеких пращурів — антів та атлантів:

1. Портрет київського князя Святослава (X ст.).
(Реконструкція образу з опису візантійського письменника Льва Диякона);
2. „Козак — Мамай”.
3. Іван Гонта. (Невідомий художник. Картина 1822 р.).
4. Портрет князя Дмитра (Байди) Вишневського.
Копія з картини XVI ст.
5. Максим Залізняка — послухник Мотронинського монастиря. (Кінець XVIII ст. Невідомий художник).
6. Портрет Якова Шияна (1784 р.).

щення козаччини вже не мали оселедців, та все ж наші північні сусіди й нині нерідко називають нас „хохлами” Цікаво, що саме ця ознака українського воїнства (аж ніяк не образлива!) дає змогу частково реконструювати історію наших давніх прашурів.

Спробуємо проаналізувати етимологію етнонімів, які добре відомі історикам, а саме: **атланти** — **корібанти** — **абанти** — **анти**. На нашу думку, таке дослідження не лише поглиблює знання про історію „праукраїнства”, а й фактично підтверджує існування платонівської Атлантиди — держави, яка в прадавні часи розпочала боротьбу з далекими прашурами греків.

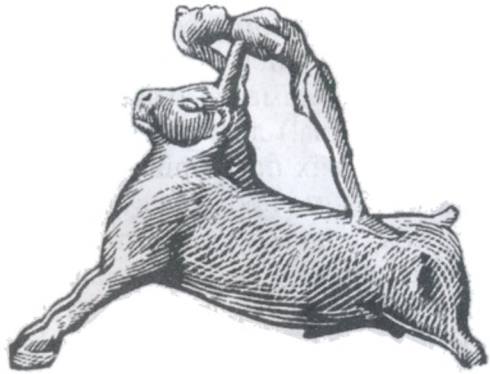
Корібантами та абантами грецькі історичні джерела називають мешканців островів Крит та Евбея, які межували з давньою материковою Грецією. Вочевидь, десь поруч мешкали й ті, кого греки знали як „атлантив” Знаходимо цікавий опис мешканців острова Евбея: „Міфи змальовували абантів зі сплутаним волоссям, яке спускалося на плечі” („Мифологический словарь” — М., 1985, с. 9). Таке визначення чоловічої зачіски може свідчити лише про одне — заплетену косицю (оселедець).

Але ж схожу зачіску мали б носити також їхні одноплемінники з острова Крит — корібанти! І таке зображення воїна з острова ми находимо на бронзовій фігурі чоловіка („История Древнего Востока” — М., 1988, рис. 52 г., с. 179). На оголеній чоловічій голові бачимо заплетену косицю — оселедця. Кому вклоняється воїн? Відповідь находимо на печатці з острова Крит, де зображено богиню в оточенні левів. Це Інанна — бо-

Зображення воїна з острова Крит. На оголеній голові довга косиця-оселедець

гиня шумерських воїнів, яка мала державний чин „anti”, який отримала від свого батька — головного шумерського бога — Ана. Однотипне зображення з Криту доносить до нас статуетка „Гра з биком” (Паола Утевська. „Невмирущі знаки” — Київ, 1981, с. 152).

Статуетка „Гра з биком” з острова Крит.
На оголеній голові довга косиця-оселедець

Таку саму зачіску мали й анти, які мешкали між Дніпром та Дністром, — далекі пращури українських козаків. До речі, зображення з оселедцями на оголеній голові є на кам'яних рельєфах Малої Азії доби Хетської держави та на єгипетських пам'ятках (Дж. Г. Маккуин. „Хетты и их современники в Малой Азии” — М., 1983, рис. 11, між с. 96—97; О.Р. Герни. „Хетты” — М., 1987, фото 5, між с. 128—129).

Рельєф ортостата міської стіни Аладжа-Хаюка доби Хетської держави 14 ст. до н.е. (Мала Азія). Чоловіча фігура на ритуальній драбині має типовий оселедець на оголеній голові

Таким чином, є підстави стверджувати, що характерна чоловіча зачіска в корибантів, абантів й антив — заплетена косиця (оселедець). Видається логічним вважати: таку зачіску мали б носити й платонівські атланти, адже подібність етнонімів, очевидно, засвідчує етнічну спорідненість цих племен.

„Абанти” — не самоназва народу. На нашу думку, ця назва грецька (через посередництво латинської мови). Давали її супротивникам, своїм сусідам, де „аб”,

Зображення полоненого хетського воїна-„анта”,
на оголеній голові якого бачимо дві косиці
(на стіні гробниці фараона Хоремхеба,
кін. XIV ст. до н.е.)

з латині, відповідає сучасному прийменнику української мови — „з”, а російської — „с” (И.Х. Дворецкий. Латинско-русский словарь. — М.,1976, с. 11). Тобто грецьке „аб анти” вказує на грецьких сусідів як таких, що походять „з антив”, тобто „ті, що є нащадками антив”

Назва сучасних абхазів утворена так само і не є самоназвою цього кавказького народу! Ми вважаємо, що під зіпсованою сучасною назвою („хази”, „хазки”?) заховались їхні далекі прашури каски — народ, який відомий у давній історії як непримиренний ворог Хетської держави.

Латинське „аб” у формі „ав” вловлюється і в назві одного, нібито скіфського племені — авхати (Геродот. „История” — М.,1993, с. 188). Авхати Геродота, яких він згадує у Придніпров’ї (6 ст. до н.е.), були нащадками малоазійських хатів, тобто нащадками народу, який тривалий час проживав у Малій Азії (23 ст. до н.е. — 8 ст. до н.е.). Латинське визначення „аб хати” („ті, що походять від хатів”) грецький історик записав як „авхати”

А що таїть у собі етнонім „анти”? Це слово, на нашу думку, шумерське й означає „воїн” Воно досить часто зустрічається в шумерських текстах, а пізніше — і в текстах Хетської держави.

Наприклад, науковці подають шумерське слово APPANTES у визначенні „захоплений у бою” (В. Заморовский. „Тайны хеттов” — М., 2000, с. 269), а слово ZI-ZI-NTY — „воїни” (О.Р. Гарни. „Хетты — разрушители Вавилона” — М., 2002, с. 49). Останнє слово, на нашу думку, має писатися так: ZI-ZI-ANTY.

У цій шумерській логограмі подвоєне ZI (ZI-ZI) виступає вказівним займенником множини до самостійної основи, якою є іменник — ANTY. Давнє шумерське ZI має відповідати сучасному українському вказівному займеннику множини — ЦІ. На множину вказує саме подвоєність знаку — ZI-ZI, так само, як шумерське LU визначає поняття „людина”, а його подвоєння LU — LU визначає поняття множини — „люди”

Про тлумачення слова ANTY як „воїн” може свідчити такий текст одного з законів Хетської держави: „Царем нехай стає із синів царя перший за становищем син. Якщо першого із синів царя немає, то нехай буде царем той, хто другий за становищем син. Коли ж спадкоємця (DUMU NITA) із синів царя немає, то тій, яка перша донька, нехай візьмуть чоловіка (LU-ANTII-ANTAN), і нехай він буде царем” (Э. Д. Менабде. „Хеттское общество” — Тбилиси, 1965, с. 211).

Привертає увагу зрозуміла шумерська логограма DUMU NITA, яка означає „ДОМА НЕМАЄ” Грузинський науковець перекладає шумерську логограму LU-ANTII-ANTAN як „зять”, що нам видається помилковим. На нашу думку: LU (людина) — ANTII (воїн) — ANTAN (з воїнів), тобто, за відсутності синів, перша донька царя мала одружитись з найсильнішим воїном — „найкращим воїном”

Шумерське слово NITA означає „немає” Грузинський дослідник перераховує домашніх тварин одного з хетських господарств, зокрема UDU (вівцю), а пізніше — UDU NITA (баран). Насправді, як вважаємо, в переліку домашніх тварин спочатку була записана „вівця”, та пізніше писар зробив правку „вівці немає” Отже, мова про барана не йде. Цей приклад яскраво засвідчує, що в прочитанні давніх шумерських текстів багато прогалин і невідповідностей.

Наявність шумерських логограм у текстах законів Хетської держави вказує на значний вплив шумерської культури на мешканців цієї держави. Ми вважаємо, що значна частина шумерів становила невід'ємну частину мешканців Хетської союзної (федеративної) держави. Шумери мали б асимілюватися серед населення цієї федерації — хатів, хетів, лувійців, палайців... Вступивши в контакт із грецькими племенами, шумери частково були асимільовані й греками...

Та до якої мовної групи належали шумери, котрі визначали поняття „воїн” словом ANTY? На нашу думку, вони були тюркським етносом. Про це свідчить і оселедець на голові воїнів, і структура складного слова, яке визначає етнонім, — атлант, атланти (ATLANT, ATLANTY).

Слово ATL у тюркських мовах означає „кінь”, а слово ANT, як уже відомо, — „воїн” Ці окремі поняття в складному слові ATLANT перетворюються в загальне — „вершник”, „вершник-воїн” До речі, в уйгурській мові є слово ATLANO, ATLIK (вершник), ATLANTUR (посадити верхом), ATLAN (сідати верхом).

АТЛ (кінь) + АНТ (воїн) = АТЛАНТ (вершник)

У сучасних тюркських мовах слово „вершник” подається як: ATLI (турецька), ATLIK, ATLANO (уйгурська), ATLY (туркменська)... Слова АНТ (воїн), АТЛАНТ (вершник) — самоназва шумерських воїнів, тобто вони — не грецьке визначення своїх супротивників.

На сьогодні ще немає визначення етноніму „корібанти”. Значно лише, що частина цього складного слова — „анти” (воїни). Грецьке мистецтво подає зображення корібантів як воїнів, охоронців богині Реї — матері Посейдона та бабусі — Атланта. („Мифы народов мира” т. 2. — М., 1992, с. 379). Важливо те, що науковці відзначають: корібанти у грецьких віруваннях — божества малоазійського походження (Йоханнес Ирмшер, Рената Йоне. „Словарь античности” — М., 1989, с. 286).

Давнє шумерське слово „ант” (воїн) заховалося в сучасних іменах Антон, Антип. Першим іменем пращури росіян на-

зивали своїх сусідів — антів, де ОН — сучасний вказівний займенник російської мови (ант — он). Так само, запозичивши у венеців слово, яке належить до релігійної термінології, — дяк, прашури росіян вимовляли його на свій лад — дяк (диякон — диякон). Іменем Антип називали антів прашури греків (ант — тип), де грецьке самостійне слово „typos” визначається поняттям „образ”

Богиня Рея з народженням Зевсом, в оточенні корибантів.
Рельєф, II ст. н.е. Париж, Лувр.

Дехто може заперечити, що імена Антон та Антип відомі в латинській і грецькій мовах із давніх часів. Але в наших висновках суперечності немає, адже згадані імена виникли на теренах Малої Азії ще задовго до проникнення туди греків, а пізніше латинян. А, за нашими дослідженнями, саме в ті часи (до 12 ст. до н.е.) там проживали далекі прашури українців, росіян, литовців, поляків. Та про це — окрема розмова. А поки що зупинімося на сучасних словах, які у прихованій формі зберігають у своїй структурі давнє шумерське слово „анти” і які за сучасною семантикою близькі до слів військового визначення. Ось лише деякі: „маркітант”, „комерсант”, „ліверант” (постачальник для війська), „інтендант”, „комендант”, „провіант”, „лейтенант”, „ад’ютант”, „сержант”, „курсант”, „окупант”, „десант” (як видається, слово „десант” у сиву давнину мало б визначати підрозділ із десяти воїнів: „десант”, [„десо” (десять) + „ант” (воїн)], „диверсант”, „корволант”, „репатріант”, „комбатант”, „драбант”, „інфант”... До цього переліку можна долучити слова, первісна етимологія яких нині прихована: „арештант” (не просто „полонений”, а „полонений воїн”), „гарант”, „гарантія” („слово воїна” — обіцянка, військова присяга); „музикант” (музика, „вій-

ськовий музика”); „талант” (здібний воїн), а „безталанний” (нездібний), „талановитий” (здібний); „дилетант” (незграбний воїн, воїн-початківець); „емігрант” (полонений воїн, якого відпускають на батьківщину, „той, який виїжджає”); „мігрант” (воїн — найманець, воїн — чужинець); „консультант” (воїн — наставник, „той, хто навчає військового вишколу). А ще — „гузукант” (з польської — „людина, яка не боїться ризику”). Знаючи етимологію слова „ант” („воїн”), відновимо первісне значення слова — „безстрашний воїн” або „воїн, який не боїться ризикувати” Ризикувати чим? Власним життям!

Словники подають більшість цих термінів як утворення з латинської мови, що були пізніше запозичені іншими народами, зокрема через посередництво французької та німецької мов. Такий висновок нам здається сумнівним, адже в латинському словнику знаходимо лише чотири слова з коренем „анте”, етимологія яких пов’язана з військовою термінологією, при цьому їхня етимологія зрозуміла й визначається префіксом „анте” („попереду”, „перед”, „до”). Ми вважаємо, що наведені слова потрапили до європейських мов через посередництво самих антів (шумерів) та малоазійських народів, які з ними контактували, — хатів, хетів, лувійців, палайців, греків...

До цієї думки нас підводить наявність таких слів в окремих сучасних східноєвропейських мовах і наявність схожих етнонімів у давнину. Наприклад, дослідники зазначають, що слово „драбант” — запозичення з польської мови, через посередництво чеської, куди потрапило з німецької мови. Але німецькі дослідники це заперечують — вважають, що слово походить із території Чехії, де воно спочатку означало гуситських воїнів (Kluge F. „Etymologisches Wörterbuch der deutschen Sprache” 16. Aufl. Berlin, 1967 // „Етимологічний словник української мови” — Київ, 1985, с. 118).

Такі латинські слова, як *adjutant* (помічник), *antecursor* (бійці передового загону) підводять нас до розуміння того, що основа *ant*, *ante* в цих словах використана в значенні „воїн”, „воїни”, де *adjuto* і *corsor* — самостійні слова з визначенням

„помічник” і „попереду напрямку” Таким чином, *adjut(o) + ant = adjutant* (помічник воїна [прислуга]); *ante + corsor = antecorsor* (воїни передового загону). Так само слово *antesignanus* визначаємо як „воїни — охоронці прапора”

Зробімо певну історичну реконструкцію подій із життя народу, воїни якого називали себе „антами”, а вершники — „атлантами” Щоб довести правильність наведеної етимології слова „атлант” як „вершник”, звернімо увагу на пояснення Платона: „Теперь речь пойдёт об их противниках (атлантах. — *В.Б.*) и о том, как шли дела последних с самого начала. Посмотрим, не успели ли мы позабыть то, что слышали ещё детьми, и выложим наши знания перед вами, чтобы у друзей всё было общим. Но рассказу нашему нужно предпослать ещё одно краткое пояснение, чтобы вам не пришлось удивляться, часто слыша эллинские имена в приложении к варварам. Причина этому такова. Как только Солону явилась мысль воспользоваться этим рассказом для своей поэмы, он полюбопытствовал о значении имён и услышал в ответ, что египтяне, записывая имена родоначальников этого народа, переводили их на свой язык; потому и сам Солон, выясняя значение имени, записывал его уже на нашем языке. Записи эти находились у моего деда и до сей поры находятся у меня, и я прилежно прочитал их ещё ребёнком. А потому, когда вы услышите от меня имена, похожие на наши, пусть для нас не будет в этом ничего странного: вы знаете, в чём дело” (*Т.Н. Дроздова, Э.Т. Юркина „В поисках образа Атлантиды” — М., 1992, с. 295.*)

Разом з іменем „Атлант”, значення якого Платон не згадує, нараховуємо десять імен царів Атлантиди. Дослідники наголошують: „Усі імена царів Атлантиди мають певне значення: Євмел — багатий на стада, Евемон — запальний, Амферей — круглий, Мнесей — мислитель, Автохтон — народжений Землею, Еласип — вершник (який поганяє коней), Мнестор — наречений, Азаес — палкий, Діареп — чудовий, славний” (*Там само, с. 296.*)

Платон зазначає, що його дід Салон записував значення імен царів Атлантиди у перекладі грецькою мовою й наводить

лише одне власне ім'я одного з царів Атлантиди „туземною говіркою” — Гадир. Так, атлантичне ім'я „Гадир” він перекладає й подає як грецьке ім'я „Евмел” (багатий на стада). Ім'я „Гадир” має свій відповідник в уйгурській мові — „кадир” („могутній, здібний”). У словнику зазначається, що чоловіче власне ім'я „Кадир” є і в сучасному вжитку уйгурів. В іншій тюркській мові (турецькій) „gaddar” — „жорстокий, лютий”

<i>№ п/п</i>	<i>Імена царів-атлантів, грецькою мовою</i>	<i>Значення імен мовою атлантів</i>
1.	Евмел	багатий на стада Гадир
2.	Евмон	запальний
3.	Амферей	круглий
4.	Мнесей	мислитель
5.	Автохтон	народжений Землею
6.	Еласипп	вершник
7.	Мнестор	наречений
8.	Азаес	палкий
9.	Діареп	славний, красномовний
10.	Атлант	

Значення імені „Гадир”, яке подається в сучасній уйгурській мові, здається нам правильним, адже саме в цій мові знаходимо й значення другого імені — „Атлант” („atlano” — вершник).

Отож Солон подає два імені „туземною говіркою” — Гадир і Атлант, а не одне, як вважав Платон. Виявляється, що в записах Салона існувало визначення імені Атлант серед згаданих дев'яти імен царів Атлантиди.

Так, у перекладі грецькою Еласип — „вершник”, а це означає, що „Еласип” і є „Атлантом” Перше ім'я записано грецькою мовою, а друге — тюркською (шумерською).

Таким чином, царів Атлантиди було дев'ять, а не десять! Ще один із доказів слушності наших роздумів — система судочинства давніх атлантів, про яку згадує Платон.

На наш погляд, щоб система судочинства була бездоганною, щоб на суді не виникало ситуації „рівності голосів”, за якої не можна ухвалити рішення, число царів-суддів мало бути не парне. Отже, їх справді повинно бути дев'ять, а не десять! Саме цей висновок дає змогу поєднати дев'ять царів-„суддів” Атлантиди з великою дев'яткою єгипетських богів, які судили Гора і Сета. І перші, і другі збиралися для судочинства на острові. Мабуть, йдеться про „допотопну” історію легендарної держави-острова Атлантиди.

До речі, на оголеній голові Гора бачимо „заплетену косицю” — оселедець, який за визначенням науковців називається „локоном молодості” („Египет: Боги и герои” — Тверь, 1995, с. 16). Такі зачіски були у всіх претендентів на єгипетський трон. Ця зачіска не відповідає традиціям давньої єгипетської культури: вона шумерська (тюркська). Вчені зазначали, що оселедець голили, коли царевич вступав на трон і ставав фараоном. Думається, це може свідчити лише про те, що певний час, на ранніх етапах розвитку давнього Єгипту, державою правили представники іншого етносу — атланти (анти) — шумери! Вважаємо, що після правління атлантів перші місцеві — єгипетські — правлячі династії запозичили зачіску в попередників як символ правонаступництва влади та визнання ними могутності й слави своїх попередників.

І в цьому нічого дивного немає, адже в науковій літературі є повідомлення про теорію англійського вченого С. Гедда: „Он показал, что в первые века 3 тысячелетия до н. э. в Египте и в Шумере появился одновременно ряд сходных обычаев и элементов культуры. На основании этого он утверждает, что между этими странами имелись связи, которые были установлены шумерами, поселившимися в это время в Египте и Двуречье” (К. Матвеев, А. Сазонов. „Земля Древнего Двуречья” — М., 1986, с. 36).

Ось як описує, один із дослідників образ молодого Рамзеса: „Юный Рамсес, на которого ещё только предстоит снизить величину, застыл в задумчивой позе. Как у многих мальчиков, у него обрита голова и оставлена длинная прядь волос над правым ухом” („Энциклопедия: исчезнувшие цивилиза-

ции” — Рамсес II: величчє на берегах Нила. — М., 2003, с. 6, с. 35, с. 91).

Привертає увагу структурна побудова імені „Осиріс”, яка подібна до хатської, пізніше — хетської структури імен: Хаттусиліс, Мурсиліс, Хандиліс, Мутаваліс, Тутхалі(я)с... Дослідники зазначають: „єгипетське письмо... не розрізняє „л” и „р” і не передає голосних” („История Древнего Востока” — М., 1988, с. 248). Хатське „л” у мові корінного населення Єгипту витіснялося єгипетським „р”. Наприклад, один із єгипетських богів, який охороняв підземне царство, в образі сокола називався „Сокар” (Сокал!). Інколи його ототожнювали з богом, якого називали — „Пта” (Пта[х]), але ж сокіл і є птахом! Останнє слово — хатського вжитку (лувійське — „птица”). Казковий персонаж „Бабай”, яким лякають українських дітей, має єгипетського тезку — Бабая — демона мряки, спільника Сета в боротьбі з Осирісом. („Египет: Боги и герои” — Тверь, 1995, с. 71, с. 72).

Єгипетський бог, з головою пса, „володар царства мертвих”, — „Анубіс”, де „біс” відповідає лувійському — „бес”. Цей бог вирішував долю небіжчика після смерті, зважуючи душу. Від нього залежало, куди попаде людина: до раю чи до пекла. Сучасне побажання: „щоб тебе біс поплутав!” могло означати в давнину: „щоб ти не потрапив у царство мертвих!” Лувійське „бес” відповідає хатському „пес” та єгипетському „сабекі”

„Ану” — з шумерської — „небо” було ім’ям одного з головних шумерських богів. Таким чином ім’я бога „Анубіс” означало „небесний пес” або „пес (бога) Ану”. Отож бога Анубіса зображали в образі пса!

Знаєте, як у стародавньому Єгипті називали річку Ніл? Ріка! Німецький дослідник Елізабет Херінг зазначає: „Ріка — давньоєгипетська назва Нілу. Друга назва — Халі. Слово „Ніл” — грецького походження” (Елізабет Херінг. „Ваятель фараона” — М., 1968, с. 257).

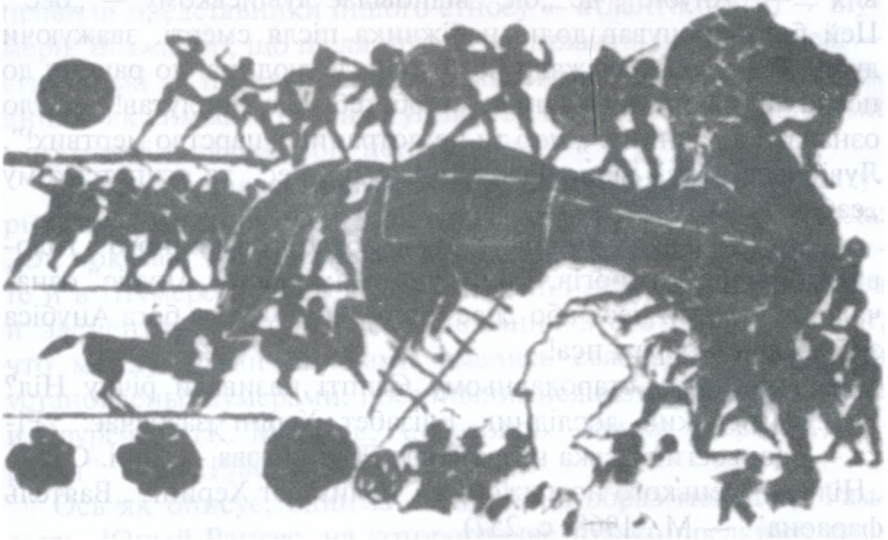
Гадаємо, є над чим замислитися...

Згідно з нашою реконструкцією, ім’я батька Гора мало бути „Осиліс” й означати з хатської мови — „О сильний!”

„О великий!”, „О могутній!” Будова слова „Осиліс” (у єгипетському вжитку — попсоване — „Осиріс”) подібна до слова „Осанна”, яке в єврейському вжитку позначає крик радості під час зустрічі царя, іншої поважної особи. Це слово потрапило до євреїв від хатів чи шумерів. З хатської мови словосполучення „О шана!” трансформувалось у єврейське „О санна!” (Осанна).

Підсумовуючи, наголосимо: за своїм походженням етноніми „атланти”, „корібанти”, „абанти”, „анти” — малоазійські, а за мовною групою вони належать до однієї з давніх тюркських мов — шумерської. Щоб підтвердити слушність наведеної нами етимології складного слова „атлант” (вершник), де „атл” — кінь, а „ант” (воїн), наведемо ще один побічний доказ, скориставшись давньогрецькою міфологією та поезією.

Нам видається, що після невдалого намагання малоазійських племен захопити материкову Грецію та після відомої катастрофи (землетрусу — потопу), яка на довгий час при-

Зображення „Троянського коня”
на давньогрецькій вазі.
(В.М. Любов „Военная хитрость”. — М., 1992)

пинила ці намагання, грецькі племена розпочали рішучий наступ на давніх малоазійських супротивників — антів (атлантів). Колонізація греками прибережних островів Малої Азії, як і самого континенту, на нашу думку, відбулася через кілька десятків століть після всесвітнього потопу, тобто після загибелі платонівської Атлантиди. Кульмінацією цієї боротьби була битва за малоазійське місто Трою (12–11 ст. до н.е.), яку пізніше змалював Гомер (8 ст. до н.е.) в знаменитій „Іліаді”

Звернімо увагу на те, який саме подарунок зробили греки малоазійським супротивникам, щоб врешті-решт захопити неприступне місто. Так, вони подарували дерев'яну статую коня! Греки знали, що саме кінь (коні!) був найдорожчим подарунком для кожного воїна, який себе називав „атлантом” Греки були впевнені, що анти не зможуть відмовитися. Розрахунок виявився правильним. Чи це не є ще одним історичним доказом слушності наших етимологічних припущень!?

У сучасній українській мові знаходимо цілу низку складних слів, в яких приховалося далеке шумерське (тюркське) визначення „атл” (кінь), хоча і в попсованій формі „адл”: ковадло, ковалювати, коваль. На „ковадлі” підковували коня. Слово складне: „ков” (кувати, підковувати) + „адл(о)” (шумерське „atl(o)” — кінь).

У далеких пращурів сучасних росіян це слово стало „кувалдою” (кувалда). Російський мовознавець М. Шанський, розглядаючи етимологію слова „кувалда”, розмірковує так: „Если кув — в кувалда родственно ков — (ку-) в коваль (кую), то чем является в этом слове отрезок -алд(а)? Известно, что суффикса — алд(а) в нашем языке нет” (Н.М. Шанский. „В мире слов” — М., 1971, с. 114). Дослівник помилково наголошує на тому, що слово „kowadlo” потрапило в українську й білоруську мови через посередництво польської мови в XIV–XV століттях.

Вивчаючи працю російського філолога Юрія Откупщикова, знаходимо ще одне слово, в якому заховалося шумерська основа „атл” Учений зазначає: „Когда взнуздывают лошадь,

ей в рот вкладывают удила (обычно железные). К кольцам удил прикрепляют поводья, с помощью которых всадник управляет лошастью. Всем известно выражение „закусить удила”

Поскольку удила обычно находятся во рту у лошади, она может их кусать, грызть, жевать. Отсюда — такие названия удил, как итальянское *morso* — к *mordere* (кусать), нижнелужицкое *gryzadlo* [гризадло] — к „грызть”, сербское *жвѣле* — к „жевать” (Ю.В. Откупщиков. „К истокам слова” — Санкт-Петербург, 2005, с. 96).

Таким чином, „те, що гризе кінь”, і називається „гризадло” В польській мові „*zegadlo*” (тавро — знаряддя для таврування [коней]), „*zwadlo*” = „*zwacz*” (рубець — перший шлуночок у жуйних тварин).

Тканину, яку клали наші пращури під сідло коня, до цього часу називають так: „простирадло” Це робилося для того, щоб сідельце не натирало шкіру. Надвечір воїн, розсідлавши коня, використовував цю тканину як постіль. У чеській мові знаходимо ще одне слово з шумерською основою „атл” Так, Ю. Откупщиков наводить чеське слово *divadlo* (дивадло), тобто „видовище, театр” і виводить його від чеського слова *divati* — „дивитися” Безперечно, в тюркських народів, якими були й шумери (анти), „оглядини коней” ставали не лише святом, а й дійством, на яке приходила сила-силенна людей. Похід на оглядини — „дивитися на коней” — був улюбленим захопленням наших пращурів.

Далекі пращури росіян с-Лувіані (слов’яни) через посередництво венедів запозичили від антив також слово „седло”, яке складається з венедського вказівного займенника „се” (вимовлялося з твердою голосною й відповідало шумерському „це”) та шумерського іменника — „атл (о)” Трансформація, на нашу думку, відбувалася так: се — атло, се — адло, се — дло.

Цей приклад яскраво свідчить про те, що хоча венеди й словіані, далекі пращури українців і росіян, розводили коней і позначали тварину власним словом „кінь” та „конь”, до зустрічі з антами (атлантами) не мали досконалої зброї й не знали такого „винаходу”, як „сідельце” Сидячи на коні, у

сідельці, ант (атлант) казав венеду: „се атло” (це кінь!) і водночас, очевидно, рукою плескав по сідельцю. Венеди, маючи своє позначення тварини як „кінь”, помилково запозичили це слово в антів як назву кінської зброї, яку бачили вперше, — „се адло” (седло).

Слувіані, через посередництво венедів, трансформували це слово на „седло”, при цьому зберегли венедське визначення слова як назви кінської зброї. В сучасній грецькій мові шумерське слово „атл” (кінь) заховалося в таких грецьких словах, як „атлет”, „атлетика”, „атлетичний”. Первісне значення цих слів у давніх греків, як ми вважаємо, було: „спортсмен, що брав участь у кінних змаганнях”, „кінні змагання”. Через тисячоліття значення слів стало узагальненим і прихованим — „фізично розвинутий спортсмен”, „спортивні змагання”: „атлітіс” (спортсмен), „атлітріа” (спортсменка), „атлітізмос” (спорт), „атлітіка неа” (спортивні новини), „модерно пендательо” (сучасне п’ятиборство). Поняття „кінний спорт” у сучасній грецькій мові передається власним словом — „іпасіа”. Від нього — „вершник” (іпеас), „вершниця” (іпедтріа). „Кінь” позначається грецьким словом „алого”. Слово „наїзник” передається латинським запозиченням „каваларіс”, а „наїзниця” — малоазійським запозиченням „амазона”.

Чому саме шумерське слово кінь („атл”) у пізнішій грецькій мові стало частинкою звичного терміна „атлет” („спортсмен, учасник змагань”)? Нам видається, що види спортивних кінних змагань греки запозичили від сусідів — атлантів. Вважаємо, що за давньої доби саме кінні змагання були найпрестижніші. Коні, як і колісниці, коштували дуже дорого, тому їхніми власниками могли бути лише заможні греки. Цей вид змагань був досить небезпечним. Незважаючи на те, хто керував кіньми, переможцем змагань усе ж таки вважався власник коней.

У змаганнях брали участь і представники сусідніх малоазійських народів — хетів, хатів, шумерів, лувійців, палайців які залишилися проживати в оточенні греків після „атлантичної катастрофи”. Навіть у часи пізніші, за існування Хетської

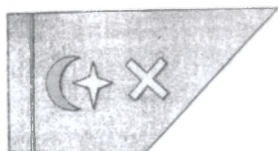
Зображення „тризуба” на хетських печатках

Зображення бербера - „анта” на гермі (кам'яний стовп), з Картаджани. (Національний музей Бордо. Туніс). („Африка — энциклопедический справочник”. М., 1987, с. 480)

Стяг князя Святослава Всеволодовича. 1184 р.

Прапор Київського козацького полку. 1651 р.

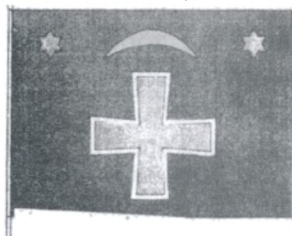
Родовий герб князя Вишневецького-Байди, організатора Запорозької Січі на Хортиці

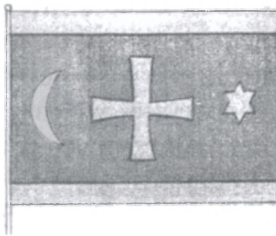
Прапор Недригайлівської козацької сотні. XVII ст.

Емблема для прапорів Охтирського козацького полку. 1734 р.

Прапор Краснопільсько-Сироватської сотні. XVII ст.

Прапор 2-ої Суджанської сотні. XVII ст.

Емблема для прапорів Сумського полку. 1734 р.

держави (18–12 ст. до н.е.), грецькі царі направляли своїх синів до хетів навчатися їзди на колісницях. Про це свідчать історичні документи. На зображенні з барельєфа „Перегони на колісницях” (4 ст. до н.е. або пізніше) з афінського акрополя бачимо помічника візничого з оселедцем на оголеній голові. (Гомер. „Одіссея”, переклад Бориса Тена. — К., 1968, іл. № 19, с. 240–241).

Без сумніву, це асимільований грецьким середовищем нащадок атлантів. Безперечне й те, що атланти в час розквіту своєї держави створювали колонії не лише на численних островах Егейського та Середземного морів, а й на частині материкової Греції та Північної Африки. Про це свідчить і зображення бербера — „анта” — „козака” з Тунісу („Африка. Енциклопедический справочник” — М., 1987, с. 480).

Порівняльне зображення князя Святослава (реконструкція сучасних дослідників з опису X ст.) з зображенням бербера (козака — анта — атланта) на гермі з Тунісу. На обох зображеннях бачимо заплетену косицю — оселедець, кільце-прикрасу у правому вусі, вуса, подібний овал лица, форма носа та вух...

Привертає увагу сережка в правому вусі, яка поєднує цей портрет із зображенням хетських царів, з пізнішими парсунами князя Святослава та українського полковника Максима Залізняка. Бачимо вуса й оселедець, заплетений косицею. Енергійне лице, рішучий погляд вказують на малоазійське походження бербера (анта) й поєднують його з образом українського козака.

Особливу увагу хочу звернути на знак, який прикрашає оселедець бербера (анта). Цей знак, у вигляді „перевернутого місяця”, бачимо на хетській печатці № 3, рис. 15. (О.Р. Гарни. „Хетты разрушители Вавилона” — М., 2002). На цьому зображенні добре видно, яким чином прикріплювався „знак-

прикраса” Можливо, це була військова відзнака антів. Такий знак зустрічаємо й на багатьох інших хетських печатках, зокрема на печатці з Угарита (Дж. Г. Маккуин. „Хетты и их современники в Малой Азии” — М., 1983, с. 81, рис. 28, нижній ряд). Виразне малоазійське походження „анта” (козака), зображеного на гермі з Тунісу.

Отож, на нашу думку, наведені історико-етнографічні й мовні приклади засвідчують, що атланти та їхні пізніші нащадки анти були далекими пращурами козаків, а отже, й далекими пращурами українського народу.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- М.С. Грушевський.* Історія України — Руси. Т. 1, 1991.
- И.Х. Дворецкий.* Латинско — русский словарь. — М., 1976.
- Л. Залізняк.* Від склавинів до української нації. 2004.
- М.Н. Ботвинник, Б.М. Коган, М.Б. Рабинович, Б.П. Селецкий.* Мифологический словарь. — М., 1985.
- История Древнего Востока,* под ред. *Г.М. Бонгард-Левина.* — М., 1988, рис. 52 г.
- Паола Утевська.* Невмирущі знаки. Київ, 1981, рис. на стор. 152.
- Дж. Г. Маккуин.* Хетты и их современники в Малой Азии. — М., 1983, рис. 11.
- О.Р. Гарни.* Хетты. — М., 1987, фото 5, між стор. 128–129.
- Геродот.* История. — М., 1993.
- О.Р. Гарни.* Хетты — разрушители Вавилона. — М., 2002.
- Э.Д. Менабде.* Хеттское общество. — Тбилиси. 1965.
- В.М. Насилов.* Древне — уйгурский язык. — М., 1963.
- Мифы народов мира. Т. 2. — М., 1992.
- Йоханнес Ирмшер, Рената Йоне.* Словарь античности, перевод с немецкого. — М., 1989.
- Етимологічний словник української мови. — Київ. 1985.
- Т.Н. Дроздова, Э.Т. Юркина.* В поисках образа Атлантиды. — М., СТРОЙИЗДАТ. 1992.
- Уйгурско — русский словарь. Составил *Э.Н. Наджип.* М., 1968.
- Карманный турецко — русский словарь. *О.Ю. Мансурова.* — М., 2005.

- Египет: Боги и герои. — Тверь. 1995.
- К. Матвеев, А. Сазонов.* Земля Древнего Двуречья. — М., 1986.
- Энциклопедия: исчезнувшие цивилизации — Рамсес II: величие на берегах Нила. — М., ТОМ, 2003.
- Элизабет Херинг.* Ваятель фараона. — М., 1968.
- Н.М. Шанский.* В мире слов. М., 1971.
- Ю.В. Откупщиков.* К истокам слова. Санкт-Петербург, 2005.
- Гомер.* Одиссея. Переклад Бориса Тена. — К., 1968, іл. №19.
- Африка — энциклопедический справочник. — М., 1987, іл., на стор. 480.

ХАТИ: СТОРІНКИ РІДНОЇ ІСТОРІЇ

Досліджуючи історію хетської держави, ми помітили, що серед слів тогочасних мов на теренах Малої Азії (23 ст. до н.е. — 7 ст. до н.е.) трапляється цілий шар, який за своєю фонетикою та давнім значенням має відповідники в сучасній українській мові.

У попередній публікації („Науковий світ”, 2010, № 11) йшлося про те, що слова *ант*, *атлант* за походженням шумерські й означають *воїн* та *вершник*.

Встановлено також, що анти перших століть нашої ери були прямими пращурами українських козаків і що шумерська мова належить до тюркських мов. Отже, анти, які носили оселедці-косиці, були тюркомовним населенням. Та в сучасній українській мові, крім слів тюркського походження (35%), є й слова інші (65%), не тюркські, але, в сучасному вимірі, теж суто українські! Більшість із них, наприклад, відсутні в російській мові.

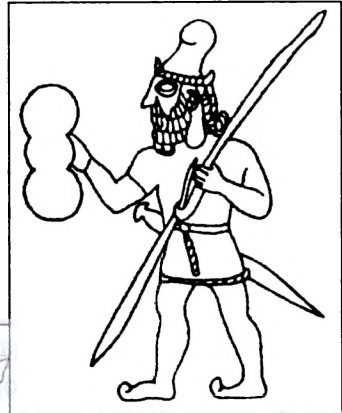
Таким чином мав бути ще один етнос, не тюркомовний, який, поруч із антами (шумерами) — пізнішими козаками, — можна було б вважати пращуром сучасного українського народу. Наші дослідження засвідчують, що таким другим етносом, який стояв біля колиски українства був малоазійський народ — хати (пізніше — літописні венеди).

Хати, разом із лувійцями (пращурами сучасних росіян), хетами (пращурами сучасних литовців) покинули терени Малої Азії (у 7 ст. до н.е.) й переселилися на північ від Чорного моря. Це їх згадує Геродот між Дніпром та Дністром під попсованою назвою — *Авхату*. Грецький історик помилково називає переселенців одним із скіфських племен. Сучасні дослідники, зважаючи на місце проживання, поєднують їх із скіфами-орачами. Це хибне тлумачення, оскільки скіфські

племена ніколи не займалися землеробством. Землю обробляли нащадки малоазійських хатів — пізніші венеди.

Цей народ, наголошують науковці, мав таку розвинену традицію державотворення, культуру, релігію, писемність, що навіть хети, які його підкорили в другій половині 18 ст. до н.е., запозичили у хатів різноманітну термінологію. Так, релігійні відправи виконували хатською (венедською) мовою, а отже, це робили хати — наші далекі прашури.

Наведемо бодай деякі слова хатської (праукраїнської) мови та їхні сучасні відповідники (транскрипцію хатських слів та їхнє значення, подане науковцями, виділяємо): *suva* — сува (*саджати*), висувати, сувати (ставити, встановлювати, посунути), засув, сувало, висуванець (див. *stib*). Наявність у давніх клинописних

Карта заселення хатами, лувійцями, палайцями, шумерами, хетами Малої Азії та Східного Середземномор'я

текстах таких означень, як *stib* і *suva*, очевидно, вказує на різний тип „дверей” у помешканні шумерів (*stib*) та хатів (*suva*). В одних вхід приміщення *zastibувався*, у других — *zasувався*. Казахський дослідник Олжас Сулейменов у своїй роботі подає житло шумерів, яке має вигляд юрти. Таким чином вхід до такого помешкання справді *zastibувався*. Це ще одне зі свідчень того, що шумери були тюркським народом (Олжас Сулейменов. Мова письма — погляд в доісторію — про походження писемности і мови малого людства. — К., 2006).

Вельми цікаві й такі приклади: *nebis* — небіс (небо), *sul* — сул (достаток), посула — обіцянка (достатку?); *stib* — стіб (двері), розстібувати (відчиняти двері?). Це слово може свідчити про те, що на час його вживання, дверей, у сучасному розумінні, не було. Вхід у будинок закривався шкірою або тканиною, яка *zastibувалась* до одвірка; *tati* — таті (тато, батько). *Tata* — з турецької мови — „батько”, „дорогий”, „любий” (звернення до старших чи вчителя); *tete* (литовське — „тато”); *usanuwama* — усанувама (поважний). *Сан* (поважна посада), шановний, шанований, шана, шанобливе ставлення. Хотілося б наголосити, що корінь цього слова — *san* (українське — *шан*) — хатське запозичення від шумерів. Знаходимо його і в загадковій хетській назві келиха *tapisana*, яка цілком зрозуміла з мови української: „Тобі шана!”

Привертає увагу *pankus* — панкус (збори, рада в хетській державі). *Панство* — польською мовою *держава, пани, рада* — державні збори за Великого князівства Литовського у XV–XVI ст., таким чином, *пани* — виборні люди! Литовські — *ponas* (господар), *ponia* (господиня), *pana, panele* (панянка). Литовському *ponas* (господар) відповідає хетське — *паннас* (господар), яке відповідає сучасному українському *пан наш*. Від хатського словосполучення *пан наш* формується хатське (венедське) ім’я *Пан(н)ас*, яке шумери (анти), ставлячи перед приголосною *n*, голосну *o*, вимовляли, як *Опанас*. Нагадаймо такі приклади: країна — україна (Україна), гірок — огірок, Гор — Ігор — Ор, горець — угорець, гора — *агора* (в грецькій мові слово *агора* — малоазійське запозичення), старік — істарік (сучасний історик; у грецькій мові слово *історія* — малоазій-

ське запозичення хатського (венедського) слова *старік*, через посередництво шумерів (антів-атлантів) — *істарік*... Хатське (венедське) слово *пан* — попсоване запозиченням шумерського слова *бан* (пастух), від якого походить сучасне українське слово *чабан* (пастух), *банкет* (свято пастухів), *баняк* (посуд пастуха); *wali* (земля), вал (земляний насип), валок — (с.-г.); *sahhan* — саххан (форма земельного володіння), а соха — знаряддя праці, форма земельного податку — „від сохи” Це слово за походженням має бути тюркським. В уйгурській мові *плуг* (сока), в киргизькій — *соко*. З турецької мови *saha* [саха] — (поле, площа). Це слово, на нашу думку, шумерське.

Маємо також зрозуміле *kuwana*, відтак коваль, від — кувати (метал), ковкий, кований, кувальний. Леонід Гіндвін згадує країну в південно-західній частині центральної Анатолії — Kuwalija й порівнює цю назву з хетською ономастичною основою „невідомого значення” Kuwa в словах: Kuwatalla, Kuwanni. (Гіндвін Л.А. Язык древнейшего населения юга Балканского полуострова. — М., 1967, с. 76.). Порівняймо болгарські слова *кова* (кувати, підковувати), *ковач* (коваль), *ковачниця* (кузня).

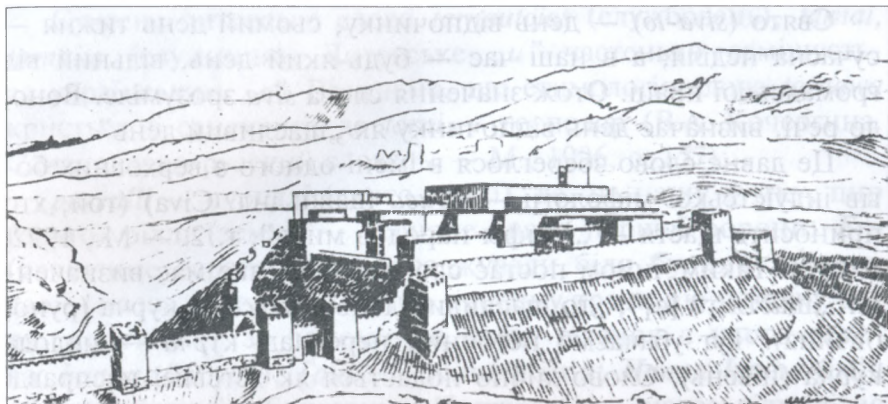
Ще одна прикметна низка: *tesha* — теша (сон), тиша, тихо (відсутність звуків); *zwa* (готувати їжу), *звар* — напій із фруктів — тотожне шумерському *узвар*. Зварити, варити — процес приготування їжі. Литовське — *uzvirti* (закипіти), болгарське — *възваря* (закип'ятити), *възварявам* (кип'ятити); *боршпу* [боршп] — страва, яку подавали у чаші. Борщ — українська національна страва. Привертає увагу наявність літери „у”, яка фіксує іменник у родовому відмінку (чого?) — *борщу*. Порівняймо литовське — *barscai*. Рідкісний випадок, коли мовознавці наголошують, що в російській мові це слово запозичене з української (О.А. Шаповалова. Этимологический словарь русского языка. — Ростов-на-Дону, 2008, с. 25). Отже, це слово, яке знаходимо в давніх малоазійських клинописних текстах, підтверджує не лише те, що наші пращури перебували на теренах Малої Азії, а й те, що вони в ще ті часи готували *борщ* — страву, яку навіть через тисячоліття всі народи світу визнають суто українською національною стравою; *supra* —

суппа (м'ясо), *зуна* (суп із м'ясом у Прикарпатті), *суна* (болгарська). Це слово в хатській (венедській) мові — запозичення від антів (шумерів), де *su* (вода) + *ppe* (?) вказує на рідку страву; *kuzzan* — кузан (вогнище), *казан* (посуд для приготування їжі на вогні); *wadar* — вадар (вода) — вода, відерце (вадарце). Шумерське слово *вадарце* (вода це) потрапило в хатську (венедську) мову, як посудина для води — *відерце*, та в лувійську мову — *ведерко*, *ведро*; *wiana* — віана (вино) — порівняймо: *вино* (українське), *vunas* (литовське); *cuwaluwal* — цувалувал (ритуальний посуд, який підносили царю). Порівняймо: поцілунок, цілувати та болгарське — *целувам* (целовать). Цікаво, що це давнє визначення чаші принесли хати (венеди) в Європу, де воно потрапило в латинську мову — *poculum* (чаша, кубок — В.В. Иванов. „Хеттский язык”. — М., 1963, с. 80). Назва чаші свідчить про те, що перед тим, як посмакувати напій, посудину мали поцілувати; *surna* (ріг), *сурма* — музичний інструмент, похідне — *сурмиту*; *tapar* (значення дослідники не подають), *тонір* (сокира), де „то” вказівний займенник.

Таким чином значення слова криється в основі *nir*. Можливо, пов'язане з словом *Пірва* — іменем Бога аріїв *Пірви*. Ймовірно, слово *nirvati*, яке мало первісне значення „розділити на частини”, „розчленувати”, і підтверджує етимологічне визначення знаряддя праці: *тонір*, *тонірець* — „те, чим розділяють на частини”. Лувійське слово *тонор* — запозичення з хатської мови. Про це свідчить наявність хатського вказівного займенника „то”, який відповідає лувійському вказівному займеннику „это”

Taparnass (державна посада) — правитель певної територіальної одиниці. Хетські слова *tabarna* (рос. „повелитель”), *tapar* (рос. „правитель”) — запозичення з хатської мови. Вони відповідають хатському словосполученню: *танар наш* (В.В. Иванов. „Хеттский язык” — М., 1963, с. 21). Стародавні греки запозичили у хатів принцип державоустрою та його назву. Тому правитель територіальної одиниці Греції називався *toparcha* (*toparches*), а сама територіальна одиниця — *toparchia* (*toparchiae*);

sivatt — сіват — (Бог дня).

Реконструкція сучасними дослідниками за археологічними матеріалами столиці Хетської держави — Хатти (Хаттусас)

Зображення опришка з топірцем

Тапарнас „головнокомандуючий“ хетського війська — „керівник військового підрозділу“, відзнакою якого була бойова сокира — топірець, від назви якого й була утворена назва державного звання

Свято (*siva-to*) — день відпочинку, сьомий день тижня — сучасна неділя, а в наш час — будь-який день, вільний від громадської праці. Отож значення слова *siva* зрозуміле. Воно, до речі, визначає день відпочинку як „щасливий день”

Це давнє слово збереглося в імені одного з верховних богів індуїстської міфології — *Шива* (давн. інд. *Siva*) (той, хто приносить щастя — „Мифы народов мира”, т. 2. — М., 1992, с. 642). Таким чином постає слово *siva-to*, яке має визначення: „щастя то [є]”, „то щасливий день”; *kurca* — курча (руно, овчина). Тут убачаємо неточний переклад: *курча* — молода курка (півень). Слово хибно подається як хетське, насправді воно — хатське.

Западають у душу *alipu*, *alepu* (слово). Українські відповідники тут: лепет, лепетати язиком (говорити), лепетання, наклеп, клепати, наклепник, шелепа, леміш, де *ле* (язик), *миш* (те, що розмішує); *hu* (розмовляти) — гукати, гунявити, гуркотіти, гутарити; *gurtas* — гуртас (місце зібрання), яке відповідає сучасним українським словам *гурт*, *гуртуватися*, *гуртом*;

hamuruwa — хамурува, камурува (дерев’яна балка будинку). Інколи подають як *мурувати* (будувати будинок з каменю). Думається, це неточний переклад. Мова може йти про кам’яну стіну — мур, мурець: *ha* вказує на матеріал, яким мурують, — камінь; *гурутел* — (напій, який подавали у келиху) — відповідає сучасному українському слову *горілка*. Нагадаймо, що помешкання, де виробляють горілку, називають у народі давнім призабутим словом *гуральня*;

marnuwa — марнува (міцний напій — пиво) — змарнувати (втратити), пропити(!); марнувати, марнослів’я, марнотрат, марний, марніти, *марнополька* — шинок, *казенна горілка* („Етимологічний словник української мови”, т. 3. — К., 1989, с. 400). Цей міцний напій згадується у Біблії: „Хто обробляє землю свою, той хлібом насичується, Хто ж за *марницею* гониться, той позбавлений розуму”;

tarnawa (назва учасника релігійного обряду) — Тарнавські — прізвище відомої української родини: в Україні існують поселення Тарнава (Черкаська обл.), Тарнавка (Львівська, Тернопільська обл.), Тарновці (Закарпатська обл.).

Сучасне литовське слово *tarnautojas* (службовець), *tarnai*, *tarnaite* (служниця). Литовське „*u*” частенько заміщується українським „*в*”. Вважаємо, що етимологія слова *tarnawa* криється в санскриті, де *tarni* — господар (В.А. Кочергіна. Санскритско-русский словарь. — М., 1996, с. 157);

purrulli — пурулли (свято землі), де, на нашу думку, пир (свято) рілли (землі) — весняне свято першої борони; *Eya* (священне дерево), яке висаджували біля будинку жерця. *Iva* — назва дерева. Згадаймо народну традицію пошуку води, чи скарбів за допомогою лози, гілочок з цього дерева; *hanna* (бабуся), *Ганна* — жіноче ім'я; *Hanna-hanna* (ім'я жіночої богині); Бог сонця *Пасхуласас* — назва відповідає сучасному українському слову *Пасха*; *Katru* — Катру (назва учасниць ритуального обряду) відповідає стародавньому, дуже поширеному жіночому імені — *Катря*; *Kuprawa* — Купава (хетське жіноче ім'я) — порівняймо зі стародавнім жіночим іменем *Купава*; *Mamma* — Мамма (хетське жіноче ім'я), а українське — мама, мати, матінка, матуся. Литовське — *tama*;

Pusty — Пусті (подається, як хетське жіноче ім'я), а насправді кумедний випадок, коли писар — чужоземець, вочевидь хет — записав хатське (венедське) дієслово *пусту* як жіноче хатське ім'я. Уявімо, як це було. Хет, підійшовши до групи жінок, взяв одну з них за руку, питаючи, як її звати. Жінка, відсторонюючи руку, каже: „*Пусту!*” Писар фіксує сказане слово як ім'я цієї жінки — *Пустму*; *daty* — дати (данина). Порівняймо: дати, подати, віддати;

pata — пата (*нога*), п'ята (п'ятка); *we* — (*tu* — займенник), *vi* — звертання до батьків, старших людей; *ura/urai* (великий) — сучасний схвальний вигук *ура* означає „*перемога*”. Таким чином, визначення, яке подають деякі науковці, помилкове. У переломний момент битви воїни, які ось-ось мали перемогти, радісно кричати: „Ура!” Ім'я бога *Уран* попсоване часом, де „*н*” — залишок повної хетської форми вказівного займенника множини — *нас* (Тапарнас, Лапарнас, Меценас, Перкунас, Пітханас, Сіраманас, Пан(н)ас...), яке, у свою чергу, виникає як попсоване запозичення хетами хатського вказів-

ного займенника множини — *наш*. Отож *Уран (Уранас)* — це „Переможець наш!”

Простежується ланцюжок „щурів та прашурів” наших далеких предків: *Уран (Уранас)* — *Кронас-Посейдон (Посейдонас)* — *Атлант*

Цей словничок хатської мови автор склав на основі зіставлення багатьох видань, присвячених далекій минувшині.

Поряд із мовними існують й інші, зокрема етнографічні й топонімічні, докази спорідненості між малоазійськими хатами та їхніми далекими нащадками — українцями.

Наприклад, на кам'яних рельєфах хетської доби є чоловічі зображення (антів) з оселедцями на оголених головах,

а на печатках — зображення тризуба як елемента державної влади хетських правителів.

Топоніми з Малої Азії мають свої відповідники в українській мові: місто *Хаттина*, пізніше — *Унка* (8–7 ст. до н.е.) та *Хаттуса* (Хаттусас) — столиця хатів, у 23–12 ст. до н.е., поблизу сучасного *Богазгея* (хата, хатуся, хатина — будинок українця); місто *Куссара* (кошара — загін для худоби); місто *Аринна* (Арина — старослов'янське жіноче ім'я; можливо, це місто було лувійським); місто *Смирна* (мир, мирний, смирний, смирна; майже 200 років тому М. Карамзін писав: „Другие считают названия некоторых древних городов в Азии Славянскими: например, Смирны. Но это не доказательство, чтобы Славяне уже как народ особенный существовали в Азии” (История государства Российского”, т. 1, 1989, с. 182). Безперечно, російський історик намагався поставити російський

Аерофотосвітлина сучасних руїн столиці Хетської держави — Хатти (Хаттусі).
Фрагмент Південної фортеці

народ, „*как народ особенный*”, поруч із іншими народами цивілізованої Європи, а тому й витoki його історії шукав саме там — у Європі, серед історії інших європейських народів. А ще маємо: місто *Лісна* (ліс, лісний, лісна); місто *Ненасса* („не наша”, „не наше”); місто *Несса* (має писатись *Насса*, тобто „наша”, „наше”); місто *Нугде* — *Нугде* — видається, що мова йде про лувійське місто. Коли хати (венеди) запитували лувійців, як називається їхнє місто, то вони, гадаючи, що чужинці намагаються довідатися про розташування, замовчували його, відповідаючи: „*Нугде*” (хати запозичили це слово як назву сусіднього лувійського міста); місто *Мама* — мама, мати; річка *Карасу* — назва з тюркської мови, можливо, з шумерської — „чорна вода”;

Зображення тризубів на царських хетських печатках

Зображення тризубів на руських (українських) грошах X ст.

країна на березі Чорного моря, підлегла хетам — *Туманна* (*туман* — хмарність); країна в південній частині Малої Азії — *Таттуса* (тато, батько, тотожне слову *Батьківщина*). З болгарської мови: *татко* — *Татковина*, з російської (правонаступниці давньої лувійської мови) — *отец* — *Отечество*.

Цей невеликий перелік вражає тим, що наведені укра-

їнські слова, їхня українська фонетика, лунали на теренах Малої Азії 6–5 тис. років тому. Записували ці слова на глиняних табличках, камені, дереві, папірусі... До творення сучасної української мови, культури, історії в далекому минулому — 4 тис. років до н.е. — долучилися два давні потужні народи — шумери (атланти — анти) та їхні малоазійські сусіди — хати. Ця назва виникла від назви міста-держави, в якому вони мешкали, — *Хатти (Хаттусі)*. Етимологія назви проста — „фортеця” (тюрк. Катта, Кайтай).

Поклоніння хетського царя державному знаку — тризубу з кам'яного п'єдесталу Богазкея

Після вторгнення „народів моря” (12 ст. до н.е.) та знищення Хетської федеративної держави на іншому місці виникла нова столиця наших далеких прашурів — *Хаттина* (біля нинішнього міста Антакий). Останнє місце проживання наших прашурів у Малій Азії — *Хатай*. Сьогодні українці, які мають власний будинок, з любов'ю називають його так чи так: *хата, хатина, хатка*, ба навіть *хатуся*. Отож хай здоровиться й таланить усім, хто в них мешкає.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- Олжас Сулейменов*. Мова письма — погляд в доісторію — про походження писемности і мови малого людства. — К., 2006.
- Л.А. Гиндвин*. Язык древнейшего населения юга Балканского полуострова. — М., 1967.
- О.А. Шаповалова*. Этимологический словарь русского языка. — Ростов-на-Дону. Феникс, 2008.
- В.В. Иванов*. Хеттский язык. — М., 1963.

- Мифы народов мира, Т. 2. — М., 1992.
- А. Оппенгейм.* Древняя Месопотамия. — М., 1990.
- Етимологічний словник української мови, Т. 3. — К., 1989.
- БІБЛІЯ, або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту — Українського Біблійного Товариства. 1991.
- В.А. Кочергина.* Санскритско-русский словарь, под ред. В.И. Кальянова. — М., 1996.
- И.М. Дунаевская.* Язык хеттских иероглифов. — М., 1969.
- В.Г. Ардзинба.* Ритуалы и мифы древней Анатолии. 1982.
- Э.Д. Менабде.* Хеттское общество. — Тбилиси, 1965.
- В. Заморовский.* Тайны хеттов. — М., 2000.
- О.Р. Гарни.* Хетты — разрушители Вавилона. — М., 2002.
- Древняя Анатолия. — М., 1985.
- История Древнего Востока. Ч. 2. — М., 1988.
- Мифы народов мира — энциклопедия. Т. 1. М., 1991.
- Дж. Г. Маккуин.* Хетты и их современники в Малой Азии. — М., 1983.
- Н.М. Карамзин.* История государства Российского. Т. 1, 1989.

АТЛАНТИДА – КРАЇНА СХІДНОГО СЕРЕДЗЕМНОМОР'Я

Про таємничу державу, поховану десь на дні океану чи моря, написано понад 20 000 різноманітних праць, висунуто понад 1700 гіпотез про її місцезнаходження. Назву держави — Атлантида — утворено від імені її мешканців — атлантів. Це слово є епонімом (за традицією міфології), який вказує на родоначальника — Атланта. Розуміння того, що епонім атлант складне слово, з двома самостійними основами „атл” та „ант” (у шумерській мові „кінь” і „воїн”, а загалом — „вершник”) дає можливість подивитися на історію Атлантиди через відомі історичні факти з життя народів Малої Азії (насамперед хатів та шумерів!) добіблійного часу.

Історія легендарної Атлантиди — це історія далеких пращурів українців — хатів і шумерів (пізніших венедів та антів). Платон зазначає, що події військових протистоянь між греками й атлантами відбувалися 9000 років до часу бесіди єгипетського жерця з Солоном (кінець 6 ст. до н.е.). Ми вважаємо, що цифра 9 була не на початку й не наприкінці великого числа, а в його середині. Єгипетські жерці визначали час катастрофи не конкретною, а узагальненою датою, яка свідчила про те, в якому столітті (тисячолітті) вона відбулася. Цифра 9 не могла стояти наприкінці великого числа й бути звичайним числом десяткової системи — дев'ять. Не могла вона бути й на початку великого числа, вказуючи на датування в дев'ять тисяч! Вочевидь, дев'ятка стояла в середині великого числа і вказувала на дев'ять сотень. При цьому початковою цифрою мала бути одиниця або інше число, наприклад, двійка — 1900 чи 2900. Тоді час катастрофи визна-

чаємо приблизно 2460 роком до н.е. (1900+ 560) або 3460 роком до н.е. (2900+560).

Як відомо, хати та їхній цар Памбой уперше згадуються на теренах Малої Азії у 2300-х роках до н.е. Ця дата ближча до 2460, ніж до 3460 року. Ми ототожнюємо правителя давнього Єгипту Міну (Менаса) з хатами й шумерами, оскільки структурна побудова імені має хатські відповідники: кро-нас, пітха-нас, тапар-нас, лапар-нас, ме-нас, меце-нас... Часи правління Міна (Менаса) сягають 3000 року до н.е., що наводить на думку: то був час розквіту цивілізації. Датою загибелі Атлантиди вважаємо 2460 рік до н.е. Лише за такого розуміння вибудовується зрозуміла хронологія історичних подій із життя шумерів (антів — атлантів), мінойської цивілізації (ті самі шумери й малоазійські хати), Давнього Єгипту. Ось приблизні дати: 3500 до н.е. — прихід шумерів до Месопотамії; 3000 до н.е. — об'єднання Єгипту царем Міною (Менасом. — *Б.В.*), перші ієрогліфічні написи; 2800 до н.е. — початок раннього мінойського періоду; 2750 — 2350 до н.е. — „Золотий вік Шумеру”; 2750—2450 до н.е. — початок „Давнього царства”, ступінчаста піраміда Джосера біля Саккари (2700), яка нагадує шумерські Зіккурати; **2460 до**

Зображення антів-атлантів на єгипетських пам'ятках

н.е. — загибель Атлантиди; 2350 до н.е. — підкорення Шумеру Саргоном Аккадським; 1800 до н.е. — прихід хетів і початки їхньої держави (підкорення хатів, шумерів, лувійців, палайців та інших малоазійських народів). Ці дати — з книжки Войтеха Замаровського „Спочатку був Шумер” (К., 1983, с. 196–198).

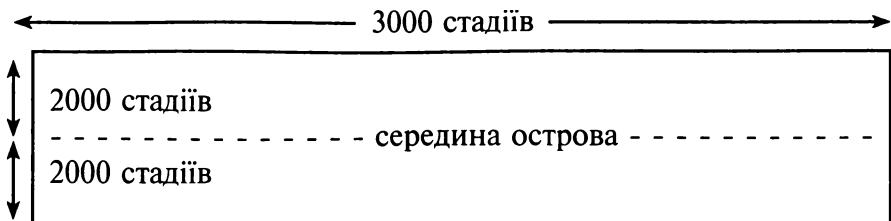
Якою ж була чисельність військ атлантів? Нагадаймо, що військо афінян, за Платоном, — приблизно 20 000 осіб. Коли ж науковці починали вираховувати, згідно із записами філософа, кількість їхніх супротивників, то цифри вражали своєю величиною. В. Щербаков писав з цього приводу: „Важко уявити собі флот із тисячі кораблів. Чверть мільйона моряків — це забагато навіть для Атлантиди... Сухопутна армія мала понад 700 тисяч воїнів. На таке спроможна лише велика держава!” Учений робить висновок: „Означати це може лише одне: цифри Платона явно завищені... Реальним можна вважати військо за чисельністю в сто разів менше” (Т.Н. Дроздова, Э.Т. Юркина „В поисках образа Атлантиды” — М., 1992, с. 166–167).

У першоджерелі є вихідні дані для правильного розв’язання проблеми. Вони дають змогу не лише точно розрахувати площу острова царів і площу більшого острова — держави атлантів, а й визначити ланцюжок помилок у розрахунках Платона. Всі наведені дані довжин, площ, чисельність земляних наділів, кількість війська взаємозалежні.

Платон згадує такі одиниці довжини — стадій (приблизно 197 м) та плетра — 1/6 стадія (приблизно 32 м). Відомий також стадій грецького вченого Ератосфена — 157,7 м.

У науковій літературі зустрічаємо довжину грецького стадія — 178,7 м. Його й візьмімо для розрахунків.

Платон згадує два острови — острів царів та острів більшого розміру з долиною, де проживали прості мешканці держави. З них і формувалося військо, хоча на острові царів була власна охорона. Площа острова з долиною, за Солоном, мала б дорівнювати: $3000 \times (2000+2000) = 12000000$ стадіїв (536,1 км \times 714,8 км = 383204,28 кв. км). По периметру, довжина кордонів мала б становити: $3000+4000+3000+4000 = 14000$ стадіїв (2501,8 км).

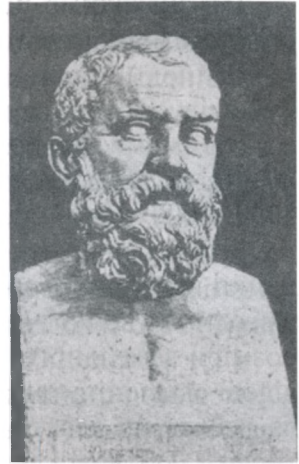
Тут знаходимо першу помилку Платона, який не врахував спостереження свого діда Солона, що одна зі сторін острова (з долиною) становить „від моря до середини дві тисячі” Про це довідуємося із зауваг філософа до першоджерела: „довжина по периметру навколо всієї рівнини була десять тисяч стадіїв”. Отже, Платон помилково порахував периметр кордонів: $3000+2000+3000+2000=10000$ стадіїв (1787 км).

Солон занотував у щоденнику, що з кожної земельної ділянки великого острова-долини мали давати до війська атлантів одного воїна — ватажка (отамана), при цьому вказували розміри земельного наділу — ділянки (городу). Платон подає дідові свідчення таким чином: „величина кожної ділянки була десять на десять стадіїв, а всього ділянок було шістдесят тисяч” Тут друга помилка в розрахунках, адже площа ділянки, за Солоном, становить 100 стадіїв ($10 \times 10 = 100$). Поділивши площу острова-держави на площу ділянки, отримуємо: $12000000:100 = 120000$ ділянок. То звідки 60000 ділянок у Платона? Він вважає, що одна зі сторін становить 2000 стадіїв (а не 4000), а інша — 3000 стадіїв, отже, площа острова-держави становить: $2000 \times 3000 = 6000000$ стадіїв ($357,4 \text{ км} \times 536,1 \text{ км} = 191602,14 \text{ кв. км}$). Таким чином, розділивши площу острова-держави (6000000 стадіїв) на площу однієї ділянки (100 стадіїв), отримуємо платонівську кількість ділянок — 60000.

Філософ також схибив, коли, базуючись на свідченнях Солона, спробував вирахувати довжину каналу, що оточував острів-державу, — десять тисяч стадіїв. Але, знаючи, що справжні довжини сторін прямокутного острова були 300 та 400 стадіїв, отримуємо таку довжину каналу: $300+400+300+400=1400$ стадіїв. Де ж 10000 стадіїв? У чому ми помилилися? Відповідь на запитання проста: не врахували, що канал було викопано на

певній відстані від берегів. Якій? Очевидно, 50 стадіїв. Якщо зважити на це, то довжина сторін каналу буде 200 та 300 стадій, а довжина каналу становитиме: $200+300+200+300=1000$ стадіїв, а не 10000, як у Платона (перебільшив у 10 разів). Слушність таких розрахунків підтверджується ще й тим, що зберігається похибка в 10 разів між даними Солон і Платона та в 100 разів між свідченнями Солон і нашими даними.

Друга важлива обставина — факт того, що дані про довжину каналу у 10000 стадіїв, — розрахунки Платона. Він знову не взяв до уваги, що довжина у 2000 стадіїв однієї сторони острова, за Салоном, — лише „до середини острова” Звідси помилковий розрахунок довжини каналу, який оточував долину: $3000+2000+3000+2000 = 10000$ стадіїв. Похибка Солон, яка долучилася до недогляду онука, полягала в тому, що він помилився у величині числа, коли зі слів єгипетських жерців записав довжини сторін острова Атлантида — 3000 замість — 300 і 2000 замість 200.

Зображення Солон

Третя неточність Платона така: „У разі війни кожен ватажок зобов’язаний поставити шосту частину бойової колісниці, щоб усього було колісниць десять тисяч...” Шоста частина від числа необхідних колісниць — 1666,6. Звідки ж десять тисяч? Це число — шоста частина від кількості земельних ділянок (60 000).

Помилку, яка призводить до „великих” чисел (60000 колісниць і 1200 кораблів атлантів), заклав Солон у довжинах острова-держави. Вони стали вихідними даними для підрахунку площі острова-держави, при цьому помилка збільшувалася в 100 разів (6 000 000: 60 000).

Площа великого острова бралася за основу підрахунку кількості земельних ділянок. Отримане велике число площі ділилося на реальне мале число площі однієї ділянки — 100 стадіїв ($1,787\text{км} \times 1,787\text{км} = 3,1933$ кв. км). Перерахувавши, матиме-

мо справжню площу держави атлантів і справжню чисельність їхнього війська.

Отже, площа острова-долини становить $400 \times 300 = 120\,000$ стадіїв ($71,48 \text{ км} \times 53,61 \text{ км} = 3832,0 \text{ кв.км}$). У Салона це число збільшене у 100 разів. Периметр кордонів держави атлантів становив: $400 + 400 + 300 + 300 = 1400$ стадіїв ($250,18 \text{ км}$). Кількість земельних ділянок — 1200 ($120\,000:100$), що дає змогу перерахувати реальну чисельність військ Атлантиди.

Одне з найранніших свідчень бойового застосування колісниць у Малій Азії є в стародавньому хетському тексті Анітти. У ньому зазначається, що на 1400 піхотинців війська Анітти припадало 40 колісниць. Про співвідношення колісниць і піхотинців у хетській армії свідчать і дані про битву біля Кадета. Тут сили хетського короля Муваталі становили приблизно 20 тис. піхотинців і 2500 колісниць” (В.Г. Ардзинба. Цивілізації Древней Малой Азии // Древние цивилизации // Под ред. Г.М. Бонгард-Левина. — М., 1989). Звернімо увагу, що часи правління Анітти приблизно — 1800 р. до н.е., а битва під Кадешем відбулася 1300 р. до н.е. 200 колісниць у часи атлантів, тобто задовго до Анітти, вражала очевидців, тим-то чисельність колісничного війська у 1000, 10000, 20000 колісниць виглядає нісенітницею. Коригування кількості потребує і флотилія.

Чисельність військових сил атлантів, за нашими підрахунками, становила 22 200 осіб. Вона близька до кількості їхніх супротивників — афінян (20 000).

За переказами Платона, атланти формували військові підрозділи, набираючи відповідну кількість чоловіків із певних територіально-адміністративних одиниць, які називалися по-хатськи „діл” (ділянки), по-шумерськи — „уділ”, по-лувійськи — „удел” За героїзм та сміливість у боях воїни отримували „на діл, „нагорода“, тобто земельні ділянки.

Ми вважаємо, що платонівський „воїн-ватажок” відповідає хетському слову *taparnas*, хатському — *tapar nauš*. Кожен тапар приводив до царя групу рекрутів (20 осіб). Таких відділів було 1200, отже, військо атлантів (хатів та шумерів) під час оголошення війни мало становити 24000 осіб. Таке коригування чисельності війська з 22200 до 24000 видається можливими, адже

окрема група воїнів була особистою охороною царя. На 120 кораблях атлантів діяло 4800 воїнів, а це свідчить, що особовий склад одного корабля становив 40 осіб. Ця чисельність згадується також у творах візантійських істориків перших століть нашої ери. Така кількість команди була й на кораблях далеких нащадків атлантів — антів, а пізніше — на козацьких чайках!

Ще одна важлива подробиця. Радіус первісної, материкової, частини острова царів — 58,5 стадія (10,98 км), а площа — 10745,8 кв. стадіїв (378,5 кв. км). Знаючи, що земельний наділ (ділянка) має площу у 100 стадіїв, кількість ділянок, які могли б бути на острові, — 86. Безперечно, на цьому острові розмішувалися храми, адміністративні споруди тощо. Вважаймо, що кількість вільних земельних ділянок становила близько 50 одиниць. Враховуючи, що кожна територіально-адміністративна одиниця мала направити до війська підрозділ чисельністю близько 20 чоловік, отримуємо додатково 1000 воїнів, імовірно, власної охорони царя.

Таким чином війська атлантів мали 23200 — 25000 осіб.

Чисельність громадян держави Атлантиди, до союзу якої входило дев'ять генетично-споріднених племен хатів (венедів) та шумерів (антів), була достатня, щоб не лише опанувати значну територію Малої Азії, а й колонізувати частину островів Егейського моря, частину Єгипту та Балканського півострова.

Платон зазначає, що через Атлантичне море можна було переправитися, бо ще існував острів, який лежав перед тією протокою, яку називали Геракловими стовпами. За свідченням філософа, острів за розмірами перевершував узяті разом Лівію (тобто Лувію) і Азію. Саме на цьому острові, який називали Атлантидою, виник дивовижний союз царів...

Тут ідеться про більший острів-долину, розміри якого ми визначили раніше. Він мав форму (за описом Платона) витягнутого прямокутника.

Хати і шумери, перед початком бойових дій з афінянами, вже підпорядкували собі сусідні держави — Лувію (південна частина Малої Азії), Азію (західна частина Малої Азії) та територію східного побережжя Атлантичного (Середземного)

Бог Гор в дитинстві. На оголеній голові Гора заплетена косиця — оселедець. („Египет: Боги и герои“: Тверь, 1995, с. 16)

Юний Рамзес. На оголеній голові заплетена косиця — оселедець. („Энциклопедия: исчезнувшие цивилизации” — Рамсес II: величие на берегах Нила — М.: издательство „ТОМ”, 2003, с. 6, 35, 91)

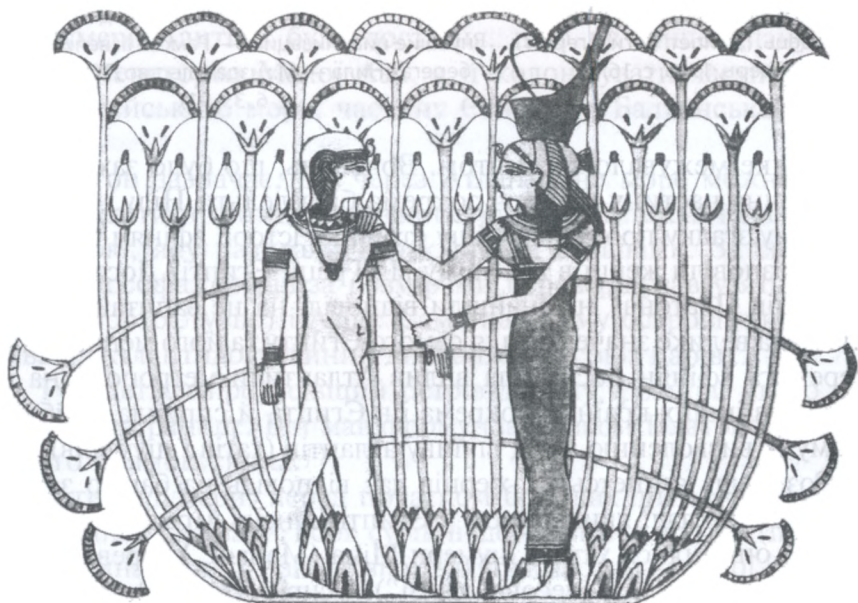
моря, яке межувало з Єгиптом. Вочевидь, що було захоплено й північну частину Єгипту, зокрема біля дельти Нілу.

Чому згадку про найдавнішу сторінку історії афінян філософові розповіли жерці в далекому від Греції Єгипті? Дослідники „Діалогів Платона” не знайшли відповіді на це запитання. Війна мала велике значення для самого Єгипту та його мешканців. Перемога афінян послабила вплив Атлантиди-метрополії на її колонії в інших країнах, зокрема і в Єгипті, й сприяла майбутньому їх визволенню з-під впливу атлантів (хатів і шумерів).

Розповідь єгипетських жерців дає відповідь на багато запитань. Наприклад, яким чином у Єгипті (кінець 4-го тисячоліття до н.е.) опинилися хати й шумери Міна (Менас), Ухоревс (Ухорізі — згадується у „Велесовій книзі”), Осиріс (Осиліс!), його син

Зображення Бога Гора (Ора, Ігора) з заплетеною косицею — оселедцем в дитячі та юнацькі роки на єгипетських пам'ятках

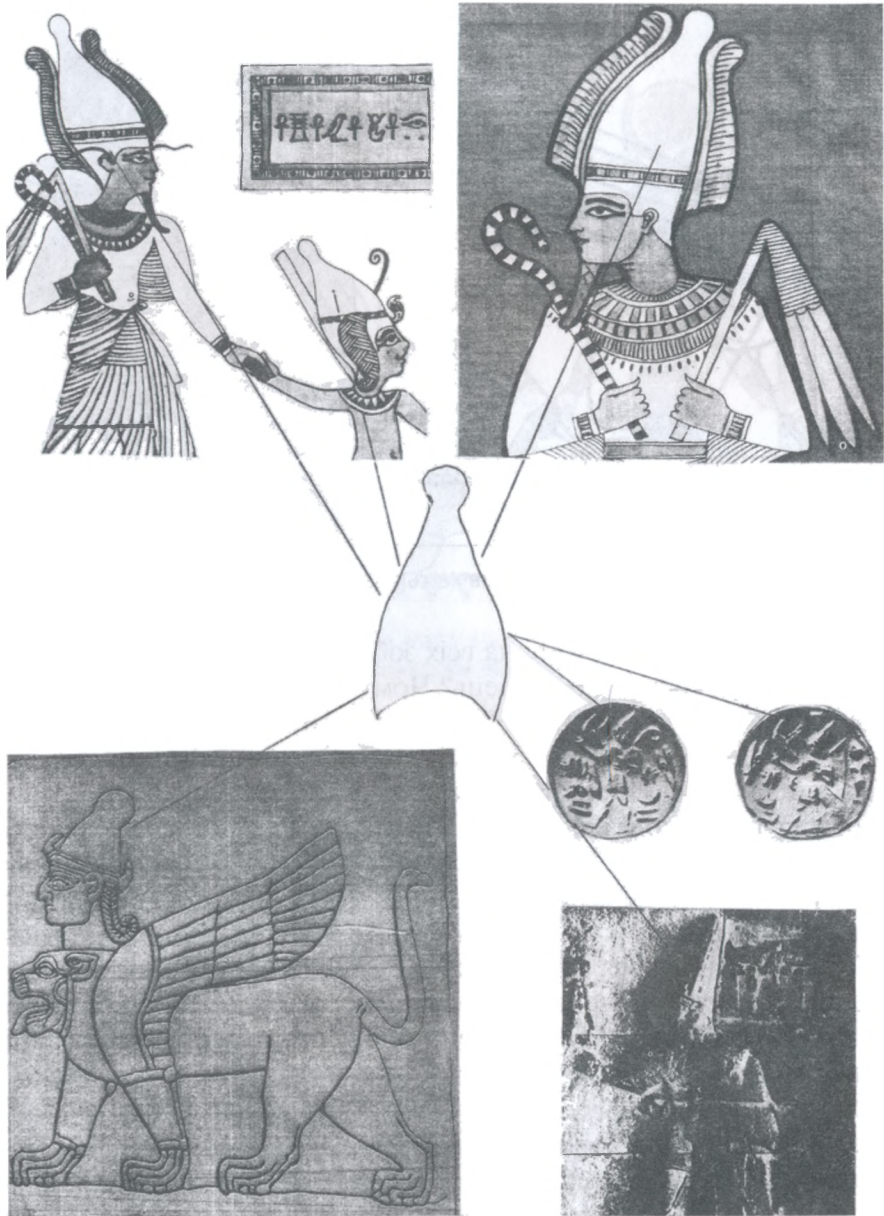

Подібність зображень сфінксів Хетської держави та Давнього Єгипту

Гор (Ор — Ігор) ...? Чому на всіх зображеннях Гора, бога Хонсю бачимо шумерський оселедець? Чому такі оселедці носили майбутні правонаступники на єгипетський трон? Чому найдавніша назва річки Ніл — Ріка? Чому атрибут влади фараонів усіх династій — зігнута палиця хетських царів? Чому суто українськими є сучасні слова **Ранок**, **поРа**, **Радість**, **Рахунок** тощо, основа яких — єгипетське слово **Ра** (сонце)?! Чому шумерське слово тагар (мішок пшениці вагою понад 100 кг) має відповідник у єгипетській мові — хар (100 кг)? Чому у Північній Африці часів Геродота вживалося шумерське слово анти (воїни) у назвах місцевих племен? Чому українці використовують слово *napir*, яке тотожне єгипетському *napirus*, а більшість народів світу мають своє визначення цього матеріалу, наприклад, російське *бумага*?

Нагадаймо, що у „Велесовій книзі”, яка ще потребує ретельної уваги науковців, згадується перебування наших пращурів у Сирії, Єгипті й Месопотамії (біля гір Загроси). Вважаємо, що правитель Єгипту (3000 до н.е.) Міна (Менас) та правитель Криту Мінас — одна й та сама історична особа. Це ім'я — наслідок взаємного співіснування хатів (венедів)

Подібність головних уборів єгипетських правителів — фараонів (зверху)
та хетських царів (знизу)

та шумерів (антів-атлантів), де „Мі”, яке є попованим шумерським словом „Ме” (знання) поєдналося з хатським вказівним займенником множини *наш* у формі хетського відповідника *нас*. За етимологією ім'я означає „знання наші”, що тотожне визначенню „мудрець наш” — прототип пізнішого біблійного Соломона.

Давнє шумерське слово *ме* заховалося в сучасних українських словах: бігме, відьме (відьма), мейдан (майдан), месія, меса та в давньому слові мецenas, яке тотожне слову менас. Знаходимо його і в сучасних тюркських словах: медресе, мечеть, мектеб (початкова школа для хлопчиків), меджліс. Можливо, з цим словом пов'язані назви відомих центрів мусульманської релігії й культури, а отже, знань: Мекка („духовний центр знань”) та Медіна („центр знань”).

Колонізація Єгипту атлантами — хатами і шумерами (пізнішими — венедами й антами) відбулася, на нашу думку, в період 3100 — 2800 рр. до н.е., тобто до часу загибелі Атлантиди. Гадаємо, що причиною війни була смерть Андрогейя, сина одного з царів союзницької держави Атлантиди — Міноса (Менаса), якого після перемоги на змаганнях в Афінах убив бугай. Етимологічні дослідження підтверджують факт того, що представники

Кінні змагання у Давній Греції.
Зображення на амфорах 6 ст. до н.е.

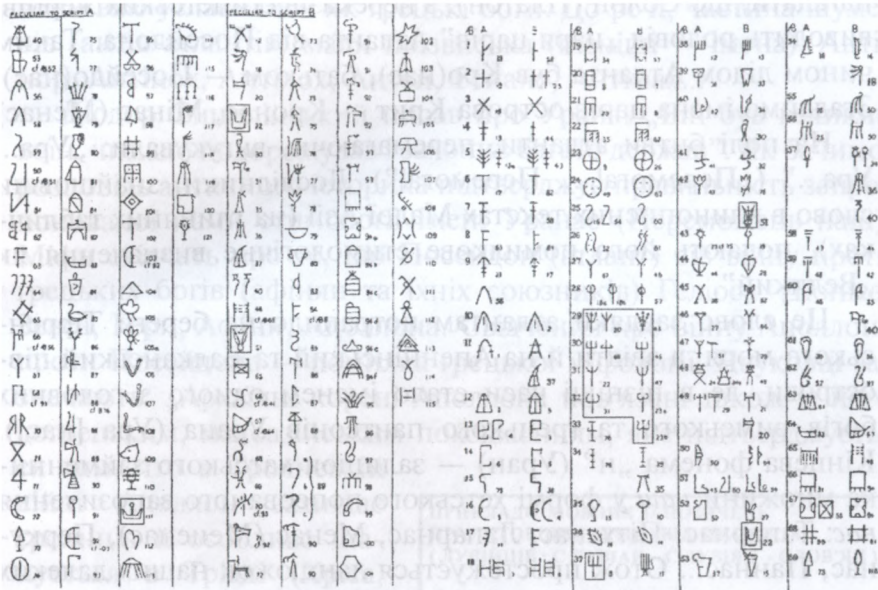
Хетські ієрогліфічні і клинописні печатки
та шумерське піктографічне письмо на Фестському диску

хатів (венедів) та шумерів (антів-атлантів) брали участь у спортивних змаганнях у грецьких містах. Про це свідчить запозичення греками шумерського слова *atl* (кінь) і присутністю цієї шумерської основи у сучасних грецьких словах, зокрема *атлет*.

Отже, смерть сина Менаса стала причиною військового протистояння греків та атлантів. Міф про Мінотавра свідчить про те, що після кількох років війни Афіни зазнали поразки й переможці наклали данину. Афіни, за міфами, були змушені присилати, кожні дев'ять років, семеро юнаків та дівчат для ненажерливого чудовиська Мінотавра. Невже наші пращури були такими жорстокими, як їх змальовують греки? Впевнений, що ця данина бралася з родин заможних елінів як запорука ненападу та мирних стосунків у майбутньому.

На десятий рік (!) юнаків і дівчат обмінювали на нових заручників. Отже, ніяких людських жертвоприношень не було й не могло бути.

Як розгорталися військові дії? Щодо північного напрямку експансії атланти — за Платоном, „оволоділи Європою аж до

Критське лінійне письмо „А” та лінійне письмо „Б”, де знаходимо численні знаки тризубів та двозубів

Тірренії” Зазначмо, що науковці визначають місце Тирренії як „Етрурії — області в Середній Італії, біля побережжя Тірренського моря” (Т.Н. Дроздова, Э.Т. Юркина, с. 291, див. примітку № 17). Ми вважаємо, що це територія сучасної Албанії, яка теж межує з Адріатичним морем (у сиву давнину, вочевидь, називалося Тірренським — започатковано від назви держави на його побережжі — Тірренії). У наш час її назва зберігається в назві столиці сучасної Албанії — Тірана. Отже, якась частина атлантів (хатів і шумерів) захопила значні обшири, які сьогодні можна окреслити територіями сучасних Албанії, Румунії та північної Греції.

Спробуймо, спираючись на працю Солона й грецьку міфологію, зробити реконструкцію протистоянь афінян та атлантів. Початок військових дій був за атлантами, але з часом ситуація змінилася на користь афінян. Війна була тривалою. Де ж відбувалися запеклі битви атлантів (хатів і шумерів) з афінянами? Для того, щоб відповісти на це запитання, потрібно

нагадати, що Солон (Платон), з переказів єгипетських жерців, виводить родовід „царя царів” Атланта від Посейдона. Таким чином дідом Атланта був Кро(нас), батьком — Посейдо(нас). Згадаймо імена царів острова Крит — Кронас, Мінас (Менас)

На полі битви атланти, перемагаючи, вигукували: „Ура... Ура...” („Перемога! Перемога!”). Дослідники, знайшовши слово в клинописних текстах Малої Азії (на глиняних табличках), подають його помилкове етимологічне визначення як „Великий”

Це слово завдяки атлантам потрапило на береги Тірренського моря, а звідти й на Апеннінський та Балканський півострови, де в пізніші часи стало іменем одного з головних богів римського та грецького пантеонів Урана (Ура [нас]). Кінцева фонема „н” (Уран) — залишок хатського займенника множини *наш* у формі хетського попсованого запозичення *нас*: Тапарнас, Пітханас, Лапарнас, Менас (Меценас), Перкунас, Паннас... Отож простежується ланцюжок наших далеких пращурів: — **Уран** (Уранас) — **Кронас** — **Посейдон** (Посейдонас) — **Атлант** — **Гіант** (син Атланта, брат Гіад)... Посейдон був сином Кронаса й онуком Уранаса. Атлант — правнук Уранаса, онук Кронаса, син Посейдонаса. Російський дослідник грецької міфології В. Дьомін наголошує, що Діодор Сицилійський вважав Урана першим царем таємничої країни Атлантиди, яка зникла в глибинах океану. Саме Уран об’єднав атлантів „в одне суспільство або громадянство” (визначення згаданого історика). При цьому наголошувалося: Уран володарював не лише в країнах Заходу, а й Півночі (В.Н. Демин Тайны русского народа. — М., 1999, с. 42).

На жаль, сьогоднішні нащадки хатів і шумерів — українці, а також нащадки лувійців — росіяни втратили етимологію слова *ура*, адже минуло не одне тисячоліття! Та постає запитання, чому боги наших пращурів: Уран(ас), Аполлон(ас), Посейдон(ас), Крон(ас), Мен(ас), Тартар потрапили до грецького пантеону? Вони залишилися богами асимільованої частини шумерів (антів-атлантів) і хатів (венедів), які після катастрофи становили значний прошарок прадавнього грецького суспільства. З часом цих богів було долучено до пантеону —

вони вже уславилися як грецькі боги. До речі, частина шумерів (антів-атлантів) мали прізвиська (пізніші — імена): Анті-нор, Антінох, Антілох, Антей, Гейант, Антімах...

Діодор Сицилійський писав про Урана: „Він був великий воїн, чимало подорожував і захопив багато держав”. Як бачимо, розповідь античного історика підтверджує правильність запропонованої нами етимології імені Уранас (Переможець наш). Міфи свідчать про те, що Посейдон (атлант) вів війну проти грецьких богів (афінян та їхніх союзників) Геліоса, Діоніса, Зевса, Гери, Афіни, Аполлона. Свідчення про війну Аполлона проти Посейдона — помилка грецької міфології. Науковці зазначають: „Архаїчні корені Аполлона пов'язані також із його догрецьким, малоазійським походженням, яке підтверджується тим, що в Троянській війні Аполлон захищає троянців й особливо шанується в Тріаді (Хріса, Кілла, Тенедос) і самій Трої...” (Мифы народов мира. — М., 1991, Т. 1, с. 94).

Мешканці Трої (12 ст. до н.е.) як нащадки атлантів були хатами (венедрами) і шумерами (антами). Тому не помилився Іван Котляревський, коли взявшись за переклад „Енеїди” Вергілія, змалював троянців справжніми українськими козаками. Лише одному Богу відомо, звідки в автора з'явилося відчуття того, що історія стародавньої Трої та її захисників має українське коріння й українську сутність. Учені відзначають: „Тризубець Посейдона — певний стародавній фетиш, наділений магичною силою. Саме в суперечці з Афіною Посейдон відкриває тризубцем джерело, даруючи його мешканцям Аттики... Єдина країна, де царювали Посейдон і його нащадки, яких Зевс по-

ПРИКЛАДИ МОВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ ПРАЛИТОВЦІВ (ХЕТІВ) ВІД ПРАРОСІЯН (ЛУВІЙЦІВ : С ЛУВІАН – С ЛУВІЯН - СЛОВ'ЯН)	
ФОНЕТИКА РОСІЙСЬКА	ЗНАЧЕННЯ У СУЧАСНІЙ ЛІТОВСЬКІЙ МОВІ С ПРОГРЕЖИНИМ ПІЖ В СУЧАСНІЙ РОСІЙСЬКІЙ МОВІ
АТВЕГТІ	ПРИБІГТИ
АТНЕСТІ	ПРИНОСИТИ
АТВАЗІУОТІ	ПРИЇЗЖАТИ
ВИСНОВОК : ТАКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ ПРАДАВНІ. ВОНИ ВІДБУЛИСЬ ПІД ЧАС ПЕРШИХ КОНТАКТІВ ЦИХ НАРОДІВ І ДАТУЮТЬСЯ 18-15 СТ. ДО Н.Е. ВСЕ ВКАЗУЄ НА ТЕ, ЩО СЛОВА ПОТРАПИЛИ У ВЖИТОК ХЕТІВ В ЧАСИ ДОМІНУВАННЯ В ХЕТСЬКІЙ ДЕРЖАВІ ЛУВІЙЦІВ.	

Птолом (427—347 гг. до н.э.), создатель Атлантиды. Римский бюст по греческому оригиналу.

Найбільш визначні місця битв атлантів (Посейдона) з греками (Зевс, Діоніс, Аполон, Афіна, Гера) за даними грецької міфології:

	місце битви	учасники битви	мешканці
1	Дельфи	Посейдон - Аполон	
2	Коринф	Посейдон - Геліос	
3	Аргос	Посейдон - Гера	
4	Трезена	Посейдон - Афіна	
5	о. Егіна	Посейдон - Зевс	
6	Афіни	Посейдон - Афіна	
7	о. Наксос	Посейдон - Діоніс	
8	о. Євбея		абанти
9	о. Крит	Менас - Дідал	корібанти
10	о. Карпати(ос),	"острів держава"	атланти
11	о. "царів"		атлант

Протистояние греків та атлантів за даними міфології

карав за нечестя, — острів Атлантида” (Мифы народов мира. — М., 1992, Т. 2, с. 323–324).

Війна розгорнулася не лише на островах сучасного Егейського моря, а й на материковій частині Греції, на півострові Пелопоннес. В античних джерелах згадуються на острові Крит племена корібантів, а на острові Євбея (попередня назва острова — Абантіс (Абантида) — воєвничі племена абанти. Абант, за грецькою міфологією, був сином Посейдона та німфи Аретуси. Згадується й цар Аргоса Абант. Геродот пише про фракійське плем'я одомантів. Ці назви свідчать про існування сусідів грецьких племен — хатів (венедів) та шумерів (атлантів-антів), а назва „абанти” фіксує, що мешканці острова Євбеї походять „з антів”

Де ж вони, сліди знищеної природною катастрофою держави наших далеких пращурів атлантів? У середині ХІХ століття російський дослідник О. Норов наголошував, що залишки Атлантиди потрібно шукати в Східному Середземномор'ї (Норов А. Исследования об Атлантиде. — Спб., 1854, с. 36). У „Діалогах Платона” автор для визначення місця острова царів й острова — держави атлантів часто користується такими описами: „по цей бік згаданої протоки”, „по цей бік Гераклових столпів” або „по той бік Гераклових стовпів” Острів-держава, за словами Платона (Солона), „...лежав перед тією протокою, яка називається на вашій мові Геракловими стовпами. Цей острів був більший за разом узяті Лівію й Азію” Острів царів мав бути десь поруч. Залишається визначити місце тих „Гераклових стовпів”

Зазначмо, що помилка в записі назви малоазійської держави Лувія як Лівія була головною причиною, яка змусила багатьох дослідників вважати Гібралтар „Геракловими стовпами”, а Лувію ототожнювати з африканською державою. Ця неточність стародавніх грецьких географів та істориків призвела до того, що країні таки дали назву Лівія, яку вона „несе” й донині, й що багато дослідників почали шукати Атлантиду на захід від Африканського континенту. Зрештою, це стало причиною того, що океан, який омивав західну частину Африки, називали Атлантичним.

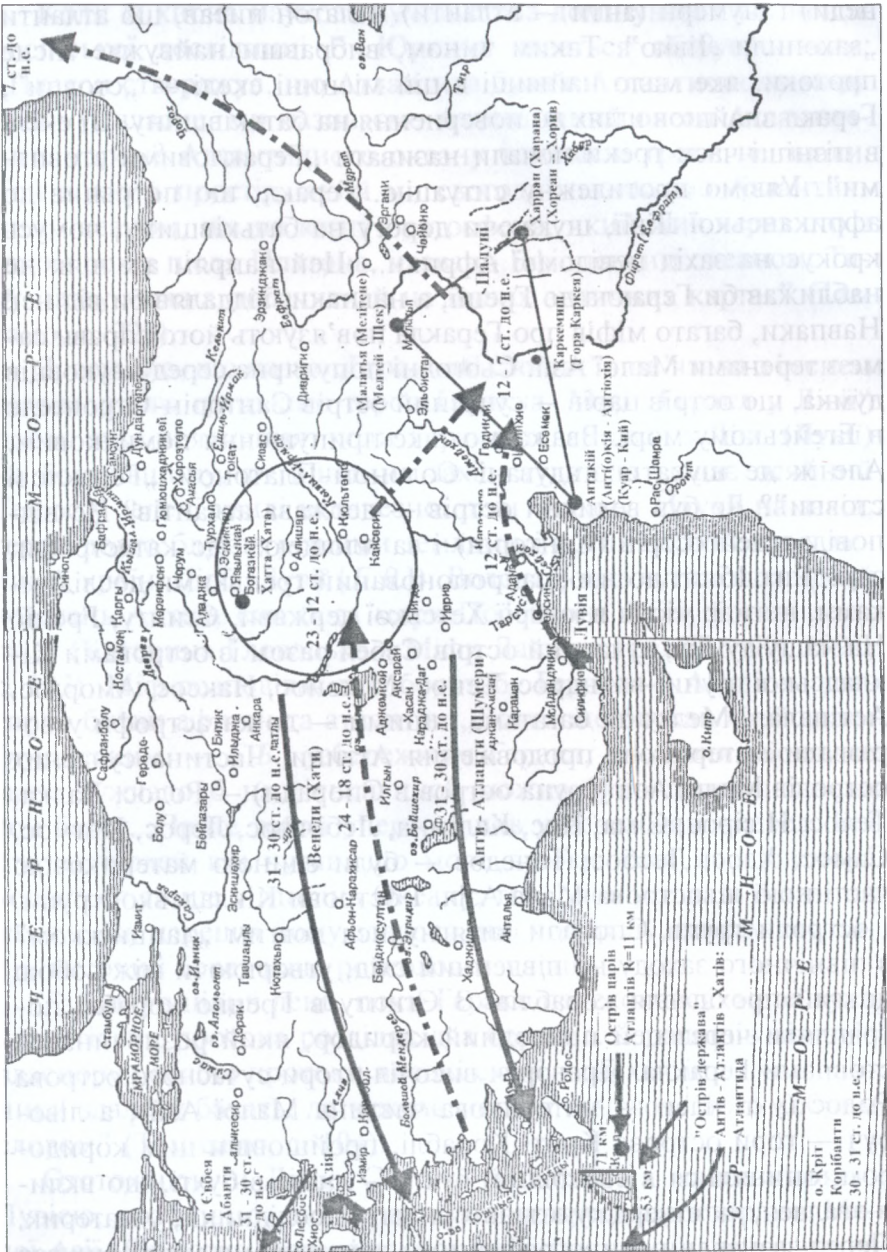
Коли ж хибна наукова думка стала домінувати? Висновок російської дослідниці Е. Юркіної здається обґрунтованим: „Платон стверджує, що Атлантида була в Атлантичному морі. А чому, власне, ми називаємо Атлантичний океан Атлантичним морем? Атлантичного океану тогочасні греки не знали. Той водний простір, який ми сьогодні називаємо Атлантичним океаном, ще на карті Ератосфена, який жив через сто з гаком років після Платона, названо Ефіопським океаном. Таку назву можна побачити й на інших античних картах” (Там само, с. 223).

Зрозуміло, що назва „Гераклові стовпи” пов’язана з іменем легендарного грецького героя Геракла. Міф „Геракл у Лівії” подає таке пояснення: коли Геракл повертався з Лівії (Лувії) на батьківщину, то йшов на захід, туди, де „сідає осяйний Геліос у зелені хвилі величезної ріки Океану. Йдучи на захід, герой довго блукав різними землями і врешті опинився у великій країні Лівії (Лувії [Б.В.]). Володарював тут нездоланий велетень Антей, син бога моря Посейдона і Геї, богині землі...” (Катерина Гловацька. „Міфи Давньої Греції”.— К., 1991, с. 103). Міф розповідає про боротьбу Геракла й Антея — аллегорію битви афінян та атлантів. „Довго ще блукав лівійським (лувійським. — Б.В.) узбережжям Геракл, шукаючи місця, де море вужчало б настільки, щоб можна було переплисти на той берег...Проте герой уперто йшов узбережжям вперед. Від старих людей він чув, що море вужчає там, де щовечора ховається сонце у глибіню Океану, тож йшов усе далі й далі на захід... Аж нарешті йому здалося, що попереду, на самому обрії, високий берег наче розколовся навпіл.

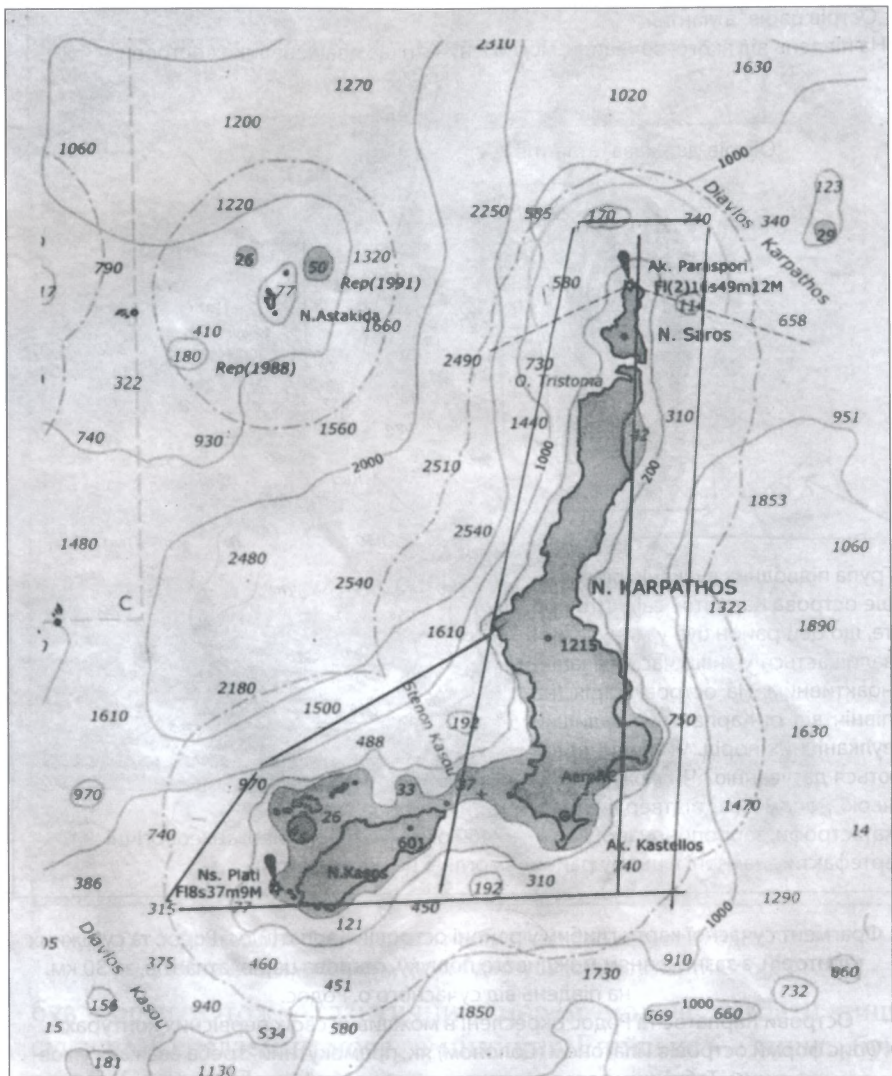
Та минув цілий день, поки Геракл переконався: море вужчає і тільки протока розділяє два береги... З радощів він звів власноруч обабіч протоки високі скелі — нехай інші мандрівники здалеку бачать, де вужчає море, і згадують його добрим словом” (Там само, с. 104).

Ототожнюючи Лівію Солона (Платона) з малоазійською Лувією, розуміємо, що Геракл подорожував просторами Малої Азії. Ясна річ, повертаючись на батьківщину, він йшов на захід. Лувією та Азією на той час володіли атланти — хати (ве-

неди) і шумери (анти — атланти). Платон писав, що атланти „захопили Лівію” Таким чином, вибравши найвужче місце протоки, яке мало найвищі в цій місцині скелі — „стовпи”, Геракл знайшов шлях до повернення на батьківщину. Ці скелі в пізніші часи греки почали називати „Геракловими стовпами” Уявімо протилежну ситуацію. Геракл, що потрапив до африканської Лівії, шукаючи дорогу на батьківщину, чомусь крокує на захід невідомої Африки... Цей напрям аж ніяк не наближав би Геракла до Греції, а навпаки, віддаляв би від неї! Навпаки, багато міфів про Геракла пов’язують його справи саме з теренами Малої Азії. Сьогодні популярна серед науковців думка, що острів царів — сучасний острів Санторін-Стронгелє в Егейському морі. Вважаємо таке припущення помилковим. Але ж де шукати згадувані Солоном-Платоном „Гераклові стовпи”? Де був великий острів — держава атлантів? Не відповідає цей острів (Санторін) і за площею. Час катастрофи, середина 15 ст. до н.е., запропонований грецькими дослідниками, не має місця в історії Хетської держави, Єгипту, Греції. На нашу думку, сучасний острів Євбея разом із островами Кікладської групи — Андрос, Тенос, Міконос, Наксос, Аморгос, Астіпалає, Мелос та багатьма іншими — до катастрофи утворювали материкове продовження Аттики. Частина сучасних островів Малої Азії (група островів Споради) — Родос, Халка, Телос, Нісірос, Сіма, Кос, Калімна, Лебінфос, Лерос, Патмос, Самос, Хаос, Лєсбос, Тенедос — були єдиною материковою частиною півострова Мала Азія. І острови Кікладської групи, і острови групи Споради витягнулися довгим „ланцюжком” з північного заходу на південний схід, утворюючи між собою довгий прохід для кораблів. З Єгипту в Грецію кораблі потрапляли через цей природний коридор, який розпочинався стовпами Геракла. Праворуч височіли гори сучасного острова Родос (у ті часи — материкова частина Малої Азії), а ліворуч — гори острова Крит! Кораблі, пройшовши цим коридором, опинялися в своєрідній бухті — лише в бухті, що вклинювалася, як стверджують авторитетні дослідники, у материк. Перед зазначеними географічними орієнтирами й розкинувся острів — держава атлантів (антів) — Атлантида. Острів царів

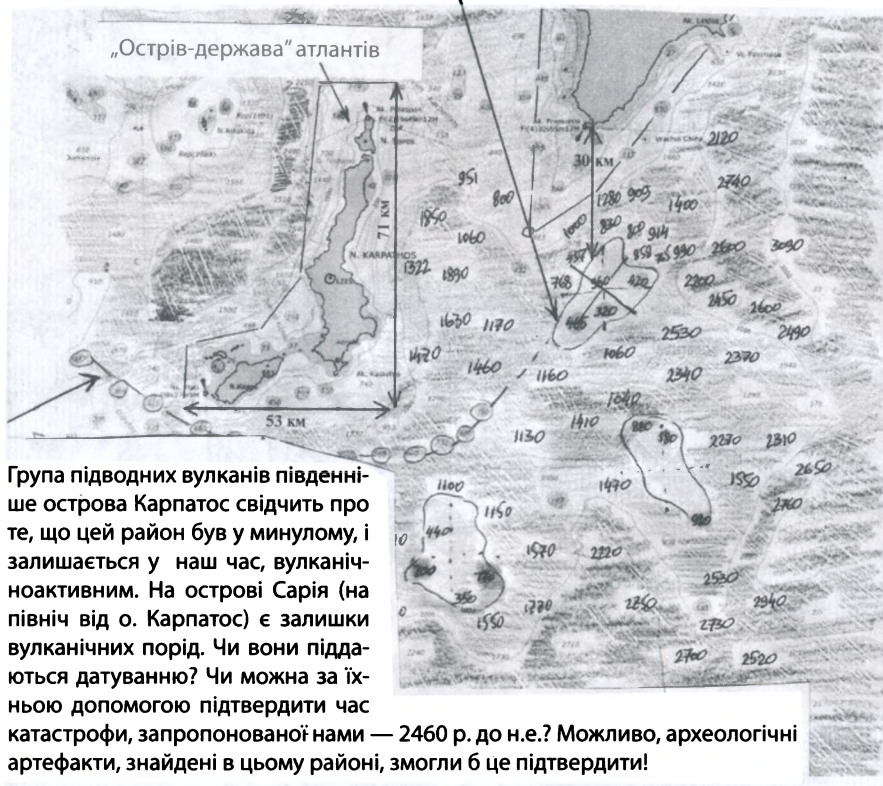
Політична карта Малої Азії та Середземномор'я в часи панування атлантів

Фрагмент сучасної карти глибин навколо острова Карпат(и)ос

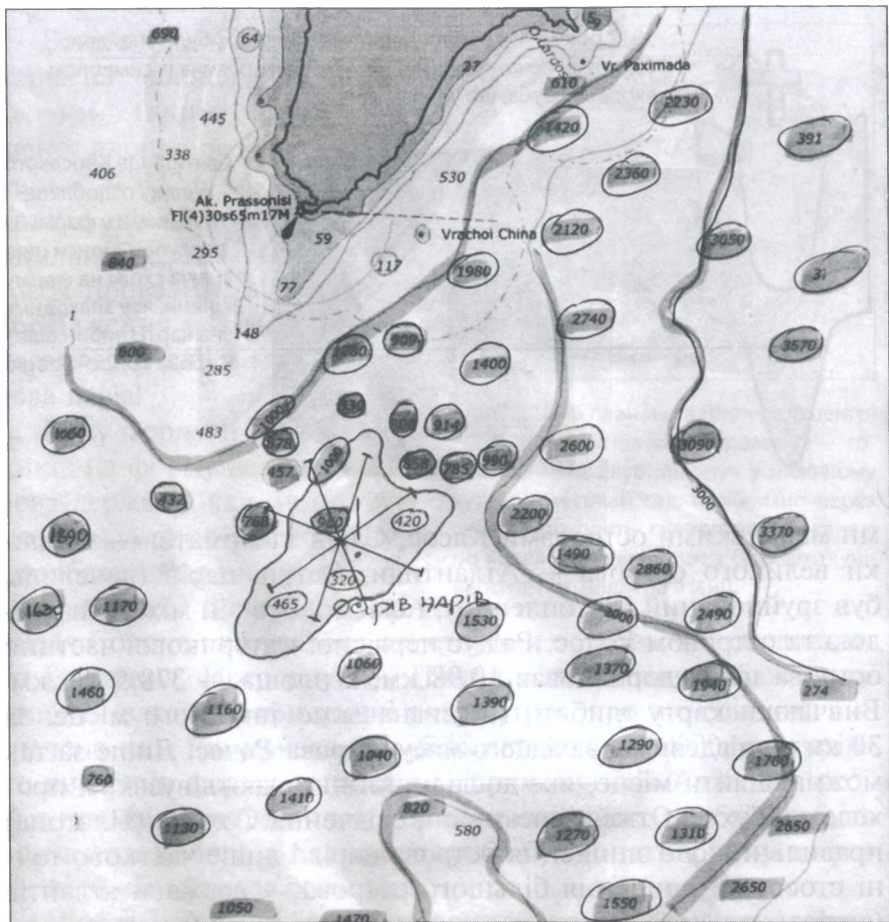
„Острів царів“ атлантів.

На південь від якого, вочевидь, могли існувати ще два невеликих острови

Фрагмент сучасної карти глибин у районі островів Карпат(и)ос, Родос та суміжних територій, з зазначенням можливого пошуку „острова царів“ атлантів, за 30 км на південь від сучасного о. Родос.

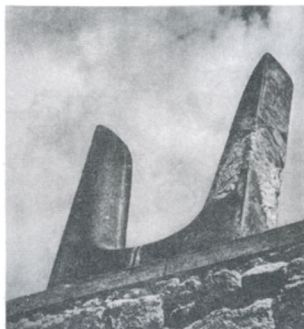
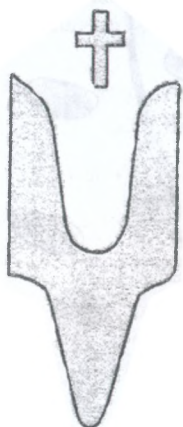
Острови Карпатос та Родос окреслені в можливих своїх первісних контурах. Опис форми островів Платоном (Солоном) як „прямокутний“ треба вважати умовним. Тобто цим автор зазначав „втягнутість“ форми острова по відношенню до іншого

Фрагмент сучасної карти глибин навколо острова Родос,
з зображенням мілини у формі двозуба (обрис з карти Google)

був поруч. Отож Атлантичним морем можна визнати лише сучасне Середземне море, а нинішнє Егейське — лише „бухтою” Солон (Платон) стверджують, що острів-держава атлантів був в Атлантичному морі, перед Геракловими стовпами. Це свідчення того, що затонулий острів-державу, з розмірами 71,48 км x 53,61 км (площа = 3832,0 кв. км), треба шукати перед Егейським морем, між сучасними островами Родос і Крит. Але ж на цьому перехресті є ще один значний острів — Карпатос! Саме цей острів, як ми вважаємо, разом із сусідні-

1912 року в Києві, біля Десятинної церкви, було знайдено свинцеву печатку князя Святослава Ігоревича із символом якоря двозуба, що увінчує хрест.

Святилище Кносського палацу оздоблене знаками у формі двозуба. Обриси цих знаків схожі на форму мілини, яку знаходимо на карті глибин біля острова Родос (Google)

ми маленькими островами Касос, Сарія та Арматія — залишки великого острова — Атлантиди. Острів царів (вочевидь, був зруйнований і затоплений), гадаємо, був він між Атлантидою та островом Родос. Радіус первісної материкової частини острова царів дорівнював 10,98 км, а площа — 378,5 кв. км. Вивчаючи карту глибин, ми визначаємо таке його місце: **за 30 км на південь від західного мису острова Родос**. Лише за так можна знайти місце, яке дослідники називають вузьким проходом у бухту. Отже, переконані, свідчення Солона (Платона) правильні щодо знищення острова царів і лише частково точні стосовно знищення більшого острова — держави атлантів (антів).

Реконструйований в уяві острів-держава, умовно прямокутної форми, простягався з півночі на південь на 71,48 км, а з заходу на схід на 53, 61 км. Якщо взяти за північну точку відліку північну частину острова Сарія, а за південну — південну частину острова Касос, то отримаємо більшу довжину острова — 71,48 км. У розмір 53,61 км входять острови Карпатос і Касос. Знаючи їхні сучасні площі та первісну площу держави атлантів можна констатувати, що катастрофа знищила 88% території більшого острова (площа о. Карпатос — 330 кв. км, о. Касос — 66 кв. км, о. Сарія — 26,4 кв. км, о. Арматія — 5,2 кв. км).

Всього — 427,6 кв. км; первісна площа — 3832,0 кв. км. Таким чином знищено площу розміром: $3832 \text{ кв. км} - 427,6 \text{ кв. км} = 3404 \text{ кв. км}$, що становить 88% від загальної площі. Саме тут і треба провадити археологічні дослідження. **Шукати треба насамперед сліди малого острова царів!**

Хочу звернути увагу дослідників на форму великого острова-держави, яку ми описуємо, як „умовно прямокутну”, „приблизно прямокутну”

Чому так? Вочевидь, у записах Солона вказувалося дві сторони острова, тобто, довжина і ширина. Його онук — Платон, захопившись бажанням зробити власні арифметичні розрахунки, про що свідчить визначена ним помилкова кількість ділянок — 60000, самостійно визначив форму острова як „прямокутну” Адже для розрахунків кількості ділянок, чисельності військ, необхідно було визначити площу, а для цього треба було знати форму острова, довжини його всіх сторін!

Цим фактом ми і хочемо пояснити, чому форма реконструйованого нами острова-держави, яка охоплює сучасні острови Карпатос, Сарія, Касос, Арматія, не є „прямокутною”

Розуміння цього факту заставляє нас сумніватися в правильності форми і острова царів, як „ідеально круглого” Минули тисячоліття після природної катастрофи, та все ж артефакти історичного минулого мали б частково зберегтися до нашого часу. Враховуючи характер таких природних катастроф сучасності, як великі землетруси, внаслідок чого виникають великі цунамі (заввишки до 10 метрів), які відбулись останнім часом у Індонезії та Японії, можна сподіватися, що історичні артефакти Атлантиди теж мають

Шумерський план міста Ніппура. В центрі таблички — назва міста; праворуч — головний храм Екур, ліворуч у нижньому кутку — міський сад, приблизно через центр проходить судноплавний канал; по краях — міські мури з брамами (університет ім. Шіллера в Іені).

знаходиться під наносами піску та ґрунту (приблизно під товщою 3–6 метрів!) на морському дні біля зазначених островів. Саме в цьому районі і треба проводити археологічні дослідження. Шукати треба, в першу чергу, сліди малого острова — царів. Складність пошуків полягатиме у тому, що ці роботи потребуватимуть спеціальної геологічної техніки...

Сканування з космічного апарата цієї ділянки Середземного моря дало б можливість уточнити наші припущення та звузити місце пошуку. Отже, справа за фахівцями... Певен, таємницю Атлантиди буде розгадано найближчим часом, і всі припущення перейдуть у площину реальної історії прадавніх прашурів українського народу — хатів (пізніших венедев) і шумерів (атлантів, антів), а також греків. Щоб поглибити знання про прадавню українську історію українські науковці повинні звернути увагу на вивчення історії, культури, мов давніх народів Малої Азії, Месопотамії, Єгипту, Греції... Яким чином можна поглибити наші знання про найглибші, найдавніші, сторінки історії нашого народу? Відповідь на це питання була дана М.С. Грушевським ще сто років тому: „При сучаснім стані наших відомостей ні археологія з антропологією з одного боку, ні лінгвістика з другого, ні разом в сполученні не можуть розв'язати з повною рішучістю проблем індоєвропейської старовини, не дають цілком певних вказівок для етнічного орієнтування в археологічних останках. Через се для орієнтування в передісторичній етнографії нашої території все ще приходиться нам уживати історичних відомостей. Але як скомбінувати їх з фактами археології, антропології й лінгвістики, вони не в однім зможуть вияснити нам далеко більше і кинути світло в значно давніші часи і в ширші простори, куди зовсім, або майже зовсім не сягає історична традиція. Сею дорогою належить нам піти в висвітленню етнографічних відносин нашої території — в етнографічнім орієнтуванні серед культурного матеріалу її” (М.С. Грушевський, Історія України — Руси, Т. 1, К., 1991, с. 65–66).

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- Г. Скарлото.* Занимательная география для детей и взрослых. — К., 1996.
- Войтех Замаровський.* Спочатку був Шумер. — К., 1983.
- Т.Н. Дроздова, Э.Т. Юркина.* В поисках образа Атлантиды. — М.: СТРОЙИЗДАТ, 1992.
- И.Х. Дворецкий.* Латинско — русский словарь. — М., 1976.
- Древние цивилизации.* под ред. Г.М. Бонгард-Левина. — М., 1989.
- Мифы народов мира — энциклопедия.* — М., Т. 1, 2, 1991, 1992.
- Мифы древней Греции.* — Киев, 1993.
- В.Н. Дёмин.* Тайны русского народа. — М., 1999.
- А.Е. Наговицын.* Магия Хеттов. — М., 2004.
- Л.А. Гиндин.* Язык древнейшего населения юга балканского полуострова. — М., 1967.
- М.С. Грушевський.* Історія України — Руси. Т. 1. — К., 1991.

ХАТИ І ШУМЕРИ: ДОАТЛАНТИЧНИЙ ПЕРІОД

Шукаючи розташування держави наших далеких пращурів — Атлантиди, ми натрапили на острів Карпатос у Середземному морі. Не випадково те, що ця географічна назва має відповідник на сучасних українських землях (гори Карпати!). Переконані, що одне з хатських (венедських) племен, яке мешкало до 2460 року до н.е. на острові Карпати(ос), визначало себе за місцем проживання — карпами. Разом з іншими спорідненими хатськими й шумерськими племенами (їх було — дев'ять!) карпи входили до складу першої, відомої за історичними джерелами (Платон), держави-федерації — Атлантиди. Через більш ніж 2300 років малоазійської історії, після переселення на терени сучасної України, саме це плем'я заявило про себе в передгір'ї гір, які в той час називались Альпами або Бастарнськими Альпами (за назвою тамтешнього народу — бастарнів). Опанувавши гірські території, карпи назвали їх Карпатами — на згадку про свою далеку Батьківщину — острів Карпати(ос)! Саме нащадки карпів зберігають і донині державний знак Атлантиди — тризуб, який ми знайшли на царських печатках пізнішої Хетської держави і який сьогодні — державний символ сучасної України.

Знаходимо й інші паралелі з цього регіону Середземномор'я. Так, назві сусіднього грецького острова Родос відповідає назва племені з „Велесової книги” — родаки (порівняймо з українськими словами *родич, родичі, родина*), назві міста (на острові Родос) Лінд — ліндзяни (плем'я західних слов'ян), грецькому визначенню антів і венедів — *spory* відповідає сучасна назва групи островів, до якої належать і згадані нами — Родос, Кар-

патос та інші, зокрема Споради Північні та Споради Південні (грецьке — „розкидані”, яке є попсованим запозиченням венецького визначення „споріднені”). Це венецьке слово позначало мешканців островів як одноплемінників, які після катастрофи стали відрізненими один від одного — „розпорошеними” Певні, що історичні карпи, ліндзяни, етруски, як і родаки та боруси „Велесової книги”, були родами єдиного малоазійського народу — хатів (венець), які вже до 12 ст. до н.е., почали формуватися в окремішні самостійні, хоча й споріднені, венецькі племена. Вже на той час вони мали самоназву — за місцем проживання...

Як відомо, шумери прийшли до Месопотамії приблизно в 3500 році до нашої ери. Хати вперше згадуються у 2300 роках до нашої ери на теренах Малої Азії як учасники військової коаліції 17 малоазійських царів проти Нарам-Сина — четвертого царя аккадської династії Саргонідів. Якщо врахувати напис на табличці з Ніневії, що „під час двадцятого молодого місяця (3750-го року до н.е.) Фар Хатті (Var Hatti — цар хатів) приходять і посідає трон Аккада”, то цілком можливим видається переселення хатів до Месопотамії в часи, близькі до переміщення туди шумерів. Звідки ж прийшли ці народи?

Звернімо увагу на те, що назва міста-столиці хатів у часовому просторі, який сягає щонайменше 4300 років (23 ст. до н.е. — 21 ст. н.е.), має сталу тенденцію до самозбереження. Так, у 23 ст. до н.е. столиця цього народу називалася так: Хата, Хатусас (поблизу сучасного міста Богазкея), у 12 ст. до н.е. на новому місці виникає нова столиця Хатина (пізніше місто Унка), а в наш час — область Хатай. У Східному Сибіру є ціла група топонімів з основою *хата*: Хатаси, Хатирик-Хомо, Хати, Хатистир... Усі вони — на порівняно невеликій території, площею: 720x720 км, у басейні річки Лена. Неподалік — держава Китай, назва якої, з тюркської мови, тотожна назві топонімів з основою *хата* (Ката, Катай), і означає „фортеця” Що це — випадковість? Можливо, але... Нагадаймо, що царя малоазійської держави Хати, який згадується у 23 ст. до н.е., величали Памбой. Це ім'я — з клинописних текстів, зна-

йдених у Малій Азії. Вивчаючи історію якутів, натрапляємо на звістку, що вони вважають своїм легендарним прашуром героя Омобой баай. Невже випадкова й ця подібність імен із характерним закінченням на *бой*, між якими існує не лише географічний, а й часовий проміжок, який вимірюється тисячоліттями років? Що ж, спробуємо поглянути інакше на ототожнення частини Східного Сибіру (Середньо-Якутської низини) з прабатьківщиною легендарного малоазійського народу хати.

Відомо, що народ саха, який уже тисячоліття мешкає на берегах річки Лени, не ототожнює свою назву з назвою краю — Якутія. Представники цього етносу не вважають себе якутами. Вони кажуть: „Ми — народ саха”, а свій край називають „Республіка Саха (Якутія)”, додаючи назву краю Якутія окремо. Тотем народу здавна — олень, а в сиву давнину — сохатий (лось!).

Науковці музею археології та етнографії Якутського державного університету зазначають: „Наскельних зображень раннього неоліту Якутії дуже мало. Головна фігура в образотворчій традиції цього часу — лось”

Усе засвідчує, що назва Якутія дуже давня, бо ж, незважаючи на те, що край був заселений прийшлим народом саха, назва збереглася протягом тисячоліть. Що ж вона означає? Точної відповіді ще й досі не знайдено. Чи варто шукати її?

Не одне покоління школярів знає, що на території Якутії існують величезні поклади алмазів, тому інколи цей край називають „Країною алмазів” *Якут* і означає „алмаз”, а отже, Якутія — „країна алмазів” Це слово знаходимо в турецькій мові, тобто на теренах Малої Азії. В якутській мові (в мові народу саха) такого відповідника немає... Отже, слово *якут* потрапило з просторів Східного Сибіру у Малу Азію, а не навпаки.

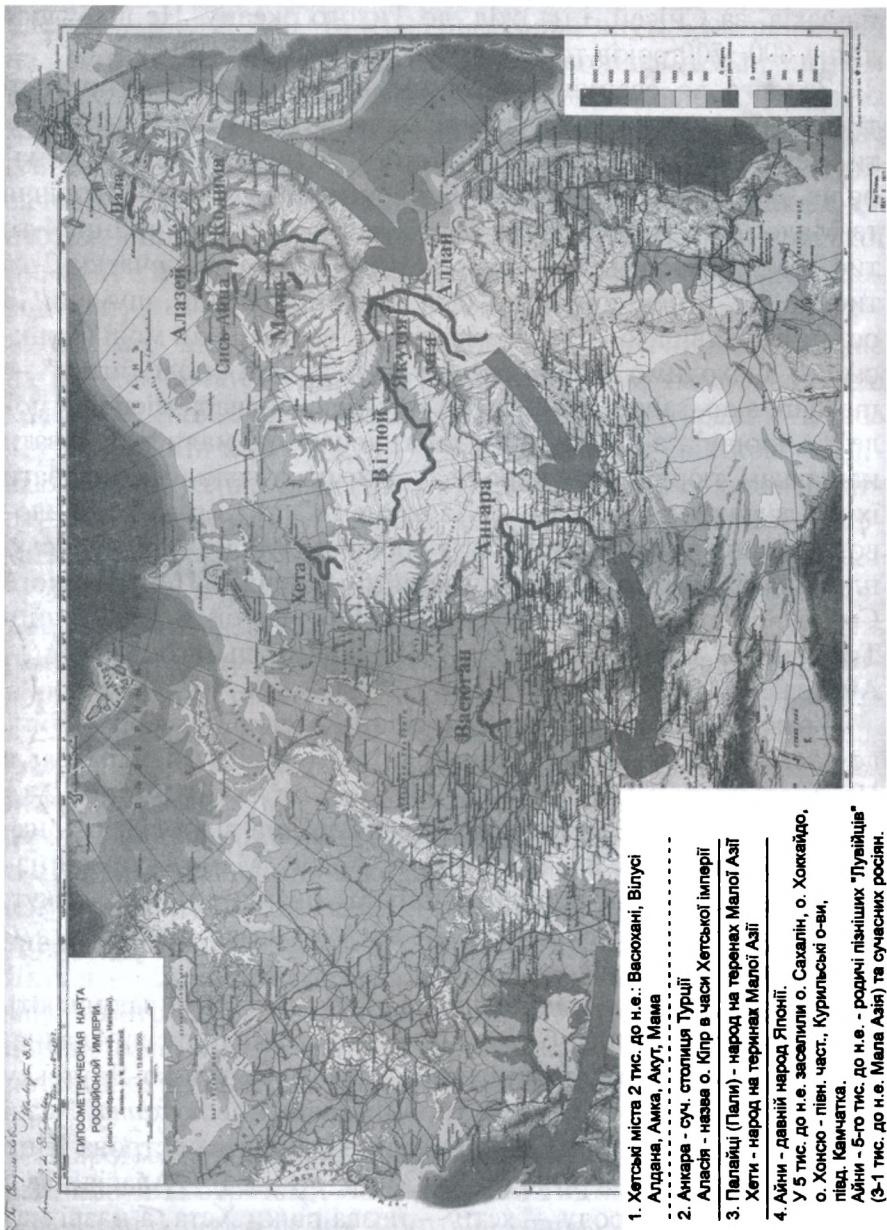
Народ саха колись проживав поблизу сучасного озера Байкал, поруч із бурятами й монголами. Під натиском (з півдня) нової хвилі переселення монголів, народ саха рушив на територію сучасної Якутії, де вже проживали евенки (тунгуси). Вони вимушено змістилися на північ, по річці Лена, а також

на захід, за Єнісей, і на схід, до Тихого океану. Це відбулося лише 600–700 років тому.

Задовго до евенків у Східному Сибіру (на початку 4-го тис. до н.е.) господарювали арії — носії мови санскрит — хати, хети, лувійці, палайці, мітанійці та низка тюркських народів, серед яких — шумери. Всі вони емігрували до Дворіччя та Малої Азії. Перша хвиля переселення була наприкінці 4-го тис. до н.е., остання — наприкінці 3-го — на початку 2-го тис. до н.е. З нею прийшли хати, лувійці, палайці, шумери... З останньою хвилею — хети, мітанійці... У турецькій мові (тюркській!) знаходимо слово, яке має визначення „поле битви” — *meudan*, *alan*, *saħa*. Гадаємо, що *meudan* визначає „місце”, „поле”, „площу”, а слова *alan* і *saħa*, вочевидь, мали нагадувати нащадкам тюрків про народи, з якими доводилося воювати їхнім далеким пращурам, — „з аланами” та „з саха” Це слово, на нашу думку, принесли з собою до Малої Азії тюркські племена однієї з останніх міграційних хвиль із Центрального Сибіру. Підтвердження таке: Анкарі (сучасній назві столиці Туреччини) відповідає назва річки Центрального Сибіру — Ангара.

Уважно досліджуючи назви міст Хетської імперії (18 ст. до н.е. — 12 ст. до н.е.), знаходимо топонімічні паралелі в Центральному й Східному Сибіру. Так, хетським містам 2-го тис. до н.е. Васухані, Вілусія, Алдана, Мама відповідають назви сучасних річок Васюган, Вілуй, Алдан, Мама, а таким назвам давніх міст на кордоні Сирії та Лівану, як Амка, Акут, відповідають східносибірські „тезки” — назва річки Амга й назва краю — Якутія.

Таку топонімічну відповідність науковці й досі залишають поза увагою. Хотілося б зазначити, що річки Вілусія, Алдана, Амга з півночі, сходу та з півдня оточують Середньо-Якутську низину, де знаходимо безліч топонімів з основою *xama!* Назві річці Алазея в Східному Сибіру відповідає назва острова Кіпр в часи Хетської імперії (1265–1235 рр. до н.е.) — Аласія, назві малоазійського народу — хети — назва річки Хета, а назві малоазійського народу Пала (палайці) — назва річки в Східному Сибіру — Пала.

Карта переселення народів Східного Сибіру на терени Месопотамії

Що це? Знову випадковий збіг обставин? Складається думка, що арійські племена називали свої малоазійські міста назвами східносибірських річок, на берегах яких вони довгий час перебували, тобто назвами місць своєї праатьківщини. Кожного року мешканці Хетської держави влаштовували свята на честь цих річок.

І це не помилкове враження, а факт історії, закритий від сучасних дослідників пилиною тисячоліть. Спробуємо довести таке переселення на прикладі малоазійського народу, який відомий у наукових колах під назвою лувійці.

Вважаємо, що вони — далекі прашури сучасних росіян. Шлях розв'язання проблеми пошуків далеких прашурів сучасних росіян, а отже, ототожнення малоазійського народу лувійців з їхніми далекими нащадками росіянами, такий:

Лувійське слово *сепахи*, яке ми знайшли в науковій літературі, відповідає хатському слову „чорне взуття” (чоботи [автор]). Це слово науковці вважають лувійським. Воно відповідає сучасному російському слову *сапоги*, яке відсутнє в інших слов'янських мовах!

Слов'яни — сучасна самоназва росіян, яку вони постійно накидають і своїм сусідам, корегується на „с лувіани”, тобто, „ті, що з (с) Лувії”

Назва пізня, виникла в часи малоазійської історії (30–12–7 ст. до н.е.).

Лувія — малоазійська країна, про яку згадується в хетських, аккадських, хуритських текстах. Згадує Лувію (поруч із Азією) і Платон. Розповідаючи про сусідню державу — Атлантиду, грецький історик зазначає, що вона „більша від Азії та Лівії (Лувії [Б.В.]) разом взятих”

Слово *магадан*, яке тотожне шумерському слову — *мейдан*, і сьогодні збереглося в назві одного з російських міст Східно-го Сибіру.

Хетська держава була конфедеративною, а отже, у державному пантеоні богів, були боги всіх союзних народів — хатів, шумерів, хетів, палайців, лувійців... Назва річки Цулія відповідає шумерському Сулія. Порівняймо з українським сулія (посуд), з назвою річки — Сула, де шумерська основа су — „вода”

Слово Цулія (Сулія) поділяється на іменник су — „вода” та на дієслово, яке вказує на її рух, — лити („та, що летіє-ся”). Порівняймо з хетською (хатською) назвою посуду — лі-тіус. Узагальнене значення слова — „річка”

Нам здається, що назва Сула розкриває саму назву народу — „шумери” (Су Мері), тобто су (річка) і власне її назву — Мері (Мері, Марі?).

Чи не про витоки шумерського народу, чи не про часи „сидіння” на берегах річки Мері (Марі), згадує „Велесова книга”: „І тут наші родичі почали були ділитися, кому старшим перебути, хто походить від отців і праотців **маріченських**, який од них іде, а який був простець, і та велика свара одоліла русів і привела до розладу і розторгнення”?

Пригадаймо назву шумерського міста — Марі.

Назва ж річки **Каламма**, з хетського тексту, — лувійська назва, яка відповідає назві сучасної річки у Східному Сибіру — **Колима**. Поглянувши на сучасну карту, бачимо, що топонім Магадан, який відповідає давньому лувійському слову *магадан*, — поруч із річкою Колима.

Вважаємо, що в часи своєї східносибірської історії хати, мешкаючи в районі сучасної Середньо-Якутської низини, вступали в контакти з лувійцями, які проживали на схід від них — на берегах сучасної річки Колима. Про початок переселення наших пращурів зі Східного Сибіру „Велесова книга” розповідає так:

„Із тієї темені ізійшло, здибилось зле плем’я дасуво. А те зле племєно на пращурів наших набігло, напало. І багато людей було забраних і померлих. А той Ор — старотець казав: „Ідімо од землі цієї, де хуни братів наших убивають. Тоті бо криваві хвостаті звірі нашу худобу крадуть і дітей убивають” То бо той старотець сказав:

„А підемо до іншої землі, в якій течуть меди і молоко, і та земля є” Отак сіли на коней і рушили. За ними їхали молодші дружини; Йшла худоба — корови, пов’язані бики, вівці; Їхали діти, старотці і матері, жінки, як марні люди...”

Запекла боротьба з племенем дасуво (дасью) була основною причиною великого переселення арійських народів. Це

плем'я ототожнюємо з хунами, що може свідчити про його тунгусо-маньчжурське або монгольське походження. На нашу думку, шумери та хати мали почати свій рух зі Східного Сибіру одними з перших, приблизно у 3900–3800 рр. до н.е.

Чи можна простежити шлях цього переселення? Такий рух різних народів мав приблизно один шлях, зважаючи на географічні обставини (розміщення великих рік, гір, пустель тощо). Неможливість переправити через широкі та швидкі сибірські річки значну кількість людей, худоби, майна, змушувало народи рухатися вздовж річок, шукаючи зручного й безпечного місця для переправи. Тому вважаємо, напрямок руху цих народів був на південь та південний захід, що, врешті-решт, і привело їх до Індії, „в П'ятиріччя та Семиріччя” Цей перехід можна вважати першим етапом переселення.

Пізніше народи рушили до Месопотамії, зупинившись у горах Загрос (другий етап). Входження у межиріччя річок Тигру і Євфрату та довготривале перебування там — третій етап. Рух до західного побережжя Малої Азії та його опанування. Колонізація Єгипту (дельти Нілу), прибережних островів у Середземному та Егейському морях. Створення хатами (венедами) й шумерами (антами-атлантами) союзної держави — Атлантиди. Війна з грецькими племенами. Природна катастрофа (четвертий етап). Державницький занепад. Зміщення хатів, палайців, шумерів у центральні райони Малої Азії. Пізніше підкорення їх хетами та створення Хетської федерації (п'ятий етап). Знищення Хетської держави „народами моря” Зміщення хатів, хетів, шумерів, палайців, лувійців у район географічного трикутника: Малатья (Мелітана) — Харран — Антакій (шостий етап).

У 7 ст. до н.е. — вихід на північне побережжя Чорного моря. Опанування території. Війна з готами, гунами (сьомий етап). Приблизно так мало відбуватися те довготривале переселення наших прашурів, яке охопило час, до сьогодення, у 6000 років! Про саме такий рух наших прашурів є фрагментарні свідчення у „Велесовій книзі”, яка кілька разів згадує про індійський період історії наших прашурів: „і вийшли з краю

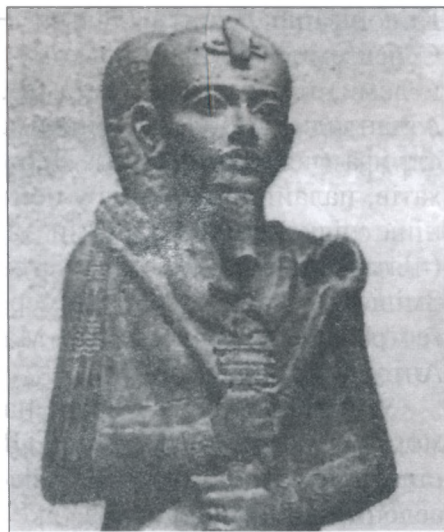

Египетська Богиня Нейт і два гарпократата з оселедцями на головах. („Мифы народов мира”. Т. 2. — М.: 1992, с. 209)

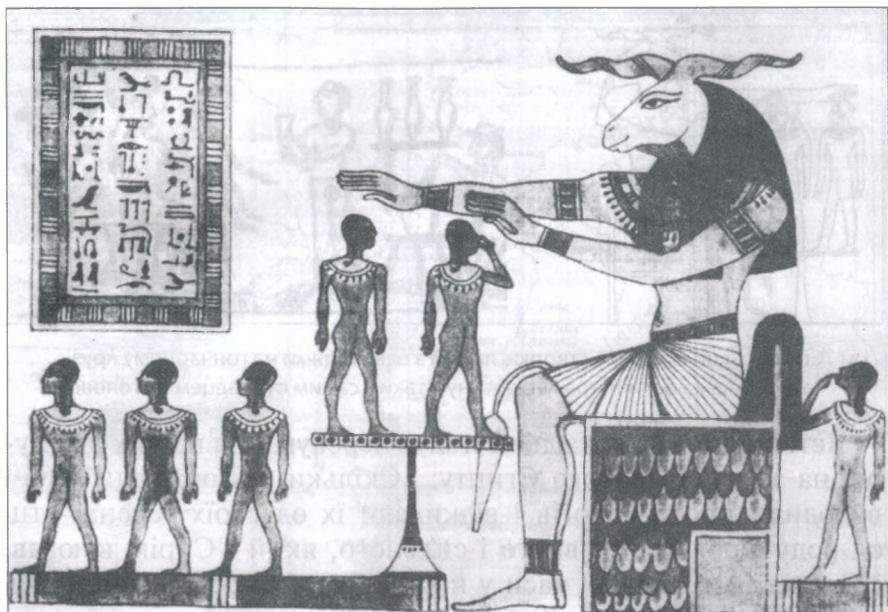
остерігалися, боялися, не лягали вже. І був по цьому мор і холод великий. І пішли з краю Індського світ за очі. Пройшли по землі Перській і пішли далі, яко не годилася земля тая для овець. Пішли горами і бачили каміння, і ті проса не сіяли — також пройшли мимо. І знайшли степ квітучий і зелений. Там стояли літа два, а по тому пішли далі, оскільки хисниці з’явилися”

Семиріччя, що біля гори Ірштїї і в Загогрії, хоч були там вік. І так покинули той край і пішли в Дворіччя, і розбили тих з допомогою кінноти своєї, і пішли до землі Сирійської, і там зупинились. А пізніше пішли горами високими; і була зима, і льоди. І спустились в степи і там були з отарами своїми і худобою”

„Велесова книга” вказує на причини виходу з Індїї (з П’ятиріччя та Семиріччя) наших пращурів: „Якось люди пробудились, а коні під хмарами од страху кричать. Чуючи це, (люди), обійняті страхом,

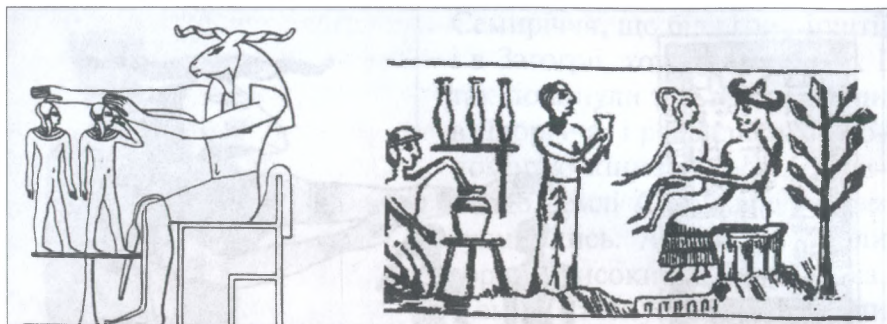
Египетський Бог Хонсу з заплетеною косицею — оселедцем. („Мифы народов мира”. Т. 2. — М.: 1992, с. 595)

Египетський Бог Хнум створює на гончарному верстаті людей з оселедцями на оголених головах. („Египет: Боги и герои”. — Тверь, 1995, с. 57)

Амунхервенеф — старший син Рамзеса II, разом із батьком, на ловах бика. На оголеній голові дитини — заплетена косиця — оселедець. („Энциклопедия: исчезнувшие цивилизации — Рамзес II: величие на берегах Нила”. — М.: 2003, с. 91)

Єгипетський бог Хнум створює людей з оселедцями на гончарному крузі, а шумерська богиня тримає дитину з таким самим оселедцем на голові.

Історична пам'ятка двічі згадує перебування наших пращурів на землі Древнього Єгипту: „Скільки раз виймали мечі і виходили проти ворогів і відкидали їх од своїх теренів отці од роду Орового, славного і сильного, який і Сирію воював, і Єгипет. А в ті давні часи у нас не було єдності, і лишились ми без Велеса, як віск. Той бо говорив нам, що повинні ходити прямо, а не криво. А того не слухалися. То перси забрали велику частину русів і загнали до Набсура. Не встереглися бо ті від ворогів, які напали на них — Адомор звався той. І пішли, похиливши голови свої під ворожі бичі, — то бо сильні загони напали з трьох сторін. А інші пішли з отарами до заходу Сонця і там пропали. Наші ж люди пішли на долини Набурсара, потім на Сирію і Єгипет”

Наступна дощечка пам'ятки подає цікаве уточнення такого входження в Єгипет: „Довго тривали літа рабства. І прийшов день, коли руси пішли від Набурсара. Перси не гналися за ними, а прийшли до країв наших і там почули пісні наші до Інтри і заявили, що-якби стали вірувати, то були б з нашими богами, а до своїх богів не неволили б. Наші отці хомути носили і ніяк не звалися інакше, як язичники. Коли вавилонське рабство терпіли, то князем їхнім тут був Набурсар, який повелівав ними. А ті свою юнь давали до війська і тягло до чурси і чересел на лани, і зазнавали утисків. Їх били киями, і не могли терпіти того; і не витерпіли і сказали їм, що це нам не до серця. І в той день стався великий струс і зем-

Місце проживання пращурів українців в 12–9 ст. до н.е., після розпаду Хетської держави. Столиця нової держави — **Хаттина** надала назву краю, який і зараз називається **Хатай**. Сьогодні це територія Туреччини на кордоні з Сирією. Про мешкання праукраїнців на цих теренах свідчить і „Велесова книга”

леворот аж до небес. Там коні і воли металися і крутилися. А ми забрали своє стадо і кинулися тікати на північ і спасли свої душі...”

Мова йде про часи, коли під натиском об’єднаних сил царя Вавилонії — Набопаласара та мідян під керівництвом Кіаксара було знищено Ніневію — столицю асирійської держави. У ці часи наші прашури були завойовані військами Набопаласара, виведені у Вавилонію, і вже, як підкорений народ, брали участь у походах Набопаласара на Єгипет. Є підстави ототожнювати Набсурсара з історичною особою вавилонського царя Набопаласара. Таким чином, вихід наших прашурів з теренів Малої Азії на північні береги Чорного моря відбувся наприкінці 7 ст. до н.е. Хати та шумери, як і інші народи, які проживали в межах Хетської держави, частенько воювали з Єгиптом за землі Сирії та Ханаану. Це відомі історичні факти. Такі військові сутички тривали ще за часів правління Тутмоса III (прибл. 1400 р. до н.е.), Аменхотепа IV — Ехнатона, Тутанхамона, Ейе, Хоремхеба, Рамсеса I, Сеті I, Рамсеса II (на початку його правління), Мернептаха (наприкінці правління), Рамсеса III (прибл. 1167 р. до н.е.), тобто протягом 350 років. Про останні часи перебування у Малій Азії наших прашурів (7 ст. до н.е.), перед їхнім переселенням на північне побережжя Чорного моря, свідчить „Велесова книга”:

„Од Ора були наші отці спільно з борусами до приходу на Рай — ріку, на Дніпро, і до Карпатської держави”; „Тако була там не війна, а тривала ворожнеча між родами роздирала борусів на частини. Тому боруси не могли стати проти греків і наступу скіфів” Тут мовиться про часи, коли кімерійці, а за ними й скіфи, проникли на терени Малої Азії. Ці події відбувалися у 8 ст. до н.е. Ми вважаємо борусів мешканцями малоазійського міста-держави Бурусханди.

Б. Яценко ототожнює „Рай (Ра) — річку” з Волгою, а море Фасісте з Каспійським морем. Насправді це річка Ріоні, яка впадає в Чорне море. Греки її називали Фасіс, а сучасне Чорне море — море Фасісте. Це підтверджує „Велесова книга”: „Прийшли вони із краю зеленого до моря Готського, а там нашттовхнулися на готів, які нам шлях перетнули. І там бились

ми за землю тую, за життя наше. До того були отці наші на берегах моря по Ра — ріці і з великими труднощами по ній перевезли людей і худобу на інший берег, пішли до Дону. А там готів побачили, що йшли на південь. ...Ра — ріка — велика і відокремлює нас від інших людей і тече в море Каспійське (Фасісте). Тут муж Білояр пішов на той бік Рая — ріки”

Фасіс, як прикордонна річка, згадується у „Периклі Понта Евксинського” Флавія Арріана — римського письменника й державного діяча (2 ст. н.е.), а фундаментальне дослідження М. Агбунова „Антична лоція Чорного моря” яскраво доводить, що річка Фасіс є сучасною річкою Ріоні, а отже, „море Фасісте” — це сучасне Чорне море.

Топоніми з основою *мейдан* (майдан, майданчик) можуть бути дороговказом можливого переселення народів зі Східного Сибіру в Малу Азію. Їх знаходимо на шляху переселення шумерів зі Східного Сибіру через Казахстан (м. Майдантал), Північно-Західний Китай (гірський хребет Майдантаг), Афганістан (м. Майданшахр), Індію (головна площа м. Калькутти — Майдан), Іран (мис Мейдані), Ірак (м. Майдан), Туреччину (м. Мейданджик), Україну (м. Майдан, Закарпатська обл., по два Майдани у Волинській, Житомирській, Вінницькій, Львівській, Рівненській, Чернівецькій областях, а також по одному — у Тернопільській, Хмельницькій, Харківській, Івано-Франківській, Донецькій). На карті України зустрічаємо також чотири Майданівки, п'ятнадцять Майданів з топонімістичним доповненням, наприклад, Майдан — Вербицький. У південній Росії (м. Майдан, Горьківська обл.), Болгарії (м. Мадан), Польщі (м. Майданек), Сербії (м. Майданпек), Швейцарії (м. Майден). Ці назви утворюють своєрідний півмісяць від Східного Сибіру до Європи, на теренах заселених тюркомовними народами. Сучасне українське слово *майдан*, у казахській (мейдан), уйгурській (мейдан, мейданче), турецькій (мейдан), афганській (майдан), перській (meyden), бенгальській (moydan), урду (meiden), пушту (maydan), гінді (maeden), курдській (meydan) означають — „площа”, „базар”, інколи — „поле”, „поле битви”, але загалом це — „площа знань”, „місце моління”, „місце, де дають знання”

Біблія зазначає: „І зібрався весь народ, як один чоловік, на майдан, що перед Водною брамою, і сказали учителеві Ездрі принести книги Мойсеевого Закону, що наказав був Господь Ізраїлеві.... І читав він їм на майдані, що перед Водною брамою, від світанку аж до полудня, перед чоловіками й жінками та тими, хто розуміє, а вуха всього народу були звернені до книги Закону...” Значення шумерського слова *мейдан* відповідає значенню лувійського слова *магадан*, в яких визначення основи *дан* — те саме, що і в українському імені Богдан (Богом даний!). З’єднавши ці топоніми в ланцюжок, отримуємо приблизний шлях руху шумерів, як і інших народів, — хатів, лувійців, палайців, хетів...

Про те, що наші пращури проходили саме цим шляхом може свідчити факт знаходження в далекій уйгурській мові (уйгури — народ, який частково проживає на території Північно-Західного Китаю та Північно-Східного Казахстану) слів, які широко вживаються в сучасній українській мові: **гопак** (танець), **тагар** (мішок пшениці вагою більше 100 кг), **терези** (ваги), **весен** (трава), **тавар** (шовк), **козак** (казах), **казан** (посуд для приготування їжі на вогнищі). Враховуючи, що згадані території від України відділяє відстань у 3800 км, цей факт не може не викликати подиву та зацікавленості у дослідників.

Багато з уйгурських слів допомагають зрозуміти етимологію сучасних українських. Ось етимологія назви шумерського міста Урук (Зерно).

Згадаймо відоме листування верховного жерця Аратти з правителем міста Урука — Енменкаром, у якому перший просить прислати до Аратти — Зерна!!!

У шумерському міфі про Гільгамеша місто Урук згадується, як „Світла комора”: „Світлу комору священної Енани, Урук майданний обвів стіною” Отже, місто Урук було знане в Месопотамії великими запасами зерна, як один із важливих центрів землеробства. Не менше дивує і той факт, що в 5 ст. н.е., коли хати (венеди), шумери (анти) та лувійці (слувіані — слувіяні — слов’яни) вже давно перебували на берегах Дніпра та Волги, у текстах, написаних давньою

уйгурською мовою, збереглися релігійні звернення-повтори з санскриту. Сталося так, що дослідники не звернули уваги на цей факт.

Наведімо один із них: „Видайа богу Лэнмэкин, кусин, кэдин тэнри йиринтэки тэнри Лэр узэ инчэ бэ Лгутир йарутыр, йашутыр” Ознайомившись з перекладом, завважуємо, що слово Видайа (Видйа) подають як ім’я міфічного героя (бога) — Видйа. Насправді релігійні звернення — запозичення з санскриту — означають: „Бачить Бог”, „Знає Бог” Цим арійським зверненням тотожне шумерське — Бігме (Бог знає, Бог бачить). Видйа, з санскриту, означає „знання” й відповідає шумерському слову — *ме* (знання). Таким чином, наші пращури, перед прочитанням кожної окремої молитви, наголошували, що про все сказане „Знає Бог!” (Бачить Бог!). Тобто Бог брався у свідки того, про що мовилося в молитві. Наголосімо, що Якутія відома як „Батьківщина мамонтів”

Привертає увагу подібність назви цієї тварини у далеких якутів, евенків і українців. При цьому дослідники зазначають, що назву українці вживали з давніх-давен.

Якути, евенки, українці називають мамонта **мамутом**. Це архаїчне слово означає „той, який живе в землі”

„Велесова книга” засвідчує: наші пращури прийшли „із землі оріїв до краю Ін(д)ського”, що вказує на вміння наших далеких пращурів — хатів (венедів) вирощувати зернові культури.

„Земля оріїв” — загальна назва краю, де обробляють землю, сіють зернові... На наше переконання, наукове визначення народів, які розмовляли санскритом, має бути не арії, а орії (орачі) — від *орати, орач, орка*.

Та чи могли наші пращури займатися землеробством у суворій Якутії в 7–4 тисячолітті до н.е.?

Уважно подивімося на сучасну економічну карту з географії (10 кл.) і побачимо, що саме Середньо-Якутська низина — єдине місце (!) в Східному Сибіру, де й нині вирощують зернові культури. Знаходимо підтвердження цій гіпотезі й на карті „Распространение хозяйственно-культурных типов до

епохи Великих географических открытий по А.А. Фадееву и Я.В. Чеснову”

Хоч йдеться про пізніший час, та все ж ця карта відбиває характерні тенденції зародження землеробства у певних кліматичних зонах. На ній чітко виділяється зона Середньо-Якутської низини, де мешкали скотарі й землероби. Вона обмежена річкою Вілюй на півночі, річкою Лена — на сході, річкою Алдан — на півдні, притоками Лени — р. Намана та р. Ольокма — на заході. Цей землеробський оазис з усіх боків оточує зона тайгових мисливців-оленьярів. Вона сягає на півдні, заході та сході 400–450 км, на півночі — 120–150 км. Оскільки лувійці проживали на берегах річки Коліма, то, вочевидь, культуру вирощування зернових вони запозичили у хатів (венедів).

Сусідні тюркські народи запозичили від хатів (венедів) слово, яке визначає пшеницю — *бугдай* і яке є зверненням до бога під час сільськогосподарських робіт.

І в наш час українці, приступаючи до будь-якої роботи, часто кажуть: „Боже, допоможи” Вказуючи на зерно пшениці, тюрки (шумери) запитували у хатів (венедів): „Звідки у вас це?” Останні відповідали: „Бог дав” Частенько тюрки чули, як хати (венеди), працюючи на полі, казали: „Боже дай”, просячи врожаю, сприятливої погоди. Ібн-Даст у творі „Книга добрих скарбів” писав: „Всі вони погани. Найбільше сіють просо; в жнива беруть просіяні зерна проса в корці, підносять до неба й кажуть: „Боже, ти дав нам страву, дай і тепер її досить...”

До речі, етимологія назви такої зернової культури, як просо, від „просити у Бога”, „те, що прошене у Бога” відповідає тюркському значенню слова пшениця — бугдай: бугдай (уйгурське), бугдай (туркменське), будай (киргизьке), бидай (казахське), bug day (турецьке).

Це словосполучення, з попсованим етимологічним визначенням — „пшениця”, могло потрапити до тюркських (кочових) народів, до яких належали й шумери, лише від народу, який займався землеробством. Таким народом, на наше переконання, були далекі пращури українців — хати (авхати

Геродота — пізніші — венеди). Таким чином, це слово, маючи з народом — його носієм, потрапило з Якутського краю у далеку Малу Азію. Це трапилося в сиву давнину, під час переселення арійських і тюркських племен. Слово *бугдай* зберігається саме в тюркських народів і підтверджується свідченнями з Біблії, в якій часто повторюються слова Бога до людей: „хліб я вам дав...”

У хетських текстах знаходимо слово *arzana* (ячмінна каша). На нашу думку, це визначення помилкове. Насправді йдеться про жито.

Від лувійського слова *рожь* утворюється похідне слово *ржана* [каша]. Шумери (анти-атланти), запозичуючи це слово для власного вжитку, перед приголосною буквою *р* ставлять голосну *а*, утворюючи слово *аржана*.

Це засвідчує, що наші пращури, ще до великого переселення, займаючись землеробством на землях Середньо-Якутської низини, вирощували хліб.

Відомий біолог М. Вавилов стверджував, що „ботанік може виправити історика й археолога” Зважаючи на таку думку, дослідник його життя і творчості с. Резнік наголошує, що й „історик, археолог, етнограф, лінгвіст теж можуть виправити ботаніка”

Було б дуже цікаво знати думку фахівців з історії землеробства, біологів, генетиків-селекціонерів про авторське визначення зони Середньо-Якутської низини як одного з найдавніших центрів землеробства та вирощування зернових культур (5–4-го тис. до н.е.). Дослідження засвідчують, що народи, які прийшли у Малу Азію, наприкінці 4-го тисячоліття до н.е., і які пізніше стали невід’ємною частиною мешканців Хетської федеративної держави у 18–12 ст. до н.е., були вихідцями з просторів Східного Сибіру. Маємо на увазі пращурів сучасних українців — малоазійських хатів (пізніших венедів) та шумерів (атлантів — пізніших антів), далеких пращурів сучасних росіян — малоазійських лувійців (слувіан — слувіян — слув’ян — слов’ян — слов’ян), а також далеких пращурів сучасних литовців — малоазійських хетів і сучасних поляків — малоазійських палайців.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- Атлас мира. — Москва, 1988.
- Мифы Народов Мира. — Москва, 1992. Т. 2.
- Атлас Мира. Изд. дом ОНИКС. — Москва, 2004.
- Русско-Турецкий словарь. Составили Э.М. Мустафаев и В.Г. Щербинин. — М., 1972.
- В.Н. Хачатрян.* Восточные провинции Хеттской империи [вопросы топонимики]. — Ереван, 1971.
- Александр Кондратов.* Земля людей — земля языков. — Санкт-Петербург: Авалон, 2006.
- О.Р. Генри.* Хетты. — М., 1987.
- Этимологический словарь русского языка для школьников. — Екатеринбург, 2007.
- А.Е. Наговицын.* Магия хеттов. — Москва, 2004.
- Велесова книга, упор. Б. Яценко. — Київ, 1995.
- Andre Parrot.* Mari, editions je sers Paris, 1948.
- Эмиль Шмидт.* История человечества: Индия, Цейлон, Индокитай. — Санкт-Петербург, 2003.
- Д. Брестед, Б. Тураев.* История Древнего Египта. — Минск: Харвест, 2003.
- М.В. Азбунов.* Античная лоция Черного моря. — М., 1987.
- БІБЛІЯ або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту — Українського Біблійного Товариства — 1991.
- Уйгурско — русский словарь. сост. Э. Н. Наджип. — М., 1968.
- На ріках Вавилонських: з найдавнішої літератури Шумеру, Вавилону, Палестини. — Київ, 1991.
- В.М. Насилов.* Древне — уйгурский язык. — М., 1963.
- Г.П. Цыганенко.* Етимологический словарь русского языка. — К., 1970.
- В.П. Алексеев.* Становление человечества. — Москва, 1984.
- В. Січинський.* Чужинці про Україну. — Київ: Довіра, 1992.
- Біблія [UKRAINIAN BIBLE], 1991.
- Н.М. Карамзин.* История государства Российского. Т. 1. — М., 1989.
- Аракелян Анаит Бабкеновна. Исследования по терминологии хеттского языка. — Автореферат. — М., 1987.
- Николай Вавилов.* Жизнь замечательных людей. — М., 1968.

ЛЕГЕНДАРНІ КНЯЗІ-АНТИ: МАЛОАЗІЙСЬКІ КОРЕНІ

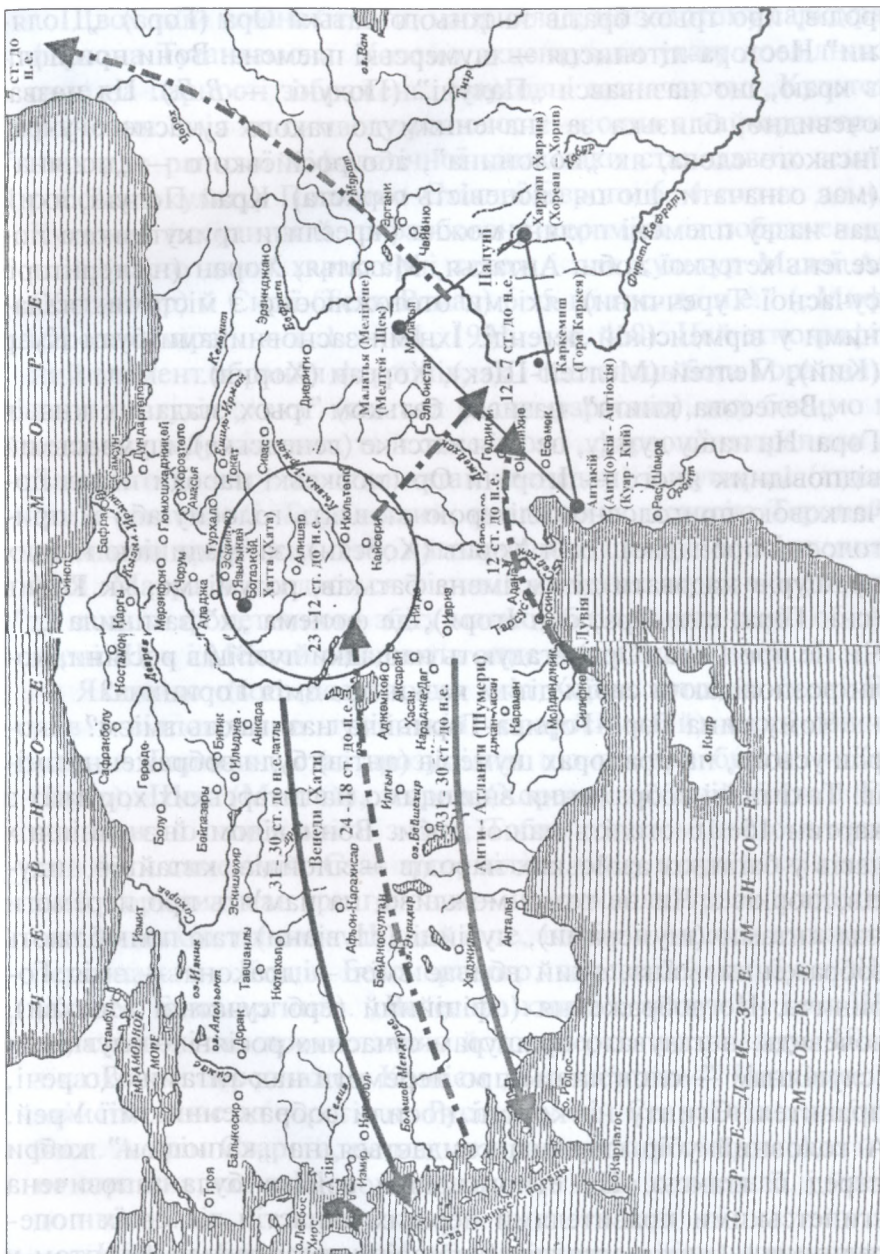
„Повість врем'яних літ” зазначає: „Поляни ж жили в ті часи окремо й володіли своїми родами, бо й до тієї братії були вже поляни і жили вони родами на своїх місцях, володіючи кожні своїм родом. І було три брати: один на ім'я Кий, другий — Щек і третій — Хорив, а сестра їхня була Либідь. Сидів Кий на горі, де нині узвіз Боричів, а Щек сидів на горі, що нині зветься Шекавиця, а Хорив на третій горі, котра прозвалася по ньому Хоревицею. І збудували городок в ім'я старшого брата, і назвали його Київ, і був навколо міста ліс і бір великий, і ловили там звірів, і були ті мужі мудрі та тямущі, і називались вони полянами, від них поляни й до сьогодні у Києві... По смерті братів цих поляни пригноблювалися древлянами та іншими навколишніми людьми” Гадаємо, що про це саме, тобто про витоки нашого народу, йдеться й у „Велесовій книзі”: „У давні часи жив Богумир, муж слави, і мав трьох дочок і двох синів... І побачив увечері мужів трьох на конях, що наближались до нього. І сказали ті: „Здоров будь! І що шукаєш?” Оповів їм Богумир про тугу свою. А вони відповіли, що самі в поході, щоб знайти жінок. Повернувся Богумир у степи свої і привів трьох мужів дочкам. Од них три роди пішли, що були слов'янами... То було за тисячу триста років до Германаріха...” У пам'ятці часто мовиться про трьох братів Кия, Пашека, Горовато (Кий, Щек, Хорив) та їхнього батька Ора (Гора). Ототожнюючи їх із шумерами (антами-атлантами), вважаємо, що рід Богумира (доньки Древа, Скрева, Полева й сини Сієва, Рус) належав до малоазійських хатів (венедів). Таким чином, оповідається про зустріч одного з хатських родів (венедів) з одним із

шумерських родів (антів-атлантів), яка відбулася на теренах Малої Азії.

„Велесова книга” датує цю зустріч 10 ст. до н.е. Насправді ця зустріч відбулася значно раніше. Вірменський письменник Зеноб Глак ще в 7 ст. н.е. навів свідчення про заснування міста Куара (Києва) братами Куаром, Мелтеєм і Хореаном у землі „полонян” Відомий історик Я. Боровський зазначає: „Вірменську легенду про заснування Куара в Палуні Куаром, Мелтеєм і Хореаном було записано вірменським істориком Зеноном Глаком в „Історії Тарона” У 1922 р. уперше вона стала об’єктом спеціального дослідження академіка М.Я. Марра. Свою працю М.Я. Марр присвятив порівнянню „книжних легенд” про заснування Куара у Вірменії і Києва на Русі, вважаючи, що обидва варіанти легенди мали спільну яфетичну, скіфську основу, тобто походженням своїм сягають скіфського часу...”

Я. Боровський зазначає: „Гіпотезу дослідника щодо скіфського походження легенди чи привнесення її зі сторони радянська історична наука повністю заперечує. Однак у дослідженні М.Я. Марра все ж є й раціональне зерно. По-перше, завдяки його праці вірменська легенда вже з 1922 р. стала об’єктом уваги багатьох дослідників, по-друге, вчений намагався продатувати історичне джерело, в якому вміщено легенду, тобто „Історію Тарона”, яка написана, на його думку, в 7 ст. н.е., що має неабияке значення й для датування давньоруського переказу. Найновіші історико-філологічні дослідження „Історії Тарона” датують цю пам’ятку кінцем 6 — початком 7 ст.”

Імена легендарних Кия, Щека, Хорива свідчать про їхнє шумерське походження. Вони були князями-антами (воїнами) — атлантами (вершниками). Етимологію імен Кий (Куар), Щек (Мелтей, Мелетій), Хорив (Хореан) треба шукати в сучасних тюркських мовах, які споріднені з давньою шумерською мовою. Отож можна стверджувати, що місто на берегах Дніпра було засноване шумерськими, спорідненими між собою племенами (антами), які довгий час проживали на теренах Малої Азії. Звідти вони й принесли переказ про історію своїх

Мала Азія у 3200–2460–1200–700 р.р. до н.е.

родів, про трьох братів та їхнього батька Ора (Гора). „Поляни” Нестора-літописця — шумерські племена. Вони прийшли з краю, що називався „Палуні” (Полуні. — В.Б.). Ця назва, очевидно, близька за значенням до такого сучасного українського слова, як „полонина”, або російського — „поляна” (має означати, що ця місцевість гориста). Край Полуні, який дав назву племені полян, можна окреслити трикутником поселень хетської доби: Антакья, Малатья, Хоран (на території сучасної Туреччини), які ми ототожнюємо з містами, згаданими у вірменській легенді. Їхніми засновниками були Куар (Кий), Мелтей (Мелтей-Щек), Хореан (Хорив).

„Велесова книга” називає батьком трьох згаданих князів Гора. На нашу думку, це ім'я хатське (венедське), шумерський відповідник якого — Ігор чи Ор (тюркські народи перед початковою приголосною літерою ставлять голосну або ж приголосна пропадає). Ім'я Хорив (Хореан), за традицією наших прашурів надавати дітям імена батьків, розуміємо, як Горив (син Гора, син Ора, син Ігоря), де фонема „х” замінила „г”. Чи не про Гора (Ора) згадують нащадки лувійців росіяни, коли розповідають своїм дітям казки про змія Горинича?

Чому сина Гора-Горива-Горинича називають змієм? Скоріш усього, на прапорах шумерів (антів) були зображення зміїв! Такі пізні зображення знаходимо на татарських хоругвах з картин 15–16 століть нашої доби. Вони відомі й з ранішніх часів у багатьох азійських народів — японців, китайців, індусів, тюрків... Чи не тому, можливо, на пам'ять про перемоги над антами (шумерами), лувійці (слувіани) так полюбляють зображення воїна, який вбиває змія — дракона — змія Горинича. Це зображення (офіційний герб сучасної Москви), вочевидь, нагадувало прашурам сучасних росіян — слувіанам (слувіянам — слов'янам) про перемоги над антами. До речі, правителі Єгипту на короні носили зображення змії Урей. А головний убір фараона скидається на „капюшон” кобри перед її атакою. Ця етнографічна ознака була запозичена єгипетськими правителями перших династій від своїх попередників — антів-атлантів (шумерів), які правили Єгиптом у 3000–2460-х роках до н.е.

Двох змій можна бачити, наприклад, на золотому саркофазі фараона Тутанхамона. Хочемо акцентувати увагу дослідників саме на парності зображень. Науковці зазначають: „Культове значення Змія як символу родючості — одна з найхарактерніших рис ранньої міфологічної символіки стародавніх землеробських культур Південно-Східної Європи 6–4-го тис. до н.е. Культіві посудини й пофарбована кераміка із зображенням змій (часто двох) характерні також і для культур Малої Азії (Хаджилар) й Сирії (Тель-Рамад) 6–5-го тис. до н.е.” („Мифы народов мира” — т. 1. — М., 1991. — с. 469). Цей етнографічний елемент вбрання фараонів, як і оселедець бога Гора та палиця пастухів „хека” (символ влади фараонів), яку бачимо на хетських зображеннях, та й саме слово „фараон” потрапили до Давнього Єгипту завдяки хатам (венедам) і шумерам (атлантам — антам). Я. Боровський, поєднуючи „Історію Тарона” з „Повістю врем’яних літ”, наголошував, що „за дослідженням М.Я. Марра, відкидається різниця в іменах середнього брата, де замість фонетичного збігу маємо збіг семантичний: обидва імені Щек і Мелтей означають одне й те саме — змій...”

Якщо до цього додати, що ім’я Хорив тотожне імені Горив і відповідає в лувійській (праросійській) казці кличці змія — Горинич, стає зрозумілим що всі три брати — Кий (Куар), Щек (Мелтей), Хорив (Хореан) та їхній батько Гор семантично пов’язані зі змієм. Тобто тотемом цього племені мав бути саме змій. Стає зрозумілим, чому в лувійській казці змій Горинич має три голови — це символи трьох споріднених антських племен. Цікаво й те, що ім’я іншого казкового персонажа — Кошія Безсмертного, вочевидь, має бути Щек (Кошек Безсмертний). „Велесова книга”, згадуючи ім’я Щека, символічно протиставляє його смерті, що поєднує Щека з казковим персонажем Кошієм „Безсмертним” Читаємо: „А захистить нас од ворогів на Русі могутній Сварог наш, не інші боги. А крім Сварога, не маємо нічого, лише смерть. Але й та не страшна, коли Щеком названі. Се небо кличе нас, і йдемо до нього”

„Щеком Безсмертним” (безсмертним змієм) наших пращурів — антів (шумерів) називали лувійці. Привертає увагу

негативний образ Щека — персонажа російської казки та позитивний його образ у „Велесовій книзі” Все це засвідчує, що її автор був нащадком хатів (венедів) і шумерів (антів), а тому змальовував історію пращурів з великою пошаною, при цьому свою державу називав так: Русь.

Казка, в якій Шек — негативний персонаж, за своєю суттю й духом чужа — лувійська. Коли до влади на Русі прийшли лувійці (слов'яни), вони зробили все можливе, щоб забрати у нас не лише рідних богів, слово та історію, а й народні перекази, історичні легенди. Все замінювалося лувійським, навіть казки переписувалися на інший лад. Минули тисячоліття, але нащадки лувійців продовжують нав'язувати свою історію, перелицьовують на власний лад минувшину. І... забувають свою — справжню! — історію, істинне коріння — лувійське. Отож, вивчаючи лувійську, хуритську, аккадську мови, необхідно поглиблювати знання про майже втрачені давні хатську й шумерську — мови наших далеких пращурів.

Та повернімося до вірменської легенди. „...М.К. Каргер вважав, що київський переказ міг проникнути у Вірменію через слов'янські поселення, що здавна існували на Північному Кавказі, в зв'язку з чим київський переказ існував уже у 8 ст. н.е.” (Я. Боровський). Тобто, на думку науковця, легенду „занесли” з берегів Дніпра на Кавказ. Гадаємо, що все було навпаки. Легенда про трьох братів Кия, Щека, Хорива має малоазійське походження. На береги Славути її принесли хати (венеди) й шумери (анти).

Представники окремих племен, не забуваючи давнього минулого, переповідали народні перекази про своїх родоначальників. Вірменська легенда кінця 6 — початку 7 ст. н.е. зберегла згадку про малоазійську історію наших пращурів — венедів та антів, які у 7 ст. до н.е. покинули терени Малої Азії. Привертає увагу та частина тексту, де вказується на характерну зачіску антів — косицю-оселедець: „Оскільки Гісане був довговолосим, то й прихильники його культу відпускали довге волосся; прийнявши християнство, на пам'ять про свою стародавню віру вони стали залишати на голові дітей косу” Така зачіска в антів (атлантів) була споконвіків. Її бачимо на зобра-

женнях 3–2 тис. до н.е. з Криту, Тунісу, Малої Азії, Єгипту, також із опису зачіски абантів острова Євбея. Вірменська легенда, намагаючись пояснити значення цієї косиці—оселедця, пов'язує її виникнення з християнством. Це твердження видається помилковим.

Ніхто з дослідників вірменської легенди не звернув увагу на існування топонімів Антакья, Малатья, Хоран на території сучасної Туреччини, які ми ототожнюємо з містами, згаданими в легенді, і заснованими Куаром (Кий), Мелтеєм (Мелтей — Шек), Хореаном (Хорив). Місто Антакья (Антакий, колишня Антиохія [сучасне Анти(о)Кия]) розташоване на березі річки Оронт. Міста Малатья (Мелітене) та Хоран (Хорана) згадуються приблизно в 13 ст. до н.е. Якщо ми знаходимо підтвердження існуванню в ті далекі часи міст Мелітене й Хорана, то їхнім сучасником мало б бути й місто, назване на честь третього брата Кия — Анти (о) кия.

Вважається, що місто Антиохія заснував в 300 р. до н.е. Селевко I на честь батька Антиоха, а це нібито вказує на помилковість наших роздумів. Вважаємо, що Антиох — це титул, який взяла царська родина за місцем правління свого родоначальника Селевка. Назва місця „Анти(о)Кия” і стала епонімом царської родини — Антиох (від назви поселення Анти(о)Кия). Таким чином, ще до того, як Селевко I почав розбудовувати місто, там вже було поселення з назвою „Анти(о)Кий”!

Усе прояснюється, коли ми заглиблюємося в історію Анатолії 13–12 ст. до н.е., де згадується, що в 1110 р. до н.е. Тиглатпаласар I досягнув району у Малатії й оточив царство Мелитана, яке він називав „Великий Хаті” Ця інформація підтверджує існування на карті Анатолії (12 ст. до н.е.) царства Мелітана як держави хатів і шумерів та наводить нас на думку, що царство Куе, очевидно, є царством Кия або царством анта Кия. Назва цього князівства, через 800 років стала епонімом династії сирійських царів Селевкідів — Антиохів.

Хочемо привернути увагу до імені її родоначальника — Селевко, яке можна розкласти на зрозумілі українцям дві складові: вказівний займенник се та ім'я родоначальника — Левко (Лев), що може свідчити про те, що ця династія, за етнічним

походженням прашчурів, — нащадок хатів (венедів) і шумерів (антів). Навіть після виходу хатів і шумерів з тих місць (у середині 7 — на початку 7 ст. до н.е.) на терени сучасної України, з певних життєвих обставин, у Сирії залишилася проживати певна частина наших далеких предків, безперечно, й серед правлячих династій місцевого населення. Саме вони зберігали історію свого роду, яку пізніше записав вірменський історик.

Легенду Нестора-літописця й вірменську оповідь поєднує також те, що брати Кий, Щек, Хорив і сестра Либідь мешкали серед полян, а Куар, Мелтей, Хореан проживали в місцевості Полуні. Вона, як гадаємо, й дала назву племені — поляни, тобто, „ті, що колись проживали в Полуні” Це може бути, ще одним із підтверджень малоазійських витоків легенди, про яку писав Нестор.

Читач запитає: „Чому вірменська легенда не згадує Либідь?” Її просто не було! З хетської мови *lebed* означає „син”, „дитина” Очевидно, що вірменська легенда та перекази Нестора-літописця базувалися на джерелі, де вживалося це слово. Попсовані в часі народні перекази зафіксували його як ім'я сестри трьох братів. Підтвердження цього знаходимо у „Велесовій книзі”: „І се Кий помер, будучи нашим володарем тридцять літ. І по ньому був син Лебедян, який звався Славер, і той був двадцять літ”

Аналіз пам'ятки свідчить про те, що вона переписувалася з давнішого джерела, в якому слово „лебедин” згадувалося як „син” Автор „Велесової книги” переписав це слово як ім'я того сина, а потім подав уже незрозуміле для читачів уточнення „який звався Славер” Виникає думка про два ймення того сина Кия. Таким чином, не було сестри-Либідь, а був син-Славер.

Звернімо увагу, що галицький князь Данило, нащадок хатів (венедів), дає ім'я Лев своєму сину, а це може свідчити про те, що воно було широкоживане серед хатів (венедів). Очевидно, це позначилося й на мистецьких традиціях західного регіону сучасної України, де можна бачити безліч зображень левів. Ця традиція має відповідник у духовних надбаннях Хетської

імперії. Нині пов'язують уподобання місцевого населення Західної України з іменем сина князя Данила — Лева. Насправді цій традиції в культурі наших пращурів тисячі років!

„Велесова книга” ще раз згадує про сина легендарного Кия: „Лебедень бо сидів у граді Києві, бідний, бо вражений у розумі і правити не міг. Се бо торжищами еланськими і арабськими правив, зважаючи на те, що мав чин” Це уточнення наводить на запитання: „А чи Славер і Телепінус (з хетської міфології) не один і той самий історичний персонаж?”

Йдеться про місто, засноване на малоазійських теренах легендарним Кием, де, після його смерті, правив син Лев (Славер): „І поставив перше рід слов'ян мольбище в граді Індікиєві, який названий Київ.”

Гору Каркея (вірменська легенда) можна ототожнити зі словом *каркий*, яке у шумерській мові має означати „чорний камінь”, де *кара* (чорний), *кий* — (камінь, скеля). Можливо, назва цієї кам'яної гори надала назву місту, яке виникло на ній або поблизу неї, — Карке[й]миш (розкладається на три складові: кар(а) + кий(кей) + миш). Складова миш тотожня основі *міс* у хатському (венедському) слові *місто* та шумерському — *місце*. В узагальненому значенні назва Карке(й)миш означає „місто [місце] біля чорного каменя (скелі)” Припущення про можливе ототожнення Славера з Телепінусом посилюється, коли довідуємося, що в часи спроб держави Меттані захопити Сирію хетський цар Суппилулиумас посадив в Халеп'є та Каркемиші своїх синів Телепінуса і Піяссиліса. Якщо Славер і є хетським Телепінусом, то тоді треба визнати, що легендарний Кий (батько Славера) і хетський цар Суппилулиумас одна й та сама особа.

Ці два образи (Славера і Телепінуса) поєднує й психоаналіз героїв. Так, „Велесова книга” пише про Славера, що він, „вражений у розумі і правити не міг”, але й міф про Телепінуса вказує, що той покинув батьківський дім після сварки, причиною якої було те, що він правий черевик узував на ліву ногу, а лівий — на праву. Цей міфологічний текст про Телепінуса підводить до розуміння імені героя — телепень (дурень) і засвідчує: у сиву давнину наші далекі пращури, як

Зміщення хатів, палайців, хетів, шумерів під тиском касків, а пізніше і під тиском „народів моря” в район Палуні (трикутник, який окреслюється містами Хорран, Мелітана, Антакій у 15–12 ст. до н.е.) та проживання там до кінця 8 ст. до н.е.

і нині, давали влучні прізвиська своїм володарям. Одного називали „мудрим”, іншого — „телепнем”

Гадаємо, що локалізація сучасних турецьких міст — Антакій, Малатя, Хоран як таких, що були засновані героями вірменської легенди Куаром (Києм), Мелтеєм (Щеком), Хораном, має право на існування. Цей союз споріднених племен, прийшовши з теренів Малої Азії на береги Дніпра, приніс і відомості про свої роди, народні перекази про прашурів.

Таким чином, витоки легенди про заснування Києва, про які свідчить „Повість врем'яних літ”, малоазійські.

Знаний історик Г. Івакін констатує, що „...Нестор змушений був вступити в полеміку з іншими літописцями (напевно новгородськими), які, намагаючись применшити велич Києва і його значення для давньоруської історії, стверджували, що нібито Кий був не князем, а перевізником через Дніпро чи навіть новгородським розбійником. Нестор називав таких істориків нетямущими і слушно вказував: „Але ж якби Кий був перевізником, то не ходив би він до Царгорода. Але цей Кий княжив у роді своєму. Коли він приходив до царя, то, як розповідають, велику честь дістав він від того царя, до якого приходив” М. Карамзін майже 200 років тому писав: „Може бути, що Кий і брати його ніколи насправді не існували і що вимисел народний обернув назви міст, невідомо від чого виниклі, на імена людей”

Звідки походить звістка про перевізника Кия? Для початку зазначмо, що судження „про Кия-перевізника” є в народних переказах, інакше б не було тих, з ким полемізував Нестор. На нашу думку, в народні перекази, якими скористався літописець, потрапило кілька окремих свідчень, які до того ж належали до різних часів. Один з дуже давніх шумерських міфів „Про анта Кия-перевізника” Нестор об'єднав з іншим переказом — „Про Кия, Щека, Хорива...”, вважаючи, що йдеться про того самого героя — Кия.

Шумерська легенда „Про анта (в єгипетському тексті — анти) -перевізника” датується часами доатлантичними, допотопними. Вона збереглася на землях Давнього Єгипту. Сюжет такий: Велика Дев'ятка Богів очолювана Ра зібралася в Гелі-

ополі, щоб визначити кому має належати трон після смерті Осиріса (Осиліса): його синів Гору чи дядьку по материнській лінії Сетху. Мати Гора й дружина Осиріса, наполягаючи на правах сина, заважали проводити суд богів. За наполяганням Сетха жінок змусили покинути засідання суддів, а, щоб вони не змогли заважати, перенесли розгляд справи на священний острів у дельті Нілу. Боги переправившись на острів, наказують перевізникові Анті не перевозити на острів ніяких жінок. Та Ізіда в образі старенької жінки, звабивши жадібного Анті золотою обручкою, все-таки вмовила його. Ставши красунею, потрапляє на суд, де сприяє тому, щоб боги ухвалили рішення на користь Гора. Розгніваний Сетх вимагає покарання для Анті. Перевізника було побито палицями (киями). Після такої кари Анті прокляв золото, а у місцевості Такамет, де обожнювали Анті, заборонили користуватися золотом та виробами з нього ...Тому наші пращури й називали цей метал — *зло* то (то зло), *зола* то (то порошок, то зола)! Нагадаймо свідчення візантійських істориків про те, що анти закопували золото в землю. Вочевидь, як вони вважали, золото не можна було зберігати в домівці — воно приносило лихо. Певні, що цей воїн-перевізник після покарання міг загинути. Шумери (анти-атланти) пам'ятали про його сміливий вчинок, який допоміг одноплемінникові Гору досягнути справедливого рішення на суді богів (царів Атлантиди). Народне прізвисько цього анта Кий, либонь, означало „той, що був забитий камінням”

Легенда була знаною серед шумерів, а тому їхні нащадки часто називали хлопчиків — Кий, на пам'ять про народного героя. Увагу привертає те, що ім'я перевізника — Анті відповідає шумерському слову анти (воїн). Перевізника побито палицями, в деяких перекладах — киями. Вважаємо, що в тексті першоджерела покарання визначалось, як „побиття киями” (побиття камінням). Цей вид покарання мав відповідати в той далекий час шумерській традиції (тюркській). Про нього згадується в Біблії та Корані. Побиття камінням, з шумерської мови, означає: побиття... киями, де *кий* — камінь. Цю легенду принесли наші пращури анти-атланти в Давній Єгипет під час їхнього панування там (3000–2460 рр. до н.е.)

За своїми витоками легенда шумерська. Те, що в ній є шумерське слово *анти* (воїни), не дивує, бо ще в добу Геродота згадуються племена на півночі Африки, у назві яких була ця шумерська складова — анти (воїни). Легенда зафіксувала події, що відбувалися в епоху „до загибелі Атлантиди”, адже священний острів, де відбувався суд богів над Гором і Сетхом, — той-таки острів царів атлантів. А ось зображення Гора з оселедцем на голові наводить на думку про те, що такий оселедець був і на голові його батька Осиріса (Осиліса). Отож шумери, як і хати, причетні до творення історії Давнього Єгипту. Назва краю — Такемет, де проживав народ, який вшановував Анті, залишила свій слід у мові нащадків, тобто в нашій мові.

„Такемет” у перекладі — чорна земля. Так називали землі в дельті річки Ніл. „Кемет (дослівно — чорна) — давньоєгипетська назва Єгипту за кольором родючого ґрунту на відміну від назви пустелі — Червона” (Елізабет Херинг. Ваятель фараона. — М., 1968. — с. 254). *Такемет* структурно розкладається на вказівний займенник *та* й іменник *камет* (земля) = *та кемет* (та земля). Це слово кілька разів згадується у „Велесовій книзі”: „і кмито (угіддя) наше повинні забрати од ворогів наших”; „Там бо знак мали, яко боги не давали русі погинути. І там сонце з місяцем стояли за ту землю, і небо стояло за кмить (угіддя?), аби земля тая не підкорилася рущі еланській і лишалася руською. І там плаче мати за дитиною своєю, що пролила кров за кмить тую; і та кмите стала руською”; „І ругу творили, клятви чинячи на кметі, і кметь підкорили...”

Сучасний етимологічний словник зазначає: кметь (селянин), кмить (селянин, господар), кметиня (селянка, господиня), кметиця (селянка, жінка селянина-господаря), кметовин (селянський син), кметство (селянство)... Ми вважаємо, що хатський (венедський) вказівний займенник *то*, з’єднавшись з іменником *кеметь*, утворив слово *токеметь*, яке в пізніші часи трансформувалось у *такеметь*.

Слово *кметь* мало визначення „земля”, тому всі похідні слова від нього означають „той, хто обробляє землю”, тобто

землероб, селянин. *Кметь* (*кеметь*) — це поповане складне шумерське слово *кіметь*, де *кі* (земля), а *меть* — інша самостійна основа, яка, можливо, збереглася в сучасному російському слові *иметь* (володіти землею).

Кий з шумерської мови — камінь. Коли хат (венед) казав „дай камінь”, то шумер — „кий дай”, яке трансформувалось у сучасне — кидай (ки(й)дай). Сучасне слово *кріпкий* у давнину було складним: *кріп* (міцний) + *кий* (камінь) = міцний камінь. *Кайло* (інструмент для розбиття каміння) в давнину вимовлялося так: *кийло*. Про те, що шумери (анти, атланти) були вправними будівничими, може свідчити ціла низка шумерських слів, які збереглися в сучасній українській мові. Вони вживаються на визначення висоти, ширини, довжини предмета, його кольору, механічних й фізичних властивостей. В уйгурській мові *кия* — скеля. У турецькій *кауа* — скеля. В сучасній українській мові *кий* — палиця, посох. Можливо, у давні часи ритуальні палиці жерців виготовлялась з каменю, адже шумери до свого переселення у Месопотамію мешкали в горах, тобто серед скель.

Ось що пише з цього приводу Войтех Замаровський: „Згідно з існуючими поглядами, шумери прийшли до Месопотамії десь у середині 4 тисячоліття до н.е. Звідки і яким шляхом — цього ми ще напевно не знаємо. Одні кажуть, буцім вони прийшли суходолом з Індії, другі вважають, що з Закавказзя, треті — що вони припливли з Індії через море, четверті — із Західної Африки: кожен прихильник кожної з цих теорій має стільки ж аргументів для її підтвердження, скільки його опонент має для її спростування. Всі тут сходяться тільки в одному, а саме: що шумери прийшли з гірської країни”

Вважаємо, що батьківщиною шумерів був Східний Сибір, де й нині — безліч топонімів із основою *кий* (камінь — скеля — гора). Усі геометричні поняття (розміри, відстань, об'єм) і фізичні властивості предметів шумери пов'язували з цією природною ознакою: громізд-кий, широ-кий, вузь-кий, високий, низь-кий, вели-кий, малень-кий, глибо-кий, міл-кий (хати казали „дрібний камінь”, шумери — „мілкий”, лувійці, запозичивши це слово від шумерів, промовляли „мелкий”),

корот-кий, дале-кий, близь-кий, товстень-кий, повнень-кий, худень-кий (об'єм), теплень-кий, холоднень-кий (теплові якості матеріалу).

Перші математичні розрахунки шумерів пов'язувалися з горами, скелями (висота, ширина, віддаль до предмета тощо). На ці висновки наводить схожість фонем слів *школа, шкала, скала*. З болгарської мови — скала (шкала). З латинської — *scalaris [scalae]* (драбина). Постає ланцюжок взаємозалежних термінів: скала — шкала — драбина — школа.

Таким чином первинне значення слова *школа* — „місце, де навчають вимірювати”

Різні властивості каменю передають такі слова: кріп-кий, цуп-кий (твердий), твердень-кий, трив-кий, слаб-кий, сякий-такий, брид-кий, нія-кий, м'я-кий, різ-кий (той, що піддається для оброблення різцем), крих-кий, глад-кий (німецьке запозичення у хатів (венедів) чи шумерів (антів) — *glatt* (гладкий), хоча існує суто німецьке слово *eben*), жорст-кий, глев-кий, в'яз-кий, гомін-кий, дзвін-кий, говір-кий, тихень-кий (звучання при ударі), глу-хий (*x* витіснила *κ*), юр-кий, верт-кий, слизь-кий (можливо, від хетського (пралитовського) слова *jur*). У сучасній литовській мові є *jura* (море). Отже, юр-кий (морський камінь, річковий камінь). Близьке до сучасного *галька*.

Під час оброблення камінь міг бути: хруст-кий, лам-кий, кіл-кий (коловся), верт-кий, хлип-кий, хиб-кий, хит-кий, (не-надійний, нестійкий), слизь-кий, ковз-кий, клопіт-кий, пруг-кий, кепсь-кий, поганень-кий, швид-кий, м'я-кий, шпар-кий, хап-кий (швидкий в обробленні), хут-кий (піддатливий), пустень-кий (пористий), простень-кий, простаць-кий (легкий для оброблення), гнуч-кий (на противагу кілкому), ков-кий, плав-кий (руда).

Коли властивості були не визначальні, брався будь-який камінь: всіля-кий, вся-кий, всень-кий, будь-який. Коли властивості каменю були важливими, визначальними, то камінь брали: та-кий, ота-кий, міст-кий, гірсь-кий, рід-кий, (рідкісний), тон-кий (вишуканий).

Певні породи каміння (мінерали) розтирали на порошок, який використовували у лікуванні або з якого робили при-

родні барвники. Такі мінерали визначали за смаком: солодкий (кусковий цукор у вигляді кам'яної грудки), гір-кий, сол-кий (кам'яна сіль), терп-кий. Шумери розрізняли каміння за кольором: зеленень-кий, жовтень-кий, червонень-кий, сірень-кий, темнень-кий, світлень-кий, білень-кий, синень-кий, чорнень-кий, золотень-кий, шкаруб-кий. Камінь також визначався за вагою: важ-кий, тяж-кий, лег-кий, стій-кий (непорушний), неповорот-кий. Шумери знали вугілля, й камінь, який горить, був для них — жар-кий. Виробляючи печі для обпалення цегли, вони використовували жаростій-кий, жаротрив-кий камінь.

З певних порід каменю виробляли побутові речі, що позначилося на назві матеріалу: ціп-кий, хват-кий (ціп, ціпок — молотити зерно), пал-кий (палиця, посох — для царів і жерців). Матеріал для будівництв міг бути: чіт-кий (геометрично правильний), точнісень-кий, прямень-кий, кривень-кий, однаковісін-кий, одинок-ий, однісін-кий, однобо-кий. Таким чином, шумерські складні слова, наприклад, жовтень-кий (жовтий камінь), рівнень-кий (рівний камінь) існували паралельно з хатськими — жовтий камінь, рівний камінь тощо. З часом, а це було в сиву давнину, шумерські слова (антів) перетворилися у прикметники хатської (венедської), а пізніше — української мови. Коли хат (венед) казав „білявий”, „білий”, то шумер (ант) — „біленький”, так само „червоний” — „червоненький”, „сірий” — „сіренький” Це пом'якшення було у мові нащадків антів—козаків. Слова із закінченням -ень, -інь існують, окрім української, в багатьох сучасних мовах — китайській, японській, татарській.

Ще одне підтвердження слушності таких міркувань — слово „жовтень” Назви місяців, як правило, вказують на прикмету пори року (холодний, дощовий, теплий, зимний, жовтий тощо), отже, це слово — прикметник і відповідає на запитання: який? Прикметником воно виступає і в складі складного слова „жовтень-кий”, де *кий* — іменник із значенням „камінь”

Таким чином хатському (венедському) „жовтий” відповідає шумерське (антське) слово „жовтень”, а шумерське (ант-

ське) закінчення *ень* тотожне хатському (венедському) закінченню *-ий*.

Під час будівництва часто можна було почути прохання майстра-шумера до помічника „подай камінь!”, яке лунало, як „кий дай”, і стало поштовхом до виникнення сучасних українських слів „ки(й)дай, ки(й)дати, ки(й)дає”... Давне хатське (венедське) звернення „лови кий!” (лови камінь) дало життя запозиченню „ловкий” Коли в оточенні венедів ант хотів сказати, що хтось „бездушний”, „безсердечний”, то він використовував алегоричну форму: „ти кий” (ти кам’яний!). Венеди, запозичивши це словосполучення від антів, трансформували його на „дикий” Отож етимологія слів „дикий, дикун” — бездушний, безсердечний, не живий, буквально — „кам’яний”

У топоніміці сучасної Туреччини збереглися назви поселень із шумерською основою *кий* (камінь). Це, зокрема, Богазкьой, Язиликий, де *язили* (розписаний) походить від шумерського (тюркського) *азь* (писати). Загалом назва означає „розписаний камінь” *Богазкьой* визначається узагальненою етимологією — „камінь (із зображеннями) богів” або „камінь богів” Назва ще одного міста — Антакій (колишня Антіокія — Антіохія) має означати (з шумерської мови) „камінь воїнів” Можливо, назва вказує на те, що біля цього каменя відбувалися військові ритуали.

Шумери (анти), заселивши простори центральної та східної частин нинішньої України, межували з лувійськими племенами — пращурами сучасних росіян. Тому в лувійській мові знаходимо багато шумерських запозичень, складова яких — слово „кий” (камінь). Виникає слушне запитання: чи справді така велика кількість прикметників на — *кий* у сучасних українській та російській мовах мають давнє шумерське походження з етимологічним визначенням „камінь”?

Згадаймо, що цей народ створював грандіозні храми — зікурати, які, можливо, стали взірцями для спорудження пізніших єгипетських пірамід. Як вже зазначалося, шумери — знані будівничі. Це вони винайшли цеглу. Така орнаментальна архітектура, як зікурати, вимагала досконалого знання мате-

ріалу й використання його різноманітних особливостей (за структурою, кольором, властивостями). Історикам та археологам, які вивчають давню історію народів Єгипту, Месопотамії, Близького Сходу, Малої Азії, відомо, що саме шумери (анти-атланти) були „вчителями людства” Отож сива історія українського народу тісно переплелася з історією загальносвітовою.

Пращури українського народу — малоазійські хати і шумери (анти-атланти) — завжди були активними учасниками того процесу. Вірменська легенда розповідає про творення нашими пращурами — антами — міст на теренах Малої Азії. Якщо зважити, що місто Керкамиш виникло на місці гори Каркея, від назви якої і отримало назву, та врахувати дату заснування цього міста — початок 20 ст. до н.е., то все засвідчує: легенда сягає часів раніших за 20 ст. до н.е. До цього часу треба віднести й заснування міст Антакій, а також Хоран, Мелітана, які згадуються в хетських текстах 13 ст. до н.е. Прийшовши на береги Дніпра (6 ст. до н.е.), анти (атланти) заснували нові поселення, серед них і Київ (місто Кия), яке назвали на честь свого славного пращура-родоначальника.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- Давня історія України. Книга 2. — Київ: Либідь, 1995.
Велесова книга. — Київ, 1995.
Я.Є. Боровський. Походження Києва — історіографічний нарис. — К., 1981.
Мифы народов мира, Т. 1. — М., 1991.
Володимир Білінський. Країна Моксель або Московія. Ч. 1–3. — К., 2009–2010.
А. Асов. Славянские руны и „Боянов Гимн” — М., 2000.
В.Н. Хачатрян. Восточные провинции Хеттской империи [вопросы топонимики]. — Ереван, 1971.
Дж. Г. Маккуин. Хетты и их современники в Малой Азии. — М., [Пер. с англ.] 1983.
О.Р. Гарни. Хетты. Разрушители Вавилона. — М., 2002.
История Древнего Востока. — М., 1988.

- Г.Ю. Івакін.* Оповіді про стародавній Київ. — К., 1982.
- Н.М. Карамзин.* История государства Российского. Т. 1. — М., 1989.
- А.Г. Овчинникова.* Легенды и мифы Древнего Востока. — Санкт-Петербург, 2002.
- Елизабет Херинг.* Ваятель фараона. — М., 1968.
- Етимологічний словник української мови. Т.2. — К., 1985.
- Русско-уйгурский словарь. Под ред. Т.Р. Рахимова. — М., 1956.
- Русско-турецкий словарь. Составили Э.М. Мустафаев и В.Г. Щербинин. — М., 1972.
- В.Заморовський.* Спочатку був Шумер. — Київ, 1983.
- Всемирная История. Т. 1. — М., 1955.
- А.Ф. Родкин.* Обратный словарь русского языка. СПб, 2006.

МОВА НАШИХ ПРАЩУРІВ: ВІД СИВОЇ ДАВНИНИ ДО СЬОГОДЕННЯ

Відомий дослідник давнини Володимир Петрук зазначає, що чеський учений Б. Грозний, якому вдалося розшифрувати хетські письмена (1915), знайшов у них спонукальне дієслово „нумо”, яке точно відповідає українському, наприклад, у козацькому вислові „Нумо, хлопці, до бою” (В. Петрук. Велика Скіфія — Оукраїна. — К.: Спалах, 2001, с. 168). Наведімо ще кілька прикладів. Так, І. Дунаєвська подає логограму хетського клинопису, що означає „писар”: LU. DUB. CAR. GIS. Фактично, це шумерські логограми, якими користувалися мешканці Хетської держави. Знаки клинопису означають: LU — людина, DUB — дуб, CAR — писати (дряпати), GIS — кістка. Таким чином, отримуємо етимологічне визначення шумерського слова „писар” (людина, що видряпує на дубовій дошці кісткою).

Привертає увагу фонема LU, яка має відповідник у сучасній українській мові. Якщо врахувати, що людина — складне шумерське слово, яке має дві самостійні основи, то збіг шумерського LU і сучасного українського ЛЮ — ідеальний і за значенням, і за фонетикою.

Лю (чоловік) + дин[а]. *Дин* — числівник, який означає один, де *a* — закінчення жіночого роду. Отримуємо узагальнене значення складного шумерського слова: „один чоловік” — лю-дин(а). Числівник *дин* (1) є в сучасних українських словах *го(д)-дин(а)*, *ро(д)-дин(а)*, *(о)дин*. Вважаємо, що хати (венеди) вимовляли *дин*, а шумери (анти) як тюркські племена перед початковою приголосною долучали голосну *-о-* *(о)дин*. Саме такий грошовий номінал — *дин(ар)*, *дин(арій)* — і засвідчує, що цей числівник хатського (венедського) походження.

Дослідник хетської мови В. Ардзинба вважає, що „ієрогліфічне письмо могло бути найранішою системою письма хетів” Цікава ще одна логограма: LU. MUHAL. DIM., де LU — чоловік, MUHAL — мучний, DIM — дім (будинок). Загалом ця шумерська логограма читається так: „людина, яка працює у домі, де виробляють муку” Звичайно, цей будинок — млин, а людина — мельник, мукомел.

Е. Менадбе наголошує: „Виготовленням срібних і золотих виробів, карбуванням займалися майстри-спеціалісти (наприклад, LU.KU.DIM. — „золотих справ майстер”). На жаль, автор вагомої праці „Хетське суспільство” помиляється. Логограма читається так: „людина (LU), що працює у домі (DIM), де кують (KU) метал (мідь)” Цей дім — кузня, а майстер — коваль. Логограма LU. GIS.TUKUL означає: „людина (LU), яка завдає удару (TUKUL), тобто „стукає” по кістці (GIS), обробляючи метал” (карбувальник). Логограму LU. MES. HALIATTALLAS. Е. Менадбе прочитає як „стражі” Пропонуємо інше розуміння: „людина (LU), яка мешкає (MES) у будівлі, де (HALIATTALLAS) б’ють у дзвони”, тобто дзвонар.

Фонема *H* має вимовлятися як *K*. Обов’язок сторожа — дзвонаря — подавати сигнал про небезпеку. Логограму LU. MES. IM. ME. грузинський дослідник розшифрує: „люди храму (табличок ME)” Вважаємо, логограма повинна мати форму LU. MES. DIM. ME., тобто „людина, яка мешкає в будинку табличок ME” („в будинку знань”). Можливо, йдеться про бібліотекаря, який зберігав ті глиняні таблички — книги знань — ME. Науковець розмірковує: „Що правда, хетське законодавство прямо говорить про „взяття” в дружини (DAMU. SU dai) жінки чоловічиною, про виплату ним певного викупу (KUSATA) батькові наречени” Пропонуємо таке розуміння логограми: DAMU. (даму) SU (цю) dai (дай).

Основа DAMA. (дама) часто зустрічається в іменах шумерських богинь. Це слово (на позначення господині) походить від назви помешкання: хата — хатун, хижина — жона (жінка), кибитка — кобіта, дім — дама.

Доречно привернути увагу до схожості українського слова „гетьман” із хетським іменем (титулом!) *Hatmuna*. Видається, що давнє значення слова „гетьман” (*Hatmuna*) криється в значенні слова „хата” (фортеця), тобто *Hatmuna* („той, який очолює оборону тієї *Hatty*) — фортеці, очільник фортеці. Сучасний етимологічний словник зазначає, що слова „гетьман, [гатьман, гетман], гетьманат, гетьманство, гетьманич, гетьманець, гетьманича, гетьманша, [гетьманія], гетьманування, гетьманщина, гетьманувати” запозичені через польську мову з середньовісньонімецької” Можна припустити, слово потрапило до німецької від нащадків населення Хетської держави — хатів (венедів), шумерів (антів), хетів (пралитовців), палайців (праполяків), лувійців (праросіян)... Основу слова, яку дослідники виводять від німецького *-ман*, потрібно, як ми вважаємо, виводити від хетського *-муна*. Очевидно, правильність наших роздумів, підтверджується фактом використання у хетській мові такого начебто сучасного слова, як гарнізон *-har (a) nisai*.

Нагадаймо, що хатів історик Тацит згадує як німецьке плем'я. Гадаємо, частина хатів і шумерів покинули терени між Доном та Дністром і рушили у чужі землі, на захід Європи. „Велесова книга” згадує: „За цим маємо жалкувати, та не за часами антів, бо ті анти завоювали мечем багато, але ж і погубили дім твій, бо домове ніхто в чужині не буде”.

Можливо, це був військовий похід антів (шумерів) і хатів (венедів) на підтримку сусіднього племені гунів. У пізнішій світовій історії було чимало прикладів, коли українські козаки — нащадки антів — брали активну участь у бойових діях далеко за межами рідної землі. Так, Богдан Хмельницький у супроводі Сірка 1645 року воював під Дюнкерном, допомагаючи французам здобути фортецю в іспанців. Кілька тисячоліть до цього, за правління фараона Рамзеса II, хати й шумери допомагали своїм союзникам — єгиптянам воювати в Нубійській пустелі. Відомі також походи венедів і антів (перші століття нашої ери) на Візантію та пізніша служба антів у імператорів Візантійської імперії. Таким чином, наведені приклади свідчать про те, що наші далекі прашури — хати (вене-

ди) і шумери (анти) — завжди брали активну участь у світових подіях.

Шумерських слів у сучасній українській мові дуже й дуже багато... Ось лише деякі з них. **Урожай** — урук (зерно) + жати (збирати серпом) — загалом „збір зерна” Стародавнє шумерське місто Урук так і називалося — Зерно. Наскільки мені відомо, етимологія назви міста Урук шумерологам до цього часу була не відомою. Згадаймо листування, в якому верховний жрець Аратти просить правителя міста Урука Енменкара надіслати... зерна. В уйгурській мові слово „урук” означає „зерно”, а в шумерському міфі про Гільгамеша місто Урук згадується, як „Світла комора”: „Світлу комору священної Інанни, Урук майданний обвів стіною...” Таким чином, це місто було знане як центр постачання зерна.

Тагар — (тягар, то гар, то (є) гар) — мішок пшениці вагою понад 100 кг. Це слово в українській мові — тягар, в уйгурській — тагар, у шумерському міфі — гар, у давній єгипетській легенді „Два брати” — хар. У згаданих випадках самостійна основа *гар* (*хар*) означає вагову одиницю. Семантично близьке болгарське слово „харман” (тік для зберігання зерна, в українській — гарман). Знаючи, що в деяких випадках у болгарській мові „х” витісняє українське „г” (наприклад, українському слову „гармонія” відповідає болгарське „хармонія”), розуміємо, що первинна основа *-гар*, а не *-хар*. Щось подібне відбулося з єгипетським словом „хар”, де фонема *х* витіснила *г*. Яскравий приклад — гарний (гар — ний). У сучасному розумінні — вродливий, а в давні часи — фізично сильний чоловік.

Дім — дім (будинок), лувійське — дом. У німецькій мові — Dom (собор), в латині — Domus (будинок), Dominatio (господарство), Dominantis (господар). Це слово часто зустрічається у шумерських логограмах і хетських клинописах. **Терези** — цим словом в уйгурській, турецькій, туркменській мовах, як і в українській, позначається пристрій для зважування. В інших тюркських мовах: тарази (казахська), тараза (киргизька), тараса та вісе (чуваська). **Люлька** — назва походить від слова, яке означає „бузок” Як відомо люлька складається з двох

елементів: чаші — гнізда для набиття тютюну, яке виготовляли з глини та обпікали у печі, і губника (мундштука) — з трубчатої гілки бузку. В болгарській мові і сьогодні — люляк (бузок), лула (трубка для куріння). Етимологічний словник пояснює, що слово „люлька” запозичене з турецької мови (lule, lula — трубка, трубка для куріння) й походить від перського lule. Гадаємо, що це слово в турецьку та перську мови потрапило з давньої шумерської. Так матеріал, з якого виготовлявся губник — люляк (бузок), дав назву трубці для куріння — люлька.

Весен — весна (трава). Від цього давнього слова походить і тканина, що згадується в Біблії — вісон: „І витчеш хітона з вісону, і зробиш завоя з вісону, і зробиш пояса роботою гаптаря” Там само читаємо: „І поробили вони хітони з вісона, робота ткача, для Аарона та для синів його, і завоя з вісону, і шапки накриття з вісону, і льняна спідня одіж із суканого вісону, і пояса з суканого вісону...” В уйгурській мові — весен (трава), весеті (трав’яний).

Таким чином, розуміємо, що пора року, коли починає проростати трава, позначається словом „весна” (весен).

Більшість етимологічних словників подає це слово як споріднене з литовським *vasara* (літо), латиським *vasara* (весна), давньоіндійським *vasanta* (весна). Розгляд слова наштовхнув на думку про зв’язок слова „весен” (трава) із застарілими словами „весь” (село), „весняк” (селянин). Як видається, весь (поселення серед поля, трави) і походить від слова „весен”

Воно виникло в часи, коли анти (шумери) жили в кибитках, а хати (венеди) будували землянки. Влітку така будівля заростала травою, яку анти називали — весен. Скупчення таких будівель серед трав — весь. Отже, в російській мові слово „весь” — запозичення з мови антів (далеких прашурів українського народу). Литовське визначення слова *viskelis* (степова дорога) можна розуміти як „польова дорога”, „дорога серед трав” Нагадаймо, що литовці — нащадки хетів, які тривалий час проживали з хатами (пізніші венеди) та шумерами (пізніші анти).

Готське слово *weih*s (село), на нашу думку, — також запозичення з мови їхніх сусідів — антів.

Людина. Англійський дослідник Торнільд Якобсон наводить текст шумерського міфу про створення людини: „Зв’яжу я жили, скріплю я кістки. Створю я LULU, дам йому ім’я „людина”, створю людину — LULU” Подвійне LU вказує на множину, отже, йдеться не про людину, а про людей. Згадаймо шумерські логограми: LU. GIS. TUKUL. (карбувальник), LU.DUB.CAR.GIS. (писар), LU. MUHAL. DIM. (мукомол), LU.KU.DIM. (коваль), LU. MES. HALIATTALLAS (дзвонар). Такі українські слова, як людина, люди, людство, за значенням і фонетикою, мають близькі відповідники в польській, болгарській, чеській, словацькій мовах, що вказує не тільки на походження з шумерської, а й на хато-шумерське (венедське і антське) коріння цих сучасних народів. У лувійській мові (праросійській) це слово вживається лише у множині — люди (человек), що свідчить про запозичення з іншої мови. У німецькій мові — Leute, де *Leu* відповідає шумерському *Lu*, а німецьке (попсоване) *te* відповідає хатському (венедському) вказівному займеннику *to*. Про те, що німецьке слово Leute (люди) — запозичення з мови хатів і шумерів, свідчить інше суто німецьке слово — menshen (люди).

Кухар — кух (риба) — (той, що ловить рибу), кух — ня (місце для приготування риби), кух — о — варити (варити рибу), кух — о — вар, кух — а — рювати, кух — о — ль (чаша для рибної юшки), ку (х) — лінар (майстер приготування риби), кухарка. Від шумерського слова утворилися запозичені лувійцями слова (к) — уха, ку (х) — шать; литовське — (к) — juse (рибний суп), німецькі — kuche (кухня), kochin (кухарка), koch (кухар), kochen (варити, готувати), aufkochen (закип’ятити). Сучасне литовське слово juse (рибний суп) втратило початкову приголосну „к” та „х” — (k)ju(h)se. Вочевидь, їхні далекі прашури (малоазійські хети) вимовляли (k)ju(ch)se, від якого, ймовірно, виникло лувійське запозичення — ку (х) — шать. До речі, основи українських іменників із закінченням *ар* — гончар, титар, паламар, лікар, знахар, пекар, перукар, каламар, кептар, кулінар, чоботар, кухар — суто шумерські.

Зображення шумерських Богів і жерців в „риб'ячій одязі”. Такий одяг називався Кух (риба) — жух (одяг) — „одяг з луски риби”. Сучасне кожух

Кухжух (кожух, одяг із шкіри). Це слово визначало одяг (zuh) з риби (kuh), тобто з її луски. Існує багато вавилонських (аккадських) зображень богів у такому одязі. Отже, шумери шили одяг із луски риби! Чи відомий цей факт історикам та археологам?

Хати (венеди) називали шумерів (атлантів — антів), за їхнє вміння ловити рибу й шити з її луски одяг, а також за вміння готувати страви з риби, „риб'янами” В епосі про Гільгамеша Інанна (Іштар) називає шумерів „рибним народом”: „Іштар волає, мов у муках пологів, владарка богів, чий голос чудовий: „Хай би той день обернувся на глину, як у зборі богів я намислила кари; На згубу людям моїм війну зголосила? Чи на те я людей сама народила, щоб, як рибний народ, наповняв море!” У „Велесовій книзі” читаємо: „А із Пендеба йдемо досі до неба синього. У старі часи риб'яни не захотіли лишитись (у своїх краях). Прийшли до землі нашої і казали, що мають доблесті. І так загинули — не народжувались і вимерли, як безплідні. І нічого від них не лишилося” Ідеться тут про малоазійську зустріч хатів (венедів) і шумерів (атлантів-антів) в 3000–2460 рр. до н.е., тобто в часи розквіту могутності їхньої союзної держави — Атлантиди.

Проблему „безплідності” й „вимирання” шумерів (атлантів — антів) як етносу, можливо, розглянуть генетики, біологи,

Настінне зображення мінойського юнака — рибалки (KUH-AR) знайденого на острові Тіра (Санторіно). Дві невеликі косиці поєднують цей образ з зображенням дорослої людини на стіні гробниці фараона Хорембеха (кін. 14 ст. до н.е.). Все вказує на тюркський шумерський тип — антів — атлантів — корібантів — абантів.

медики. На нашу думку, мовиться лише про значне скорочення етносу, а не про його остаточне зникнення. Ймовірно, Інанна плаче за загиблими мешканцями своєї держави? Оскільки загибель Атлантиди датується 2460 р. до н.е., можна висловити припущення, що епос про Гільгамеша міг виникнути у шумерів (атлантів — антів) пізніше зазначеної дати. Давня мова наших пращурів живе й сьогодні. Це засвідчують невмирущі шумерські

слова в сучасній українській мові, етнографічні особливості народу, наприклад, традиційна зачіска антів (воїнів), атлантів (вершників) — оселедець (косиця, коса).

Кушнір. У сиву давнину слово вимовлялося так: ку (х) — шнір, де кух (риба) + шнір (шнурувати луску, тобто шити з неї одяг). Сучасне російське (лувійське) значення: скорняк, овчинник, скорняжить. Слова „шнур, шнурівка, шнурок, шнурувальний, шнурувати” шумерські. Хати (венеди) мали свій відповідник — мотузка. З сучасної російської та німецької мов: шнур, шнурок та — schnur, schnursenkel (шнурівка для взуття). Етимологічне визначення дає змогу збагнути, чому шумерологи під час розкопок знаходили в приміщеннях багато риб'ячої луски. Вочевидь, то були майстерні з пошиття одягу або крамниці, де цей одяг продавався.

Жупан. Етимологія подібна до походження слова „кожух” вимовлялися інакше — zuhran (жухпан), kuhzuh (кухжух). Можливо, давнє значення слова „жупан” (одяг, в якому ходи-

ли на державні збори в часи Хетської держави — щось на зразок „панського одягу”). Слово „пан” означало заможну людину, яка мала право голосу на державному зібранні — панкус.

Субота. Складне слово: су (вода) + боти (взуття), загалом — день миття взуття. Передував святковому дню — сівату. Сиват-то (свято) — сучасна неділя! З литовської — неділя (savaite), свято (svente), святий (sventas), храм (sventove, sventykla). Греки й іудеї, перейнявши в малоазійців назву сьомого дня тижня — сівато, називали так шостий день тижня, тобто суботу. Вираз „у суботу” по-грецьки та по-єврейськи, — тосавато (то свято — день і нині вихідний). Вказівний хатський (венедський) займенник *то* вказує на те, що слово „субота” було запозичене саме в хатів і шумерів. Отже, у наших пращурів святковим днем була неділя, а не субота! Напередодні неділі хати (венеди) і шумери (анти) мили взуття, яке визначалося словом „су + боти”, що й надало назву дню. Цей ритуал очищення взуття в суботу передував відвідуванню храму на святкову (недільну) молитву. Від хатів і шумерів слово „боти” (взуття) потрапило до німецьких племен і греків: vote (посильний), eilbote (кур’єр), тобто „той, хто для виконання своїх обов’язків, одягає боти”, dienstbote (відповідає лувійському запозиченню — денщик). Черевики з грецької — ботакя, чоботи — ботес. Українці мають чоботи, поляки — бути. Литовський відповідник — batas (взуття), rusbatis, близьке за семантикою до skubotas (поспішний). У болгарській — ботуш (чоботи), у французькій — votte (чобіт), від нього — vottine (жін. р.). Лувійські відповідники — пехи, сепехи (суч. сапоги), від якого походить слово „пехота”

Минули тисячоліття... І нині згадую, як покійні дідусь Михайло та бабця Ганна Березяки (с. Білка Перемишлянського району на Львівщині) звечора мили взуття перед відвідуванням, у неділю, церкви. Очевидно, і в давні часи взуття коштувало не дешево. Не всі його мали. Люди ходили до храму у взутті, в якому щоденно працювали. Його миття було суворою вимогою жерців. Вважаємо, що запозичене далекими пращурами французів від хатів і шумерів слово sabot (дерев’яний черевик) найкращим чином підтверджує втрачену етимологію

шумерського словосполучення „су + бота” Давнє шумерське складне слово субота (миття взуття) сприяло визначенню у хатів і шумерів шостого дня тижня. Запозичене прашурами французів у формі *sabot*, це слово набуло нового значення й зберегло у собі давнє шумерське визначення матеріалу, з якого боти чи їхня підшва виготовлялися, — дерево! Через тисячоліття *sabot* сприяє виникненню ще одного французького слова *sabotage* (саботаж), від *saboter* (стукати дерев’яними підшвами, не бажаючи працювати).

Таким чином, сучасне українське „субота” і французьке *sabotage* мають спільного давнього прашура — словосполучення, яке вживали хати (венеди) і шумери (анти — атланти): су (вода) + бота (взуття) = (день) миття взуття! У російській мові, як наступниці лувійської, заховалося шумерське (тюркське) запозичення су (вода) у словах „сударь” (той, що подає воду), „сударыня” (дружина того, хто подає воду). Треба наголосити, що „сударыня” — лише дружина того, хто подає воду (сама цього не робить)!

Работа — робота. Складне слово: Ра + бота (Ра + боти), в якому Ра (сонце) + боти (не „взуття”, а „йти, рухатися” — ієрогліф у вигляді зігнутої ноги, який означав рух). Це слово виникло, коли хати й шумери перебували в Єгипті (3000 р. до н.е. — до 2460 р. до н.е.).

Уявімо велике наметове містечко, поблизу кам’яних копалень чи піраміди... Сходить сонце, й наглядач за роботами (розпорядник робіт) сповіщає: „Ра бота!”, тобто „сонце йде (зійшло)”, що мало означати початок трудового дня. Інколи робочий день міг розпочинатися з іншого заклик: „По — Ра, по — Ра” Це мало означати, що „вже час” працювати. У такому значенні слово існує і в сучасній українській мові. Від словосполучення „Ра бота” (сходить сонце) утворюється позначення будь-якого виробничого процесу — работа, а вже від нього — назва того, хто займається ним — работич (раб), відтак — робітник. О. Сулейменов наголошує, що „тюрки й слов’яни перебували здавна і довго у тісних до двомовності союзах, що може свідчити про процеси соціально-етнічних схрещень” Безперечно, шумери (атланти — анти) як тюрк-

ський етнос перебували в тісних стосунках з лувійцями (с лувіянами — словіанами — слов'янами) — прашурами сучасних росіян (слов'ян), але їхні взаємини з хатами (венедами) раніші й триваліші, аж до значних соціально-етнічних схрещень.

У ті далекі часи єгиптяни, як хати й шумери, мали свій календар, уміли орієнтуватися відносно сторін світу, вимірювали час по сонцю, знали геометрію (науку вимірювання), математику (науку рахунку). Їм відоме було число „пі” (= 3.14), яке є складовою частиною слова „Пі — Ра — міда” Загалом, на нашу думку, ця назва походить від назви математичної формули, яка визначає площу кола ($S = \pi r^2$). Щоб побудувати споруду, яку ми сьогодні називаємо „пірамідою”, спочатку креслили коло, вранці, при сході сонця, на колі визначалися дві точки, які фіксували напрямок сходу зірки, після чого в коло вписували квадрат. Математичні й астрономічні обчислення робили, орієнтуючись по сонцю (Ра), й ці дії називалися: розРахунками, Рахувати, Рахунок. Одиниця вимірювання раз (1) дорівнювала хатському дин (1) і шумерському (антському) один (1). І сьогодні інколи ми говоримо не один, два, три, а раз, два рази, три рази...

Слово „пора” означало час, який вимірювався „по Ра” (по сонцю). Таким чином сучасне розуміння слова „пора” (час, уже час) відповідає такому самому значенню і в сивій давнині. Усі категорії часу (минулий, теперішній, майбутній) визначалися складними словами, частиною яких було єгипетське слово „Ра” (сонце): вчо — Ра (минулий час), за — Ра — з, од — Ра — зу, з — Ра — зу (теперішній час), завт — Ра (майбутній час). Час появи сонця, можливо, визначався так: Ра — птом (зненацька), Ра-нок (час сходу сонця). Впевненість у тому, що як сонце, сховавшись за обрієм, знову з'явиться, визначалося словом „ві — Ра”

Цікаво, що команда „підіймай” — „віра!”, яку науковці виводять від італійського слова *vigare* (повертати), відповідає за фонетикою і своїм значенням українському „віра” (впевненість). Упевненість у чому? Безперечно, „в поверненні сонця” (Ра)! Назва книги „Тора” теж проста: вказівний займенник

хатського (венедського) вжитку „то” злився з іменником на позначення сонця — то (є) Ра („то є світло”).

Латинським словам *radius*, *radian* (промінь) відповідає українське „радість”, яке в давнину означало „милувати око”, „вабити”, „відчувати приємність”, адже схід сонця завжди „милував око”. Наші далекі пращури під час уже згаданого перебування в Єгипті зверталися один до одного: „Добрий ранок”. Сучасне „ранок” — давнє складне слово з двома самостійними основами *Pa* (сонце) + *нок* (час). Узагальнене значення — „час сходу сонця”

Так само слово „світанок” визначало, як і нині, час появи світла, променів сонця, а „сніданок” — час їжі. У сучасному „вечір” від давнього „Ра” залишилася тільки початкова приголосна, але це слово мовби зринає з минувшини, коли промовляємо „доброго вечора”. З єгипетською назвою сонця пов’язано чимало інших слів сучасної української мови.

Миска — мис (мідь), тобто мідний посуд. У тюркських мовах, наприклад у казахській, туркменській, киргизькій, уйгурській, талишській, — мис (мідь). Хети — пращури литовців — виробляли посуд із кори (деревини) дуба — *dubuo* (миска). На головах тюркських воїнів були шоломи у вигляді миски з кільчастою сіткою, яка накидалася на обличчя, шию, плечі — мисюрки. Вважаємо, що слово народилося тоді, коли такий шолом виготовляли з міді (мис). Основа *мис* (мідь) заховалася в сучасному українському слові „намісто”. Вона вказувала на жіночу прикрасу, зроблену з міді („мис то” — то (є) мідь > „на мисто” > на мідну прикрасу — пропозиція під час обміну). Присутність вказівного хатського (венедського) займенника *то* засвідчує, що слово виникло в часи перших контактів хатів (венедів) і шумерів (атлантів — антів) наприкінці 4-го тисячоліття до н.е.

Кулега — колега. Сучасний етимологічний словник виводить це слово від латинського *kolega*. Є підстави стверджувати, що це слово — від хатів (венедів) і шумерів (антів). Таких запозичень в латині сила-силенна. На теренах Західної України це слово вимовляється як „кулега”, що відповідає шумерському „Куліанна” (товариш Анна), „Кулієнліль” (товариш Енлі-

ля). Отже, давнє шумерське слово „кулі” (товариш) відповідає сучасному „кулега”

Вайгач — дуб. В уйгурській мові — дуб ягач (дуб), в киргизській — агач (дуб). Тюркське „яга” (ягач) — від шумерів. Про це свідчить вживання цього слова в стародавніх українських народних казках. Саме тюркське визначення прояснює втрачену сьогодні етимологію словосполучення „баба-яга” (баба з палицею, баба з посохом). У болгарському словнику знаходимо слово „тояга” (палиця, посох), де вказівний займенник *то* злився з іменником *яга*, який і несе змістове навантаження „то (є) яга” (то є палиця, то є посох). Оскільки в уйгурській мові слово „дуб” вимовляється як „дуб ягач”, у туркменській — „агач”, можна припустити, що палиця — яга (ага) — з дуба, а сам народ, який був носієм цього слова, проживав у кліматичній зоні, де росли ці дерева...

Слово „корчага” — велика дворучна посудина для рідини або зерна — складається з двох самостійних основ *корч* (кореневище, коріння) + *ага* (дуб), а етимологія назви вказує на матеріал, з якого посудину виготовляли. Вважаємо, що слово потрапило в українську мову від шумерів (антів — атлантів), як і слово „бабай” (дід), що зустрічається в єгипетських народних переказах. Бабай — це ім’я спільника Сета в боротьбі з Гором (Ором, Ігором). Воно свідчить про часи виникнення легенди — 3000–2460 рр. до н.е. — і про перебування шумерів (атлантів — антів) в Єгипті.

Кийдани — відповідає сучасному „кайдани” В давніші часи, на нашу думку, були кам’яні колодки — від шумерського „кий” (скеля, камінь).

Сулія — посудина для рідини, де *су* (вода) + *лія* (лити, наливати). Згадаймо хатське — *лігіус*, яке означає те саме — посудину для води.

Суміжний — *су* (вода) + *міжний* (від — межа) — „той, який межує через річку” Тобто річка виступає певним кордоном — межею. Це ще раз підтверджує, що наші пращури селилися на берегах річок. Взаємини між поселенцями на двох протилежних берегах річки могли бути різними. Вони й посприяли виникненню таких слів: сумирний, супокій, супротивник, су-

Ягач (дуб)

Яга, тояга (палиця)

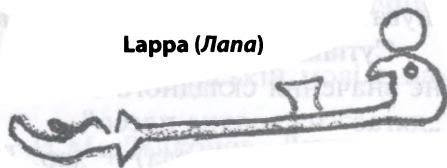
Баба-яга (баба з палицею)

Корчага (посудина з коріння дуба)

Ларра (Лапа)

Ларра (Лапа) = лапа то = лапата = лопата

тичка, сумісний, а також (про подорож річкою) — супровід, супроводження, супутник. Близьке до них слово „сусід” — су (вода) + сід (від — сидіти, сідати — у значенні „мешкати по той бік річки”, „проживати по той бік річки”).

Сучасний — су (вода) + часний (від — час). Слова вказує на те, що дія відбувається в реальному часі. Очевидно, філософія шумерів поєднувала два поняття — часу і дії, адже дія не може відбуватися поза межами часу.

Суміш — су (вода) + міш (від — мішати, помішувати, розмішувати). Давнє значення складного слова — „те, що розмішується у воді” Тотожне сучасному слову „суржик” (змішаний). Порівняймо з німецьким *mischung, gemisch* (суміш). Корінь той самий — *miş*. Литовське — *misinys* (суміш), *sumaisyti* (змішувати — збереглося шумерська самостійна основа *su*).

Сутінки — су (вода) + тін(ь)ки (від — тінь, затінок). Давнє значення складного слова — „вечірня пора дня, коли тінь „лягає” на водяне плесо”

Сухар — су (вода) + хар. Давнє значення складного слова — „те, що перед вживанням необхідно замочити у воді, де *хар* (зерно), а не тільки одиниця ваги будь-якого зерна — гар (100 кг). Пригадаймо тагар (тягар). Слова „харч, харчі” визначали не будь-яку їжу, а саме зерно.

Судний день („день води”, „день великої повені”, „день всесвітнього потопу”) наші пращури пам’ятали як „день загибелі їхньої держави — Атлантиди” Хати (венеди) і шумери (атланти—анти) вважали цю трагедію покаранням богів, а тому слово „суд” (покарання) у мові наших пращурів виникає як похідне від „судного дня” (дня потопу). Пізніше це словосполучення змінилося на „день суду”

Судно — так само похідне від шумерського (тюркського) слова „су” (вода).

Згадаємо біблійне судно „Ноїв ковчег” (судно Ноя).

Суглинок (частина глиняних покладів, зволжених водою), **сухий** (відсутність води), **висушувати** (позбавляти води), **суша** (територія без води), **сукно** (тканина, під час виготовлення якої використовується вода, „розмочування льону” тощо).

Чабан. Шумерське „бан” (пастух) зустрічаємо у „Велесовій книзі”: „Про першого бана нашого повідаємо і про князя вибраного. Іменувався бо той Киська...” Ім’я героя шумерського епосу про Гільгамеша — Лугальбанди — означає „пастух”: LU-GAL-BAN-DA (LU — людина, GAL — правитель, BAN — пастух, BANDA — стадо). Шумерське слово „банда” (стадо) у хатському (венедському) вжитку змінило первісну етимологію — „згряя крадіїв, волоцюг, розбишак” Запозичене від хатів (венедів) у формі bandito (італійська мова) означає „крадія, оголошеного в розшук” і має хатський вказівний займенник „то” (to). Прикметні такі сучасні українські слова: банкет (свято пастухів, святкове застілля у бана (пана), баняк, банька (посуд пастуха), банош (традиційна страва пастухів), бандура (музичний інструмент пастухів), барабан (музичний інструмент пастухів), тюрбан (головний убір).

Шумерськими словами у сучасній українській мові є наступні:

Шар — куля, коло (szar — И.М. Дьяконов, Люди города Ура, М., 1990, с. 148). **Аншар** (Коло неба) і **Кішар** (Коло землі) — божественна пара, породжена богами Ламу і Лахаму, втілення лінії обрію (На ріках Вавілонських: з найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини, Київ, 1991, с. 388).

Шумерське слово „земля” (кі) знаходимо в давній мові хатів і шумерів, як самостійну частину складного шумерського слова кметь (кіметь).

Бахур (непосидюча дитина). Первісне значення цього слова „вогонь” Сучасне значення слова бахур (дитина, яка не знаходить собі місця).

На теренах Західної України малих дітей часто називають цим словом, коли дитина „літає” (та дитина, яка, як вогонь, швидко переміщується у просторі, не знаходячи собі місця).

Зустрічаємо це слово у давньому шумерському складному слові (логограмі) — Pu — Sig — Baḥar-a, яке означає „піч для обпалення цегли вогнем”, де Pu(піч) + Sig(цеглина) + Baḥar-a (вогонь). (Baḥar** И.Т. Конева, Шумерский язык, СПб — 1996, с. 175**), (pahhur*, pahur*, Древнейшие языки Малой Азии — сборник статей, Москва, 1980, с. 75*.)

Знаходимо його і в литовській мові *rakurti* (розпалювати вогнище) та в латинській мові *de* — *baschor* (безумствувати, неистовствувати, бушевати).

Dumu ummian (дім знань = школа); **Dumu** (дім) + **ummian** (уміння, розум, тобто „знання”). Отже „Дім знань”

Lu umteanu (учень); **Lu** (людина), яка отримує **umteanu** (знання). З шумерської мови „**Me**” (знання).

В тюркських мовах це значення збереглося в словах: *медресе*, *мечеть*, *мектеб* (початкова школа для хлопчиків), *меджліс*.

Подібним чином греки називали свої храми „Софіями” (*Sophia*), від грецького *σοφία* (знання, мудрість).

З цим шумерським (тюркським) словом пов’язані назви міст — відомих центрів мусульманської релігії, культури, знань — *Me[кка]* (духовний центр знань) та *Me[діна]* (центр знань).

В українській мові давнє шумерське (атлантів — антів) слово заховалось у сучасних словах: *Бігме* (Бог знає), яке тотожне хатському (венедському) — Бог відає (Відья Бог).

Слово *Біг* (Бог) заховалось у слові „спаси *Біг*” (сучасне — *спасибі*), *мудрість* (*медресе*), *відьма* (*відьме*), *майдан* (*мейдан*), *месія*, *меса* (Богослужіння), *мета*, *метикувати* (розмірковувати), *метикована голова* (*мудра голова*, *розумна голова*, *світла голова*), *медитація* (*роздум*, *міркування*, *поглиблення своїх знань*), *мадикувати* (*мудрувати*, *ламати голову*; подібне до слова *медитація*), *нікчема* (*нікчеме*), *нікчемний* (слово *нікчеме* у сиву давнину визначало людину, яка не бажала вчитись, не бажала отримати знання (*Me*)).

Сучасне слово „*нікчема*” було колись словосполученням: *ні хче ме* (не *x[o]че Me* (знань)).

Вислів: „*У нього є мета*” означав у давнину, що „у нього є бажання отримати знання (*Me*)”

Таким чином, розуміємо етимологію слова „*мета*” (знання). *Метикуватий* (той, який озброєний *Me* (знаннями)).

У Фразеологічному словнику української мови знаходимо зневажливий вислів: „*ні бе ні ме*” („*ні (ані) бе ні (ані) ме*”), який означає „*не знати*”, „*не тямити*”, „*не вміти*”

Шумерське слово „німе” має означати відсутність (ні) знань (ме).

Вважаємо, що те шумерське слово „бе” пов’язане з сучасним українським словом „белькотіти” (говорити не зрозуміло). Отримуємо зрозумілу реконструкцію шумерського речення „ні бе ні ме” у визначенні: „не [вміти] говорити, не [знає] писати”, загалом — неук.

Коли ант (атлант) запрошував до розмови, то за шумерською традицією завжди запрошував співрозмовника присісти, при цьому промовляв: “бе сіда(й ?)”, що означало запрошення присісти для розмови.

Минули тисячоліття, два окремі слова злились в єдине — бесіда, але продовжують зберігати свою прадавню генетику. Порівняємо татарське — бельмес („він не знає”, „неук”). Запозичене з тюркських мов російське слово „балбес” має означати „той, що говорить не зрозумілою мовою” Порівняйте киргизьке билбес (дурень).

Сучасне українське слово „німець” та російське — „немец”, мають спільне походження з давньої шумерської мови (мови атлантів — антів), де ні ме (рос. не ме) означає „не знає”, „не розуміє”.

Слово „мудрість” утворене від шумерського (тюркського) слова „медресе” (школа знань). Сучасний словник зазначає:

„Медресе (араб. Мадрасе — давати уроки; місце, де дають уроки) — середня й вища релігійна школа у мусульман у країнах Близького й Середнього Сходу” (Словник іншомовних слів, Київ, 1974, с. 420).

Можемо впевнено поправити науковців: медресе (школа знань), де ме (знання).

Відме — „та, яка відає(володіє) МЕ (знаннями)”

Це слово від хатів (венедів) і шумерів (антів) потрапило і до німецьких племен — Widmen. Про запозичення свідчить наявність суто німецьких слів: weise (мудрий), weisheit (мудрість). Грецьке жіноче ім’я Медея (Μεδεια) визначає жінку чаклунку. Вочевидь, слово „медитація” грецького вжитку, в якому знаходимо шумерську основу — ме. Інше грецьке ім’я Мегера (Μεγαιρα) визначає богиню помсти, відплати. Ці

грецькі жіночі імена виникли під впливом мови хатів (венедів) і шумерів (атлантів — антів), адже запозичили шумерське слово *ме*.

В сучасній російській мові, як спадкоємиці лувійської мови, це шумерське слово заховалося в російських словах: *умение, уметь, умелец, ум*.

Мейдан — площа, на якій моляться, де дають (дан) релігійні знання (*ме*). В Україні на таких площах та поблизу них будувалися церкви.

Існує лувійський відповідник „магадан”, значення якого те саме — „місце, де отримують магічні знання, „місце для моління”

Месія — „той, що сіє знання (*ме*)”

Меса (*Ме се* — [*се (це) знання (ме)*]).

Німецький відповідник — *Messe*. Словник іншомовних слів подає помилкове тлумачення: „Месія” (від давньоєврейського *משיח* — помазаник) (К., 1974, с. 426).

Ім'я єврейського пророка Мойсея за своєю суттю не є єврейським, воно є результатом тривалих взаємозв'язків хатів (венедів) і шумерів (атлантів — антів). На це вказує присутність шумерського слова „*ме*” та хатського вказівного займенника „*се*”, який утворено, як зіпсоване запозичення шумерського вказівного займенника — це у слові — *меса*.

Єврейський біблійний Мойсей (Мойша) є ім'ям спільного використання хатів (венедів) і шумерів (атлантів — антів), де *Ме* — *й* — *сей* (той, що сіє знання (*ме*)) є тим самим Месією.

Ангел (angel). Це слово не є грецьким, воно — шумерське.

Перша частина цього складного слова *Ан* (небо), а друга попсована частина — *гель* (правитель), яка відповідає шумерському — *Gal* (правитель). Загалом, *Ан + gel* = „небесний правитель” Нагадаємо, що головним Богом шумерського пантеону був *Ан* — Бог неба. Похідним від цього слова стало грецьке „перекручене” запозичення — архангел, де перша частина „*арх*” дійсно є грецькою, а друга частина слова — ангел є шумерською. Шумерськими, а не грецькими є слова: тартар, *меса*, *месія*, ангел, атлет, тапархія, тапарх...

Відомий російський філософ О.Ф. Лосев писав, що філософ Нуменій із Апамеї (Сирія), діяльність якого відноситься до другої половини 2 ст. н. е., „хочет сближить платонизм с Библией, египетскими и индусскими учениями, полагая, напр., что Платон есть „говорящий по-аттически Моисей” (А.Ф. Лосев, Словарь античной философии, М., 1995, с. 79).

Нам важко не погодитись з думкою давнього сирійського філософа, адже, знаючи етимологію імені Мойсея („той, що сіє ме” (знання)), Платона можна впевнено назвати „месією грецького народу”

Цей ряд прикладів давніх шумерських слів, які широко використовуються у сучасній українській мові, можна продовжити.

Якщо хтось із дослідників схоче заперечити й сказати, що все це вигадка і нісенітниця дослідника, відповім біблійним твердженням: **„Через темність ми не впорядковуємо слова”** (БІБЛІЯ, або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту — Українського Біблійного Товариства — 1991. — Книга Йова 37(19), с. 535)

Гадаю, що у читачів не виникає сумнівів у значенні та структурній побудові таких сучасних українських слів, як: пивовар, цукровар, солевар, ваговоз, паровоз, пароплав, водоріз, водоспад, Водохреще, водовоз, хлібороб, винороб, вогнегасник, вогнеборець, сухофрукти, димохід, вагонобудування, літакобудування, звукооператор, звукозапис, злочин, злодій... Закони словотворення у того чи того народу загалом не змінюються у часі. Минули тисячоліття. Кожне наступне покоління створює свої нові слова для спілкування і широко їх використовує.

У сиву давнину формування складного слова відбувалося шляхом з'єднання двох окремих основ (у хатів) або більше двох (у шумерів).

Згадаємо шумерські логограми, які склалися з трьох та більше самостійних основ: LU. DUB. SAR. GIS. („людина” + „дуб” + „царапати” + „кістка” = „писар”).

У наш час складні слова формуються так само. Згадаємо таке надбання сучасності, як абрєвіатура. За своєю сучас-

ною побудовою це давня шумерська логограма: УКР.ПРОФ. СПІЛКА. (Українська Професійна Спілка), НАР.КОМ.ЗЕМ. (НАРОДНИЙ КОМІСАРІАТ ЗЕМЛЕУСТРОЮ), РАД.НАР. ГОСПИ.(Радянські Народні Господарства),Будіндустрія (Будівельна індустрія).

Через тисячоліття і наші далекі нащадки не зможуть пояснити ці написи, так само, як ми зараз важко розуміємо мову шумерів, хетів, хатів, лувійців, палайців, хуритів, аккадців...

У цьому нічого дивного немає. Через тисячоліття мова наших з вами нащадків буде іншою.

Російський письменник Олександр Кондратов, автор багатьох цікавих праць з історії філології, відзначав:

„Отыскать же язык, родственный шумерскому, не удалось и по сей день. А какие только языки не привлекались! Едва ли не все языковые семьи мира: тюркская, монгольская, уральская, мон-кхмерская, австронезийская, дравидийская, китайско-тибетская, семитохамитская, индоевропейская и даже языки Северо-восточной Сибири, Америки, Океании и тропической Африки! Но всё безрезультатно. „В настоящее время шумерский язык приходится считать изолированным, и родство его с каким бы то ни было другим языком — не установленным”, — констатирует профессор И.М. Дьяконов итог столетнего поиска „родителей” На первых порах понять шумерский язык помогали специальные словари, составленные вавилонянами: ведь и для них язык шумеров был чужим, они употребляли его в религиозных церемониях, подобно тому как употребляется латынь в католических мессах... И по сей день в шумерской филологии много „белых пятен”, много спорного, а порой и просто неизвестного. До сих пор не составлен даже полный словарь языка шумеров. И всё-таки учёные разных стран мира продолжают с неиссякаемым упорством „вгрызаться” в тексты на этом загадочном языке. Ведь именно шумерам принадлежат древнейшие — самые первые в мире! — медицинские, юридические, хозяйственные документы” (Александр Кондратов, Земля людей-земля языков, Санкт-Петербург, Авалон, 2006, с. 164–165).

Саме в українській сучасній мові знаходиться найбільше слів, які є відповідниками, як за фонетикою так і за значенням, словам давньої шумерської мови.

Такі відповідники знаходимо і в сучасній російській мові, але значна їх частина потрапила у російську мову через посередництво української мови. Наприклад, слова „казати” у сучасній російській мові не має (російське — говорить), а це свідчить, що слова „доказать”, „доказательство” виникли у лувійській (слов'янській) мові, як запозичення з мови хатської (венедської), через посередництво шумерської мови (мови анти).

Важливим для нашого дослідження є зауваження О. Сулейменова стосовно того, що тюрки (шумери — атланти — анти були саме тюрками [Б.В.] вимовляють початкову букву „z”, як „dz”

Таким чином, можемо припустити, якщо хати (венеди) казали „зеркало”, то шумери (анти — атланти) повторювали — дзеркало, збан — дзбан, звеніти — дзвеніти, звін — дзвін, звінкий — дзвінкий, звони — дзвони, звоник — дзвоник, звонити — дзвонити, зінь — дзінь, зв'язати — дзв'язати, зига — дзига, зигар — дзигар, зиглик — дзиглик, зусь — дзусь, зюркіт — дзюркіт, зюрчати — дзюрчати, зюрчання — дзюрчання, зьоб — дзьоб, зьобати — дзьобати (Українсько — російський словник, К., 1976, с. 152–153).

Таких слів, з початковим дз, словник подає лише три десятки.

Ми вважаємо, що це є ще однією шумерською ознакою в сучасній українській мові. (Олжас Сулейменов, Мова письма — погляд в доісторію — про походження писемності і мови малого людства, К., 2006, с. 392)

У німецькій мові знаходимо слово *gurke* (огірок).

Зазначимо, що це слово в німецькій мові є запозиченням з хатської (венедської) мови. Анти (шумери-тюрки) вимовляли його, як — огірок, долучаючи до хатської основи „гірок” голосну — „о” Етимологія слова „гірок” вказує, вочевидь, що хати (венеди) солили цей овоч.

Пропонуючи його антам, вони казали, що він гіркий (засолений) — „гірок” Важливим для нас є те розуміння, що німець-

кі племена познайомились з цим овочем через посередництво хатів [венедів], адже у німецькому слові *gurke* відсутня шумерська голосна „о”, яка присутня у сучасній українській мові.

В. Петрук зазначає: „Українській мові притаманний префікс „о”, як-то у словах „одвірок, опасок, очіпок, опеньок” та багатьох інших...” (В. Петрук, Велика Скіфія — Оукраїна, К.: 2001, с. 397)

Наведені слова є яскравим свідченням того, як анти [шумери], будучи тюркським етносом, прилаштовували хатські [венедські] слова: двірок, пасок, чіпок, пеньок, гірок до власного вжитку, залучаючи голосну „о” перед словами, що починались з приголосної. Розглянемо кілька прикладів видозміни слів хатів (венедів) у запозиченні їх сусідів — шумерів (антів) та лувійців (слов’ян):

<i>Хати (венеди)</i>	<i>Шумери (анти)</i>	<i>Лувійці (слов’яни)</i>
то зір	дозір	дозор
то віра	довіра	доверие
то спілий	доспілий	спелый
то статок	достаток	достаток
то сипати	досипати	досыпать
то вічний	довічний	довечный
то говір	договір	договор
то писати	дописати	дописать
то їсти	доїсти	доесть
то їхати	доїхати	доехать
то кажи	докажи	докажи
то казати	доказати	доказати
тітя [сосок жіночих грудей]	дитя [и — тверда]	дитя [и — м’ягка]
тикий	дикий [и — тверда]	дикий [и — м’ягка]
метал	медаль	медаль

Уважно досліджуючи сучасні словники української та російської мов, можна було б спробувати знайти й інші характерні ознаки для слів венедів, антів та слов’ян (слов’ян).

Спираючись на дослідження українських мовознавців, зазначимо, що існує два типи прізвищ, які найпоширеніші на Україні, але територіально — географічно вони розташовані у різних регіонах. Ю.К. Редько зазначає:

1). „Прізвища з суфіксом — **енк-о**, як Бондаренко, Коваленко, Кузьменко, Самійленко, Шевченко. Це найтиповіші українські прізвища. Якщо вони й зустрічаються серед інших слов'янських народів, то переважно як прізвища українського походження. Поширені вони в усіх областях УРСР, проте найпоширеніше в північно-східних. У тринадцяти областях — Київській, Чернігівській, Сумській, Черкаській, Полтавській, Харківській, Донецькій, Луганській, Дніпропетровській, Кіровоградській, Запорізькій, Херсонській, Кримській — вони займають перше місце серед усіх інших типів українських прізвищ. У середньому четверта частина всього українського населення цих областей має прізвище на — **енк-о**.

2) Прізвища з суфіксами — **ук (-юк)**, — **чук**, як Трохимчик, Іванюк, Максимчук, Катеринчук, Ковальчук. Вони теж поширені серед населення всієї України, хоч їх можна такою ж мірою вважати за основний південно-західний тип українських прізвищ, як прізвища на — **енк-о** — за північно-східний чи східний. Перше місце щодо кількості прізвища цього типу займають у Волинській, Ровенській, Житомирській, Вінницькій, Хмельницькій, Івано-Франківській і Чернівецькій областях” (Ю.К. Редько, Довідник українських прізвищ, Київ, 1969, с. 45).

Автор вважає, що саме ці два типи прізвищ характеризують нащадків двох різних етносів — хатів (венедів) та шумерів (антів), які сьогодні склали єдину українську спільноту. В наш час ця мовна ознака є умовною, адже ми давно всі стали єдиним народом — українцями.

Нашадки хатів (венедів) є носіями прізвищ на — **ук (-юк)**, — **чук**, — **як**.

Нашадки шумерів є носіями прізвищ на — **енк-о**.

Згадаємо, що одним з головних богів у шумерів був бог Енкі (Енкіду). Сучасний суфікс — **енк-о**, як окреме слово, у давні часи був етнічною ознакою.

Цей суфікс, як окреме слово, долучався до імені. Пізніше, шляхом злиття імені та етнічної ознаки **енк-о**, утворилось прізвище.

Цей генетичний розподіл населення сучасної Української держави підтверджується не тільки висновками українських мовознавців, а й дослідженнями, які проводять харківські генетики за міжнародною програмою ООН. У приватній розмові з нами керівник цієї програми від України — доктор біологічних наук, професор Атраментова Любов Олексіївна зазначила, що результати цих сенсаційних досліджень будуть оприлюднені ближчим часом. Науковцями буде створена генетична карта світу, яка буде оприлюднена міжнародними організаціями — учасниками цього проекту досліджень. Результати можуть бути сенсаційними. Ці дослідження зможуть вказати на те, які народи світу є генетичними родичами, а які ніколи не мали такої генетичної спорідненості. Ці біологічні дослідження можуть допомогти мовознавцям, історикам, етнологам...

На наше переконання, генетичні дослідження чоловічого геному носіїв прізвищ з закінченням — енко та з закінченнями — ук, юк могли б підтвердити етнічну окремість цих двох груп.

Харківські генетики, констатуючи сьогодні факт такого генетичного поділу населення сучасної України, не знали, що такий розподіл в свій час був визначений і українськими мовознавцями. На сьогодні, харківські науковці поки що не можуть вказати ні етнічної приналежності цих двох груп населення у минулому, ні часу, коли такий етнічний поділ населення міг утворитись.

На наше переконання взаємозв'язки між хатами (венедами) і шумерами (антами-атлантами) почались ще 5000 років тому (3000–2460 р.р. до н.е.) на теренах Малої Азії та на прибережних островах Східного Середземномор'я. В 7 ст. до н.е. наші пращури покинули терени Малої Азії та оселились на сучасних територіях.

На нашу думку, у східній частині сучасної України завжди переважав шумерський генетичний тип (анти — атланти — косаки — козаки). Населення центральної частини України генетично теж були шумерами (антами). Це вони (поляни) заснували майбутню столицю нашої держави — Київ. В пізніші часи, коли почали в цій частині держави домінувати хати

(венеди), шумери (анти) були асимільовані переважною частиною хатів (венедів).

У західних областях нашої держави здавен проживали переважно хати (венедські роди). Серед сучасних українців ці давні хатські (венедські) роди продовжують зберігати певну окремість. Їхніми нащадками є сучасні русини, бойки, лемки, гуцули та інші українці, які проживають здавен на західних теренах України. Генетично вони найбільш споріднені зі своїми далекими пращурами — малоазійським народом — хатами (венедами).

Підсумовуючи своє дослідження, автор сподівається привернути увагу українських фахівців — істориків, мовознавців, етнографів, етнологів, біологів-генетиків, археологів до наміченого напрямку розвідок у галузі прадавньої української історії.

У сучасній українській мові також продовжують співіснувати хатські (венедські) слова та їхні шумерські (антів-атлантів) відповідники (запозичення): щелина — ущелина, хвала — ухвала, творення — утворення, весь — увесь, ввібрати — увібрати, ввійти — увійти, згода — угода, звар — узвар, знавати — узнавати, лов — улов, минати — уминати, мова — умова, сміх — усміх, ступати — уступати, спадкований — успадкований, тиск — утиск, ткнути — уткнути, вверх — уверх, ввести — увести, ввігнутий — увігнутий, ввечері — увечері, вгамувати — угамувати, вглиб — углиб, вгноєний — угноєний, вдень — удень, вночі — уночі, впень — упень, вмерти — умерти, вдарити — ударити, вбити — убити, вміння — уміння, впертий — упертий, вмиватись — умиватися, втрачати — утрачати, стрій — устрій, рвати — урвати, кріпити — укріпити, класти — укласти, рвати — урвати, пливти — упливти, мліти — умліти, вбогий — убогий, втекти — утекти, втім — утім, втома — утома, втретє — утретє, вчення — учення, вхопити — ухопити, втримувати — утримувати, вчитель — учитель, встигати — устигати, врочистий — урочистий, все — усе, врожайний — урожайний, вуста — уста, вправо — управо, впертий — упертий, вперед — уперед, всюди — усюди, вранці — уранці, вкусити — укусити, втім — утім, ява — уява, красти — украсти, кріплення — укрі-

плення, класти — укласти, спіх — успіх, скочити — ускочити, ступати — уступати, спити — іспити, спитати — іспитати, схопити — ухопити, хрестити — охрестити, ржа — іржа, мліти — умліти, крім — окрім, крик — окрик, краса — окраса, горці — угорці (самоназва — мадяри), гірок — огірок, город — огород, старік — істарік (історик), стіна — істіна, гра — ігра, гла — ігла, Гор — Ігор(Ор), вкраїна — україна, країна — україна (Україна)...

Російський письменник Олександр Кондратов, автор багатьох цікавих праць з історії філології, відзначав: „Знайти мову, рідну для шумерської, не вдалося до сьогодні” Вважаємо, що саме в сучасній українській мові найбільше слів, які і за фонетикою, і за значенням, — відповідники давніх шумерських.

Аналіз сучасних українських слів, складова частина яких — займенники *це* і *то*, дав змогу ототожнити перший — *це* як тюркський, від антів — атлантів (шумерський), другий — *то* як венедський (хатський). Під час взаємного співіснування та довготривалих сусідських контактів, поступової взаємної асиміляції хати починають вимовляти шумерський вказівний займенник *це* як *се*, а шумери — хатський вказівний займенник *то* як *ето*. Останній і нині вживають і нащадки лувійців — росіяни (*это*).

Присутність хатського (венедського) вказівного займенника *то* засвідчує, що слова *лето*, *болото*, *тесто*, *долото*, *копыто*, *золото*, *корыто*, *мыто*, *сито*, *решето*, *часто*, *чисто*, *товар*, *топор*, *толокно*, *точило* в російській мові (правонаступниці лувійської) запозичені з хатської (венедської). Друга обставина, на яку ми звернули увагу, — факт не лише самостійного існування давніх займенників *це*, *то*, *се* в сучасній українській мові, а й у формі невід’ємної частини окремих слів. Типовий приклад — хатський (венедський) вказівний займенник *то* в словах *літо*, *жито*, *копито*, *болото*, *долото*, *намисто*, *тато*, *золото*, *корито*, *мито*, *сито*, *варто*, *тісто*, *свято*, *місто*, *плато*, *путо*, *решето*, *часто*, *багато*, *себто*, *тобто*, *не чисто* (польське *nieczysto*), *товар*, *тонір*, *тонірець*, *тояга* (болгарське), *торба*, *толока*, *толокно*, *точило*, „Тора” (*то Ра*).

Як бачимо, хати (венеди) вживали власний вказівний займенник *то* наприкінці або на початку пояснювального слова. У складних словах він може бути між основами окремих слів: *мотовило* (шумерський відповідник при запозиченні — *мотовильце*), *вівторок*, *Кос(т)томіль*, *Жи(т)томир*, *Севтоміль* (давнє болгарське місто), *Гос(т)томиль*.

Шумерський (атлантів — антів) вказівний займенник *це* зустрічаємо в багатьох українських словах: *сонце*, *яйце*, *серце*, *лице*, *барильце*, *відерце*, *дзеркальце*, *віконце*, *копитце*, *місце*, *сальце*, *м'ясце*, *сильце* (сплїтати *сильце*), *рильце*, *кільце*, *цеберко*, *цебро*, *цегла*, *церква*, *центр*, *цезар*, *цесар* (хатське — венедське запозичення у формі *цісар*). Отож шумери (анти — атланти), як і хати (венеди), вживали свій вказівний займенник *це* наприкінці або на початку пояснювального слова.

Хати (венеди), запозичуючи слова в шумерів (антів-атлантів), вимовляли *це* як *се*. Тому слова *сезон* (шумерське — *сонце*), *село*, *селище*, *серби* (*се р(а)би*, що відповідає німецькому *sklave* (раб), яке визначало сусідні слов'янські племена як склавинів (рабів), *селянин*, *секрет*, *секунда*, *сестра* (шумерський відповідник — *сестрице*), *середа*, *серп* сприймаємо як запозичені хатами в шумерів (антів-атлантів).

Вказівні займенники *то* і *це* були й залишаються „універсальними” в українській мові, бо використовуються при визначенні іменників як чоловічого, жіночого, середнього родів, так і іменників однини й множини. З часом виникають похідні в займенники *та*, *той*, *ті*, *ця*, *цей*, *ці*, які починають визначати рід або множину іменників. Шумерський вказівний займенник *це* наприкінці слова, при визначенні іменника жіночого роду, зазнає трансформації, перетворюючись на *ця* (хурделиця, митниця, пшениця, житниця, вівця, полуниця, гірчиця, рукавиця), а в лувійській мові — на *ца* (усобица, певича, девица тощо). При визначенні іменника середнього роду шумерський вказівний займенник зберігає форму *це* (яйце, кільце, крильце, лице), а в лувійській мові трансформується в *цо* (яйцо, кільце, крильце, лице), при визначенні іменника чоловічого роду він трансформується у форму *ць* (сліпець, писець, хитрець, сирець, чудотворець, творець, чернець, бо-

ець, старець, кінець, мрець, жрець...), а в лувійській мові — *ц* (слепец, писец, хитрец...). При визначенні іменника множини шумерський вказівний займенник трансформується у форму *ці* (німці, англійці, литовці, словенці, китайці, японці...), а в лувійській мові у форму *цы* (немцы, англійцы, литовцы...).

На наше переконання, слова, складова частина яких — згадані вказівні займенники, належать до найдавнішого шару української мови. Вживаються вони з сивої давнини, вже протягом тисячоліть. На жаль, багато таких слів рідковживані, а тому далеко не всі з них потрапили до сучасного словника української мови. Та ці слова, зберігаючи свою регіональну особливість, живуть у народній мові.

Отож прийменник *то...*

Свято (день вільний від роботи, день відпочинку). У текстах Хетської держави (18–12 ст. до н.е.) зустрічаємо слово *sivatt* (сіват), яке означає „святковий день” Сучасне українське слово *свято* в сиву давнину вимовлялось як *siva* — то й визначало день відпочинку, сьомий день тижня — сучасне слово „неділя” Значення основи *siva*, яка несе змістове навантаження слова „сігато”, зрозуміле. Воно визначає день відпочинку як „щастя” Це давнє слово збереглося в імені одного з верховних богів індуїстської міфології — Шива (давн. інд. ?*iva*), тобто „той, який приносить щастя” Таким чином отримуємо зрозуміле значення слова *siva* — то, яке має визначення „щастя то [є]” > „то щасливий день” Слово „Сіва” арійські племена занесли в давні часи до Єгипту. На його крайньому заході й нині квітує оазис ?*iva*, тобто „щасливе місце”, „щаслива земля” Коли наші далекі пращури казали про людину, що вона свята — „він сіватий” (святий), малося на увазі — „він щасливий” Тобто слово „святий” було критерієм духовного стану. На наше переконання, людину можна вважати „щасливою” (святою!) лише за її особистої свободи.

Товар () Український етимологічний словник зазначає, що це слово в давнину означало „худоба” В уйгурській мові *тавар* (*tawar*) — шовк. У текстах Хетської держави зустрічаємо слово *uabartum* — торговельні факторії. Відділивши вказівний займенник *то*, отримуємо основу — *вар*, яка й несе в собі

змістове навантаження. Так, у німецькій мові wert (цінність, вартість), ware (товар), wertlos (нічого не вартий), wertvoll (цінний, дорогоцінний), werter (охоронець; відповідає українському — вартовий). Німецьке *t* в цих словах — залишок хатського вказівного займенника *to* (відповідає німецькому — *das*), а хатська основа слова — *var* трансформувалася у — *wer*. Проте, що німецькі слова запозичено з хатської (венедської) мови, може свідчити існування власне німецького слова *kostbankeit* (цінність). Уйгурське слово „тавар” та українське „худоба”, очевидно, виникли в часи натурального обміну, тобто вони дуже давні (існували вже близько 5000 років тому). Слово „тавар” — запозичення з хатської мови, про що свідчить сучасні префікс *to* (в уйгурській мові зіпсоване — *ta*), а також суфікс *to* у слові „варто”, яке в сучасній українській мові означає „корисно”, „доцільно”, отже, й слово „товар” має означати „те, що корисне”, „те, що необхідне”, „те, що має цінність” Похідні від слова „товар” — товариш, товариство, вартість, варта, вартовий. Думається, їхня етимологія така: товариш, товариство (той, який має з колегами спільну комерційну справу; колеги по спільній роботі), вартість (цінність, корисність предмета обміну, продажу), варта, вартовий (той, який охороняє *var* — цінності, предмети обміну, продажу), вартий (корисний, необхідний, цінний)...

На теренах Малої Азії, в сучасній турецькій мові, знаходимо відповідник німецькому *wertter* (охоронець) та хатському (венедському) „вартовий” (охоронець) — *vardiya* (зміна *var*та).

Від останнього походить сучасне слово „гвардія” Основа *var* заховалась і в латинському та німецькому *archivarius* (охоронець архіву, тобто охоронець цінних, корисних, необхідних матеріалів). На наше переконання, основа *var*, в хетському слові *uabartum* відповідає основі — *var* у сучасному „товар” Це давнє хетське слово визначало „місце зберігання цінностей”, „місце зберігання предметів обміну чи продажу” В уйгурській мові слово *ziver* означає прикраси. В російській мові як правонаступниці лувійської сучасне „зверь” має означати „тварину з цінним, дорогим хутром”

Російський історик М.М. Карамзін зазначив, що „ім'я Варяг могло походити зі стародавнього німецького *War*, війна, й означати — воїн; збереглося воно у мові англійській”

Ми впевнені в тому, що *wargengum*, як і варяг, відповідає українському слову „вартовий” Це були наймані досвідчені воїни, які забезпечували охорону „товару” під час тривалих подорожей. „Велесова книга” згадує: „...А в той час ішли до Києва варяги з купцями і побили хозарів...”

Літо. Це українське слово, як і російський відповідник — лето, утворено від праукраїнського прашура, яким було хатське (венедське) слово, про що свідчить присутність вказівного хатського (венедського) займенника *то*, який з'єднався з основою *лі* (*ле*). Пригадавши литовські *Lietus* (дош), *Luja Lietus* (йде дош), розуміємо, що слова походять від давнього *л'є то* (*лиє то*), тобто етимологічно — „пора дощів”

Баба-Яга. У болгарському словнику знаходимо слово „то-яга” (палиця, посох) й розуміємо, що Баба-Яга — старенька жінка з посохом, де *яга* — палиця, посох.

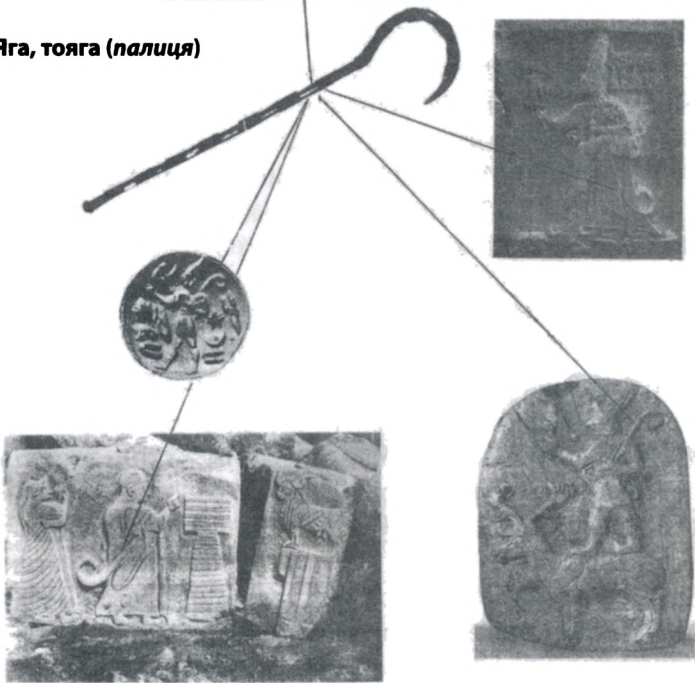
Враховуючи те, що в уйгурській мові дуб називається дуб ягач, а в туркменській — агач, можна припустити, що палиця (посох) — яга (ага) робилася з дуба, а сам народ, який був носієм цього слова, мешкав у кліматичній зоні, де росли дуби. Слово „корчага” (велика дворучна посудина для рідини або зерна) утворене з двох самостійних основ: *корч* (коріння) + *ага* (дуб), які вказують на те, що посудину виготовляли з кореневої частини дуба.

Золото. Етимологію слова зафіксовано у самій назві — *зло то* (то є зло), *зола то* (порох) яка засвідчує ставлення наших прашурів до цього металу. Візантійські історики зафіксували згадки про те, що анти ховали золото в землі. Гадаємо, цей факт може підтверджувати переконання антив: золото приносить лихо в домівку, а тому його не зберігали в хаті. До речі, дрібна польська монета — злотий. Інколи можна було почути *зола то*, тобто порошок. Воістину так!

Копито. Відділивши займенник, розуміємо, що змістове навантаження криється в основі — *копи*, значення якої знаходимо в західноукраїнських говірках, де *копати* означає „би-

Яга, тояга (палиця)

Подібність форми палиці фараонів та палиці хетських царів. Цей атрибут влади не що інше, як палиця пастуха. На зігнутий кінець можна було спиратися, а тримали її за протилежний кінець. Зігнута частина була „бойовою” частиною палиці і виконувала ті ж функції що і зігнута частина бумерангу австралійських аборигенів. Ця палиця була своєрідним „праукраїнським бумерангом”. Такою палицею пастух міг вбити зайця, дрібну тварину, змію, птаха... З такою палицею ходили пастухи шумерів — бани (чабани), пастухи малоазійських хатів — чарі (вівчарі). Через тисячоліття ці слова в українській мові трансформувалися у пан (бан) та цар (чар). Справжня ж етимологія цих слів — „пастух”

ти” Наприклад, „копати м’яча” (з наголосом на *о*). Таким чином, слово означає „те, що б’є”, „те, що копає” Близьке, за етимологічним визначенням, значення хатського (венедського) слова „копіє”, лувійського — копьё. Про це змістовно пише український мовознавець Г.П. Циганенко. Вважаємо, що грецьке κορτο (б’ю, рубаю), яке наводить дослідниця, — запозичення з хатської (венедської) мови, про що свідчить вказівний займенник *то* (*to*).

Корито. Слово промовляє само за себе, — посудина, яку вробляли з кори дерева.

Вівторок. Вказівний займенник *то* — між двома самостійними основами з визначенням „вівця”(вів) та „доля” (фатум). *Вів-то-рок* — день, який визначав долю вівці (вів). У вівторок, після основної роботи, господар-вівчар, помивши взуття, брав вівцю і йшов до вівтаря. Нагадаймо, що у Хетській державі релігійні відправи здійснювали хатською мовою. Це і підтверджує хатський (венедський) вказівний займенник *то* між двома основами.

Визначення одного з семи днів тижня для заклання овець було викликано необхідністю контролю за надходженням до храмів пожертви (м’яса). Господареві забороняли різати тварин удома. Не важко порахувати, що за рік родина (4–5 сімей) різала до 52 голів цих жертвних тварин. Якщо в святкові дні вели на заклання більше, ніж одну вівцю, то виходить, що кількість жертвних тварин за рік сягала приблизно 70 голів. Оскільки лише 30 % тварин репродуктивні, то виходить, що отара, для свого самовідновлення, мала сягати 170–200 голів. Одне слово, а скільки різноманітної інформації для роздумів дослідника!

В. Даль зазначив: „Вівторки і суботи легкі” (на ці дні працювали менше). У суботу, після роботи, люди купалися, готували вбрання до церкви, мили взуття. Остання вимога жерців храму й дала назву дню: *су* (вода) + *боти*(взуття) = миття взуття. Слово шумерського (антів-атлантів) вжитку.

Себто, тобто. Слова давні — виникли в часи перших контактів прашурів українського народу — шумерів (атлантів-антів) і хатів (венедів). У сучасній російській мові знаходимо

відповідник — то єсть. Наявність хатського вказівного займенника *то* вказує на те, що слово пристосоване на свій лад, хатському (венедському) займеннику *то* є відповідає лівійське *то єсть*. Слово „себто” засвідчує: *се* відповідає *то* (вказівні займенники тотожні за своїм значенням). У слові „тобто” подвоєння вказівного займенника *то* посилює увагу на предметі розмови.

Сито. Слово, запозичене греками в хатів (венедів), дало початок грецькому „ситон” (тобто службова особа, яка контролювала торгівлю хлібом). Етимологія вказує на дію — сипати, насипати. В сито насипали насіння, яке просіювали, при цьому промовляли: *сип то*. Посудина стала називатися так: си(п)то > сито. Це визначення, в зіпсованій формі, збереглося на батьківщині хатів (венедів) і шумерів (антів-атлантів) — у Малій Азії. Турецьке *seret* (кошик). Форма сита — кошик, дно якого має численні дрібні отвори для просіювання.

Тато. Відділивши вказівний займенник *то*, отримуємо основу *та*. Слово хатське (венедське). Шумери (анти-атланти) перед початковою приголосною, долучаючи голосну *а*, промовляли *ата* (характерне для тюркських народів). У турецькій мові — *ата* (батько). Додаючи, замість хатського (венедського) вказівного займенника *то*, власний (шумерський) вказівний займенник *це*, анти-атланти вимовляли: *атаце*. Це шумерське слово запозичили пращури росіян лувійці, але вимовляли його на свій лад: *отец* (нині рідковживане *атя*). Порівняймо: чеське — *otec*, болгарське — *отец*, сербське — *отац*.

В хетських текстах знаходимо *tati* (батько). А ось турецьке *Tata* (дорогий, любий — під час звернення до старших, до батька, до вчителя) і литовське *tete* (батько). Таким чином, сучасне українське „тато” у давнину вимовляли: *та* (Таку форму нерідко вживають і нині, коли звертаються до батька: „Та! Я піду гуляти”). Вказуючи на батька, дитина казала: „та то”, а, звертаючись до матері, яка була завжди поруч, — „мати”. Коли грудна дитина просила їсти, то промовляла: „мамо”. Це що означало: немовля хоче молока. Це давнє складне слово *мо* (назва напою) + *лакати* (пити). Наші далекі пращури приносили пожертви як богам, так і річкам, зокрема лили

мед і молоко у швидкоплинну воду. Звідси — описи багатства краю, ріки в якому „течуть медом і молоком” Сприймаємо це як художню алегорію. Насправді йдеться про конкретні пожертви річкам. Це підтверджують етимологічні визначення слів „молитва, молитися” Вочевидь, чашу з жертвою (молоком) перед тим, як віддати богам, річці тощо, мали поцілувати. Від цього дійства походить поняття „молебень” (лебезати — цілувати). Згадаймо дивовижну назву чаші в хетських текстах — поцулум.

Розглянувши слова сучасної української мови з хатським (венедським) вказівним займенником *то*, перейдімо до слів із шумерським вказівним займенником *це* та його хатським (венедським) відповідником *се*.

Яйце. У слові, відділивши шумерський (атлантів-антів) вказівний займенник *це*, розуміємо, що значення криється в основі — *яй*, яку знаходимо у німецькому „Ei” (яйце).

Сонце. У слові робимо так само, розуміючи, що тотожне йому — словосполучення „це (є) сон”. Знаходимо відповідник у єврейському слові „самсон” (сонечко), німецькому — *sonne* (сонце).

Цегла, цеглина. У словах, відділивши шумерський (атлантів-антів) вказівний займенник *це*, отримаємо етимологічне визначення — назву матеріалу, про який ідеться — глина (це глина), гла (це гла), вочевидь — глей (це глей). Слово знаходимо в шумерських текстах у формі — *sig* (ціг) — цегла. У німецькій мові зустрічаємо: *dachziegel* (черепиця), де *dach* відповідає українському слову — дах, *ziegel* (цегла), *siegel* (печатка).

Німецькі *zie* та *sie* відповідають шумерському вказівному займеннику *це* і хатському — *се*. Корінь той самий, трохи зіпсований — *gel*. Існування суто німецького слова *Lehm* (глина), свідчить про те, що слово *ziegel* (цегла) — запозичення з шумерської мови. Давні пращури німців, хатів (венедів), шумерів (атлантів-антів) робили печатки з глини. Їх можна побачити у музеях Туреччини, Сирії, Іраку. У хатську (венедську) мову слова потрапили з мови шумерів. Порівняймо з болгарським — тухла (цегла). У болгарській мові фонема *x* витісняє

українське *г*. Шумери навчилися обпикати глину — робити з неї цеглу. Це про них говориться у Біблії: „І була вся земля — одна мова та слова одні. І сталося, як рушали зо Сходу вони, то в Шинearському краї рівнину знайшли, і оселилися там. І сказали вони один одному: „Ану, наробімо цегли, і добре її випалимо!” І сталася цегла для них замість каміння, а смола земляна була їм за вапно. І сказали вони: „Тож місто збудуємо собі, та башту, а вершина її аж до неба. І вчинімо для себе ймення, щоб ми не розпорошилися по поверхні всієї землі”

У тексті — кілька важливих моментів: йдеться про переселення народу, який ми ототожнюємо з шумерами, — „зо Сходу”; Біблія свідчить, що вони першими навчилися робити „цеглу” Ця назва зустрічається в давніх текстах, на глиняних табличках з Малої Азії та Месопотамії — *сіг*, де *сі* — попсований шумерський займенник *це*, а *г* — початкова фонема іменника „глина” У такій транскрипції це слово знаходимо в багатьох сучасних європейських мовах. Отже, витоки цього *сіг* — шумерські. Це, знову ж підтверджує те, що в згаданому тексті Біблії мовиться про шумерів (антів-атлантів). Далі наголошується: „І сталася цегла для них замість каміння...” Ідеться про те, що шумери, до часу переселення у Месопотамію (у Шинearський край), знали каміння як будівельний матеріал. Це вони будували „зикурати” — „башту, а вершина її аж до неба”, й навчили єгиптян споруджувати піраміди. Вміння обробляти каміння та будувати з нього підтверджується наявністю великої кількості прикметників в українській мові з закінченням *кий* (камінь). Насправді ці прикметники — давні шумерські складні слова. У сиву давнину відбулося злиття шумерського прикметника з іменником — *кий* (камінь, скеля).

Місце. Шумерське (антів-атлантів) слово тотожне за значенням хатському (венедському) слову „місто” І в першому слові, і в другому чітко виділяється іменник, який несе змістове навантаження, *-міс*. Зрозуміло, що спочатку було місце, а поселення — місто виникає пізніше. Таким чином, фонема *міс* — шумерського походження й, на нашу думку, відповідає шумерському слову *MES*, яке має відповідники в сучасній українській мові: помешкання, мешти, мешкати, мешканці. У

болгарській мові — място, у російській — место, але місто — город.

Центр. У слові центр змістове навантаження криється в трьох приголосних — *нтр* визначає „те, що в середині” Це слово, можливо, було запозичене шумерами (атлантами-антами) з давньоєгипетської мови. Відділивши вказівний займенник *це* і встановивши на місце між приголосними, пропущені голосні, отримаємо слово „це н (у) т (-) р (о)”, тобто „те, що в середині”

Церква. Це слово не менш таємниче, ніж попереднє. Відділивши вказівний шумерський займенник *це*, отримуємо основу — *рква*, в якій, вочевидь, літера *а* вказує на жіночий рід іменника. Відокремивши останню голосну, залишаємо для розгляду послідовність із трьох приголосних — *рkv*. Заповнивши прогалини між ними відсутніми голосними, отримуємо „р (а) к (о) в(ь)” Вочевидь, *вь* — закінчення (суфікс). Тільки за такого розуміння отримуємо давньослов'янське „раковь”, етимологічне визначення якого знаходимо в сучасних етимологічних словниках, де, зокрема, зазначено: „Раковина. Утворено від не збереженого „раковь” — оболонка, гроб, а воно — від „рака” (гробниця), первісно „ящик, скринька” (у такому значенні слов'яни запозичили слово в германців). Вважаємо, що „рака” — з шумерського вжитку, на що вказує присутність вказівного займенника *це* в сучасному українському слові „церква” і в російському — „церковь” Можливо, слово шумери (атланти-анти) запозичили з давньоєгипетської мови. Таким чином, „церква” в давнину — це місце поховання. Шумери (анти-атланти) спалювали померлих родичів і закопували ритуальні горщики у хатах, вочевидь, у кутках приміщень. Так само робили й хати (венеди).

Цей факт допомагає пояснити те, чому в сучасних українців, як і в їхніх попередників, існувало вірування, що душі родичів живуть у кутах помешкання, в кутах хат, і розкрити таємниці етимології сучасного українського слова „кут” (там де перебувають душі померлих родичів). Слово „душа” в хетських текстах подається так: *kut (kutu)*. Такі поховання атлантів (антів) і хатів (венедів) в кутах приміщень мають бути на

островах Крит, Євбея, в західній частині Малої Азії (кінець 4-го — середина 3-го тисячоліття до н.е.), в центральній частині Малої Азії (середина 3-го — до 1200 рр. до н.е.), в східній частині Малої Азії, в районі Антакій — Хорреан — Мелетана (1200 рр до н.е. — 700 рр. до н.е.), на теренах України, переважно у східній частині (6 ст. до н.е. — 2-3 ст. н.е.). Цікаво, чи підтвердить колись такі припущення світова археологія? Етимологія шумерського слова „церква” така: це раковъ > це рковъ > це рква („місце для поховання раковъ („ритуальних горщиків”).

Отож місце захоронень так і називалося: „це раковъ” У часи прийняття християнства почали споруджувати будівлі для таких захоронень, які називали „це раковъ” (церковъ, церква). Культове призначення будівель (поховання померлого) набуло в пізніші часи нових форм — відспівування померлого в таких спорудах, молитва за померлими, а пізніше — будь-яка молитва перед богами. З часом традиція захоронення в церквах стає винятковою прерогативою панівного прошарку населення (гробниці князів, заможного панства, відомих, членів громади). Ця давня традиція проіснувала до нашого сьогодення.

Відерце. Слово шумерське. За сивої давнини вимовлялося так: вадар це (вода це).

У болгарській мові — вода (вода), але вада (джерело, потік). Шумерське (атлантив-антів) словосполучення *вадар це* (вода це) потрапило в хатську (венедську) мову як назва посудини для води — відерце та в лувійську — ведёрко, ведро.

Цеберко, цебро, цебер. Шумерські слова визначали посудину для ягід (бер). Шумери запозичили їх у пращурів німців, які, вказуючи на дерев'яну посудину з ягодами, промовляли: бер! (ягода!). Маленька дерев'яна посудина — цеберко, цебрик, а велика — цебро. Звіра, що полюбляв ягоди (бер), німецькі пращури називали так: бер (ведмідь). Пращури шумерів (антів) і хатів (венедів) чітко відзначали любов звіра до меду: медвідь.

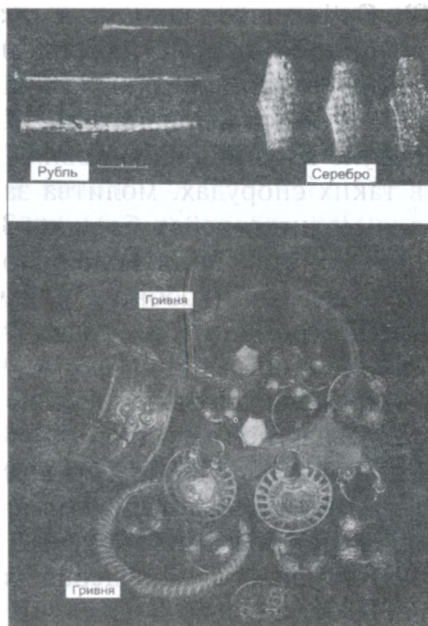
Лувійці вимовляли: ведмедь. Слово „цебер” пізніше малоазійські хати (венеди) і шумери занесли до Італії. Наприклад,

у Ломбардії (seber, ziber), у П'ємонті (seber, sebreta — „дервяна посудина з двома вухами”...). Це слово український мовознавець Костянтин Тищенко подає як запозичення з готської мови. Тут важлива для нас наявність у словах *seber*, *seber*, *sebreta* вказівного хатського (венедського) займенника *se* (*se*), який виник як зміна запозиченого шумерського *ce*, адже хати (венеди) мали у вжитку власний вказівний займенник *to*. Хати (венеди), запозичуючи у шумерів (антів-атлантів) шумерські слова, вимовляли *ce* як *se*. Ось типовий приклад.

Серебро. Хатському (венедському) слову „се ребро” відповідає шумерське (антське) словосполучення „це ребро” Про яке ребро йдеться? Відповідь криється у формі злитку металу — має вигляд ребра (реберця), яке спеціалісти з нумізматики й археологи називають київською гривнею. Отож форма злитку дала назву металу — серебро. Вказівний займенник *se* засвідчує те, що слово (хатського вжитку) було запозичене в шумерів (антів). Так само, через посередництво венедів, воно потрапило до пращурів росіян. Структура давнього слова краще збереглася в їхній мові — серебро, ніж у хатській (венедській) — срібло. Оскільки з цього металу в Новгороді робили прикраси на шию, то їх у народі називали гривнею.

Тому новгородська гривня має форму великого браслета, який одягали на гриву (шию).

Злиток металу певної форми й певної ваги для виготовлення як київської гривни, так і для новгородської гривні (прикраси на шию) використовувався той самий, отож пізніше

купці почали ототожнювати два поняття — сребро і гривна, гривня.

Минуло понад 5000 років, але в сучасній українській мові знаходимо відповідники прадавніх слів — не лише за фонетикою, а й за суттю (значеннями). Ретельне й уважне вивчення рідних лексичних надбань, безперечно, відкриє перед допитливими дослідниками ще багато таємниць з історії життя наших далеких пращурів — антів-атлантів (шумерів) і венедів (хатів).

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- В. Петрук.* Велика Скіфія — Оукраїна. — К., Спалах, 2001.
- И.М. Дьяконов.* Люди города Ура. — М., 1990.
- На ріках Вавілонських: з найдавнішої літератури Шумеру, Вавілону, Палестини. — Київ, 1991.
- И.Т. Конева.* Шумерский язык. СПб, 1996.
- Древнейшие языки Малой Азии — сборник статей. — Москва, 1980.
- Словник іншомовних слів. — Київ, 1974.
- А.Ф. Лосев.* Словарь античной философии. — М., 1995.
- БІБЛІЯ або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту — Українського Біблійного Товариства — 1991. — Книга Йова 37(19).
- Александр Кондратов.* Земля людей-земля языков. — Санкт-Петербург: Авалон, 2006.
- Олжас Сулейменов.* Мова письма — погляд в доісторію — про походження писемності і мови малого людства. — К., 2006.
- Володимир Петрук.* Велика Скіфія — Оукраїна. — К., 2001.
- Ю.К. Редько.* Довідник українських прізвищ. — Київ, 1969.
- Мифы народов мира. Т. 1, 2. — М., 1991, 1992.
- Э.З. Тенишев, Б.Х. Тодаева.* Язык жёлтых уйгуров. — М., 1966.
- Н.М. Карамзин.* История государства Российского. Т.1. — М., 1989.
- Б. Яценко.* Велесова книга. — Легенди. Міфи. Думи. — Київ, 1995.

- В.И. Даль.* Толковый словарь русского языка. — М., 2006.
- М.Э. Рут.* Этимологический словарь русского языка для школьников. — Екатеринбург: У- Фактория, 2007.
- П.Г. Цыганенко.* Этимологический словарь русского языка. — К., 1970.
- Георгій Булашев.* Український народ у своїх легендах, релігійних поглядах та віруваннях. — К., 1992.
- БІБЛІЯ або Книги Святого Письма Старого й Нового Заповіту — Українського Біблійного Товариства, 1991.
- Лингвистический энциклопедический словарь. — М., 1990.
- К. Тищенко.* Етномовна історія Прадавньої України. — К., 2008.
- И.М. Дунаевская.* Язык хеттских иероглифов. 1969.
- В.Г. Ардзинба.* Ритуалы и мифы древней Анатолии. 1982.
- Э.Д. Менабде.* Хеттское общество. — Тбилиси, 1965.
- В. Заморовский.* Тайны хеттов. — М., 2000.
- О.Р. Гарни.* Хетты — разрушители Вавилона. — М., 2002.
- Древняя Анатолия. — М., 1985.
- История Древнего Востока. Ч.2. — М., 1988.
- Дж. Г. Маккуин.* Хетты и их современники в Малой Азии. — М., 1983.
- Древние языки Малой Азии (сборник статей). — М., 1980.
- Переднеазиатский сборник. — Ред. И.М. Дьяконов и Г.В. Цеттели (вопросы хеттологии и хурритологии). — М., 1961.
- В.В. Иванов.* Хеттский язык. М., 1963.
- А.Е. Наговицын.* Магия Хеттов. — М., 2004.
- О.Р. Генри.* Хетты. — М., 1987.

ТАЄМНИЦІ ШУМЕРСЬКОГО ЛІТОЧИСЛЕННЯ

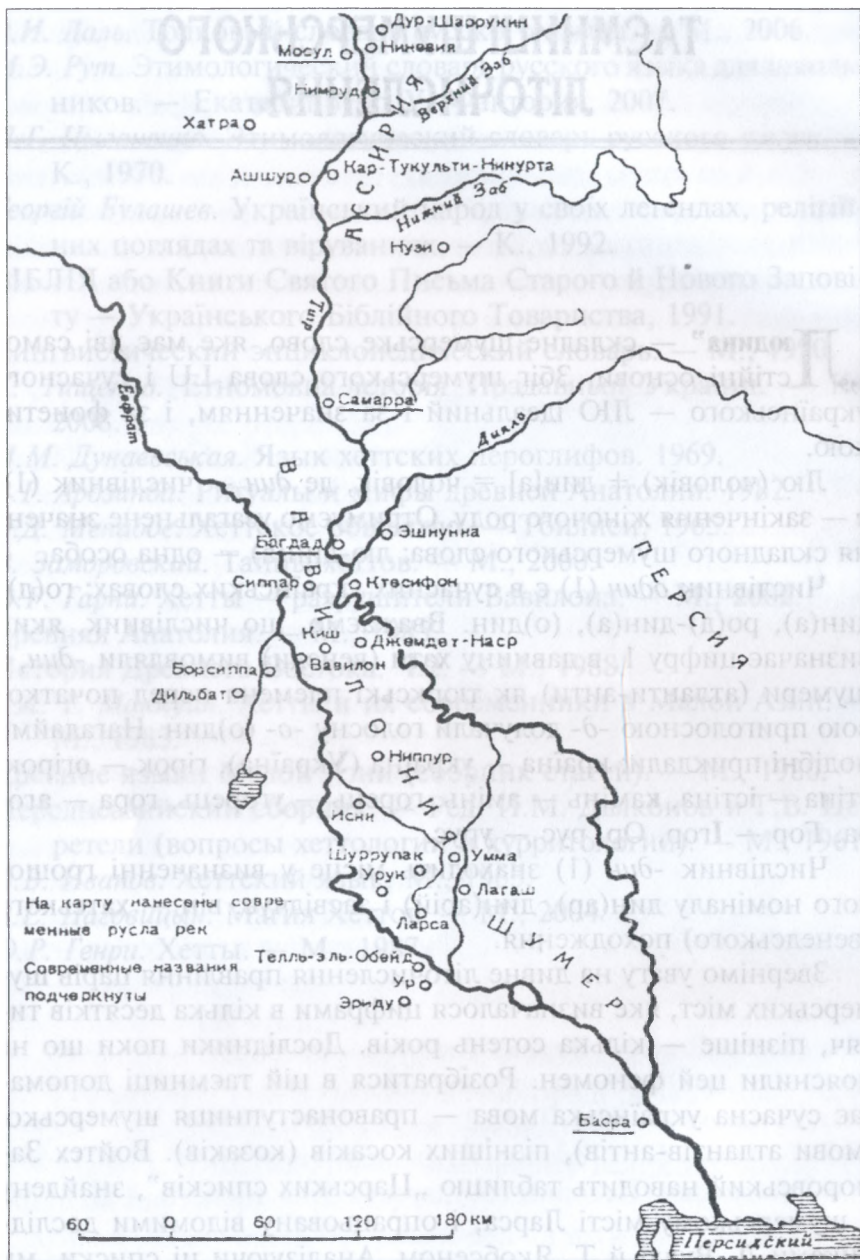
„**Л**юдина” — складне шумерське слово, яке має дві самостійні основи. Збіг шумерського слова LU і сучасного українського — ЛЮ ідеальний і за значенням, і за фонетикою.

Лю (чоловік) + дин[a] = чоловік, де *дин* — числівник (1), *a* — закінчення жіночого роду. Отримуємо узагальнене значення складного шумерського слова: лю-дин(a) — одна особа..

Числівник *один* (1) є в сучасних українських словах: го(д)-дин(a), ро(д)-дин(a), (о)дин. Вважаємо, що числівник, який визначає цифру 1, в давнину хати (венеди) вимовляли *-дин*, а шумери (атланти-анти) як тюркські племена перед початковою приголосною *-d-* долучали голосну *-o-* (о)дин. Нагадаймо подібні приклади: країна — україна (Україна), гірок — огірок, стіна — істіна, камінь — амінь, горінець — угорінець, гора — агора, Гор — Ігор, Ор, рус — урус.

Числівник *-дин* (1) знаходить місце у визначенні грошового номіналу дин(ар), дин(арій) і засвідчує: він — хатського (венедського) походження.

Звернімо увагу на дивне літочислення правління царів шумерських міст, яке визначалося цифрами в кілька десятків тисяч, пізніше — кілька сотень років. Дослідники поки що не пояснили цей феномен. Розібратися в цій таємниці допомагає сучасна українська мова — правонаступниця шумерської (мови атлантив-антів), пізніших козаків (козаків). Войтех Заморівський наводить таблицю „Царських списків”, знайдену в шумерському місті Ларса, і опрацьовану відомими дослідниками Л. Вуллі й Т. Якобсеном. Аналізуючи ці списки, ми завважили кілька характерних особливостей. Так, тривалість

Давня Месопотамія

часу правління шумерських царів (атлантив-антів) „до потопу” вимірюється десятками тисяч років, а „після потопу” — сотнями років, і лише в деяких випадках досягає 1200, 1500 років. У часи останніх династій шумерських царів тривалість їхнього правління подається простими числами: 9, 6, 8, 15, 25, 30. Складається враження, що після потопу було змінено систему обліку часу (його запису, але не рахунку!).

Безперечно, шумери вміли обчислювати час. У них існували поняття: секунда, хвилина, год(д)ина, день, тиждень („ті ж день”, тобто час тривалістю сім днів — назва вказує на те, що цей період часу треба рахувати так само, як і дні), місяць і нарешті — рік (гуд). Правильне визначення структури й етимології сучасного українського слова „годин(а)” розкриває таємницю великих цифр „Царського списку” шумерських володарів. Чому? А тому, що одиницю виміру *го(д)дин(а)* шумери використовували для вимірювання певного часового проміжку, який ще не мав фіксованої назви року — *гуд(а)*! Аналіз літочислення „Царських списків” засвідчує: шумери на початку своєї історії (до потопу) вели облік часу (років), тобто певної кількості періодів — гудів по годинах! Пізніше цей процес обліку було спрощено: з’явилося поняття — доба (день і ніч) = 24 години. Нарешті виникли такі позначення, як тиждень, місяць, гуд (рік), і шумери змогли створити календар року (гуда) — розпочали обраховувати певну кількість років(гудів) не годинами, не днями (фактично добою), а місяцями, тобто 12 місяців становили рік (гуд) — год! У сучасній російській мові як правонаступниці лувійської „год” — запозичення з мови шумерської (атлантив-антів) слова „гуд” (віл). Воно відповідає хатському (венедському) „рік” Таким чином, усвідомлюємо, що шумерський рік визначався так: рік = 24 години (тривалість доби) x 365,25 діб = 8766 годин. Тобто рік (гуд) шумери записували годинами, які визначали той гуд (рік)! Отож залишається привести дати „Царського списку” у відповідність до реальної кількості років, поділивши зазначені великі шумерські числа (фактично сучасні години) на 8766 (кількість годин в одному році). Роки правління шумерських володарів, які ми отримали, подаємо в дужках.

Царі „до потопу”:

1. Алулім, цар в Ереду — 28800 років (**3 роки 104 дні**).
2. Алалгар, цар в Ереду — 36000 років (**4 роки 39 днів**).
3. Енменлуанна, цар у Бад-Тібірі — 43200 років (**4 роки 339 днів**).
4. Енменгаланна, цар в Бад-Тібірі — 28800 років (**3 роки 104 дні**).
5. Думузі — „пастух”, цар у Бад-Тібірі — 36000 років (**4 роки 39 днів**).
6. Енсіпазіанна, цар у Лараку — 28800 років (**3 роки 104 дні**).
7. Енмедуранна, цар у Сіппарі — 21111 років, (**2 роки 149 днів**).
8. Убарратуту, цар у Шуруппаку — 18600 років (**2 роки 44 дні**).

Усього — вісім царів, п’ять міст, 241200 років (**27 років 191 день**). Як бачимо, середня тривалість правління одного царя „до потопу” становить 3 роки (туда) 161 день.

ПОТОП

Царі „після потопу”:

Перша династія Кіша:

1. Гаур — 1200 років (1200 днів, тобто **3 роки 105 днів**).
2. Гулла — Нідабааннапад — 960 років (960 днів, тобто **2 роки 229 днів**).
3. Палакінатім — 900 років (900 днів, тобто **2 роки 169 днів**).
- 4–6. Нангішлішма, Бахіна, Буанун — час їхнього царювання невідомий.
7. Калібум — 360 років (360 днів тобто **1 рік, 5 днів**).
8. Галумум — 840 років (840 днів, тобто **2 роки 109 днів**).
9. Зукакіп — 900 років (900 днів, тобто **2 роки 169 днів**).
10. Атаб — 600 років (600 днів, тобто **1 рік 234 дні**).
11. Машда — 840 років (840 днів, тобто **2 роки 109 днів**).
12. Арпурім — 720 років (720 днів, тобто **1 рік 354 дні**).
13. Етана — пастух — 1500 років (1500 днів, тобто **4 роки 39 днів**).
14. Баліх — 400 років (400 днів, тобто **1 рік 34 дні**).
15. Енменунна — 660 років (660 днів, тобто **1 рік 294 дні**).
16. Меламкіш — 900 років (900 днів, тобто **2 роки 169 днів**).

17. Баршалнунна — 1200 років (1200 днів, тобто **3 роки 105 днів**).
 18. Месзамук — 140 років (**140 днів**).
 19. Тізкар — 306 років (**306 днів**).
 20. Ілку — 900 років (900 днів, тобто **2 роки 169 днів**).
 21. Ітасадум — 1200 років (1200 днів, тобто **3 роки 105 днів**).
 22. Енменбарagesі — 900 років (900 днів, тобто **2 роки 169 днів**).
 23. Агга — 625 років (625 днів, тобто **1 рік 259 днів**).
- Усього — 23 царі, 24510 років, 3 місяці, 3,5 дня (**44 роки 335 днів**).

Середня тривалість правління одного царя першої династії міста Кіш „після потопу” становить 713 днів або 1 рік (гуд) і 347 днів, тобто майже два роки.

Перша династія Урука:

1. Мескіагашер, син Сонця — 325 років (325 днів).
2. Енмеркар — 420 років (420 днів тобто 1 рік 54 дні).
3. Лугальбанда — пастух — 1200 років (1200 днів, тобто 3 роки 105 днів).
4. Думузі — рибалка — 100 років (100 днів, тобто 3 місяці 10 днів).
5. Гільгамеш — 126 років (126 днів, тобто 4 місяці 6 днів).
6. Урнунгал — 30 років (30 місяців, тобто 2 роки 6 місяців).
7. Удулкамма — 15 років (15 місяців, тобто 1 рік 3 місяці).
8. Лабашер — 9 років (9 місяців).
9. Еннуннадаранна — 8 років (8 місяців).
10. Мешедє — 36 років (36 місяців, тобто 3 роки).
11. Меламанна — 6 років (6 місяців).
12. Лугалькідул — 36 років (36 місяців, тобто **3 роки**).

Усього — 12 царів, 2310 років (**17 років 209 днів**). Середня тривалість правління одного царя першої династії міста Урука „після потопу” становить майже 535 днів, або 1 рік (гуд) і 169 днів.

Перша династія Ура:

1. Месанніпадда (Іа, Аанніпадда) — 80 років (80 днів, тобто 2 місяці 20 днів).

2. Мескіагнаннар — 36 років (36 місяців, тобто 3 роки).
3. Елулу — 25 років (25 місяців, тобто 2 роки 1 місяць).
4. Балулу — 36 років (36 місяців, тобто 3 роки).

Усього — 4 царі (правильно 5), 177 років (**8 років 110 днів**). Середня тривалість правління одного царя першої династії міста Ура „після потопу” становить 758 днів, або 2 роки (гуда) і 27 днів.

Династія Авана:

Усього — 3 царі, 356 років **356 днів**. Середня тривалість правління одного царя династії „після потопу” становить 118 днів, тобто майже 4 місяці. Зазначені 356 років, на нашу думку, не можуть бути місяцями, адже тоді виходить, що один цар правив майже 10 років. Така тривалість різниться з тривалістю правління в сусідніх шумерських містах. Можливо, виборна система у місті, де правила династія Авана, передбачала, що протягом року кожного правителя обирали не більше, ніж на чотири місяці.

Друга династія Кіша:

1. (?) — 201 рік (201 день).
2. Дадасіг — (?) років.
3. Мамагал — 360 років (360 днів).
4. Кальбум — 132 роки (132 дні).
5. Туге — 360 років (360 днів).
6. Менумма — 180 років (180 днів).
7. Лугальму — 420 років (1 рік 54 дні).
8. Ібіера — 290 років (**290 днів**).

Усього вісім царів, 3195 років (**5 років 116 днів +?**). Середня тривалість правління одного царя другої династії міста Кіш „після потопу” становить 227 днів, тобто понад сім місяців. Порівняно з тривалістю правління династії Адана тут інша ситуація. Три царі правили майже по року (Магамал, Туге, Ібіера), один — 1 рік і 54. Таким чином, правління у 132 дні, 180 днів, 201 день (Кальбум, Менумма), вочевидь, пояснюється тим, що народні збори міста Кіш могли достроково припинити повноваження володарів. Рід занять тих правителів говорить сам за себе: Думузі — рибалка (Урук), Думузі — пастух

(Бад—Тібірі), Лугульбанда — пастух (Урук), Етана — пастух (Кіш). Усе це може свідчити про те, що народні збори міст вибирали найкращих громадян, незважаючи на їхній професійний статус. Демократизм шумерського суспільства стає для нас очевидним.

Династія Хамасі:

1. Хаданіш — 360 років (**360 днів**).

Середня тривалість правління одного царя „після потопу” не викликає непорозумінь і становить 360 днів, тобто майже 1 рік.

Друга династія Урука:

Усього — три царі — 187 років (**187 днів**). Середня тривалість правління одного царя „після потопу” становить 62 дні, тобто трохи більше двох місяців. Якщо припустити, що 187 років треба вважати 187 місяцями, то середня тривалість правління одного володаря становитиме більше 5 років, що, на нашу думку, малоймовірно.

Друга династія Ура:

1. Лугалькінішеду.

2. Лугалькісальсі.

3. (?) —гі.

4. Какуг.

Усього — 4 царі, 116 років (тобто **9 років і 240 днів**). Середня тривалість правління одного царя „після потопу” становить 881 день, тобто 2 роки і 161 день.

Династія Адаба:

1. Лугальанемуннду — 90 років (**90 днів**).

Середня тривалість правління одного царя „після потопу” становить 90 днів, тобто 3 місяці.

Вона подібна до тривалості правління другої династії Урука — 62 дні (більше 2 місяців) чи династії Авана — 118 днів (майже 4 місяці), чи другої династії Кіша — 227 днів (трохи більше 7 місяців). Усе засвідчує, що володарі шумерських міст (пастухи, рибалки, гончарі, кушнірі), хоча і вибиралися на певний термін, у межах одного — двох років, та все ж могли

бути переобрані будь-якої миті, за бажанням громади, якщо вони не справлялися зі своїми обов'язками!

Династія Марі:

1. Більшу — 30 років (30 місяців, тобто 2 роки і 6 місяців).
2. (?) — зі — (?) років.
3. (?) — Лугаль — 30 років (30 місяців, тобто 2 роки і 6 місяців).
4. (?) — Лугаль — 20 років (20 місяців, тобто 1 рік і 8 місяців).
5. (?) — Бімушмаш — 30 років (30 місяців, тобто, 2 роки 6 місяців).
6. (?) — 9 років (9 місяців).

Усього — 6 царів, 136 років (9 роки і 283 дні +?). Середня тривалість правління одного царя „після потопу” становить 714 днів, тобто 1 рік і 348 днів, майже 2 роки.

Третя династія Кіша:

1. Кубаба (шинкувала вином) — 100 років (100 днів).

Середня тривалість правління одного царя „після потопу” становить 100 днів, тобто 3 місяці і 10 днів. Вона подібна до тривалості правління другої династії Кіша — 227 днів (трохи більше 7 місяців).

Упорядкуймо отримані дані середньої тривалості правління шумерських царів в такій таблиці:

<i>Середня тривалість правління володарів шумерських міст:</i>	
Царі до потопу:	3 роки (гуда) 161 день
Царі після потопу:	
Перша династія Кіша	713 днів, або — 1 рік (гуд) 347 днів
Перша династія Урука	535 днів, або — 1 рік (гуд) 169 днів
Перша династія Ура	758 днів, або — 2 роки (гуда) 27 днів
Династія Авана	118 днів, майже 4 місяці
Друга династія Кіша	227 днів, понад 7 місяців
Династія Хамасі	360 днів, майже 1 рік
Друга династія Урука	62 дні, трохи більше 2-х місяців
Друга династія Ура	881 день, або 2 роки 161 день
Династія Адаба	90 днів, або 3 місяці
Династія Марі	714 днів, або 1 рік (гуд) 348 днів
Третя династія Кіша	100 днів, понад 3 місяці

Тепер можемо визначити початок і кінець шумерського року (гуда). У давніх шумерських календарях це слово визначає назву одного з шумерських місяців — сучасного березня: *Гуд-си-са* (спрямування волів на оранку), де слово „гуд” (віл). Як зазначають дослідники, польові роботи шумери розпочинали наприкінці березня. Отже, хліборобський цикл від кінця одного місяця „вола” до кінця наступного місяця „вола”, тривалістю 365,25 діб, дав назву сучасному слову, яке збереглося в російській мові, — год, а одиниця часу за допомогою якої вираховували цей період (гуд; год) і до нашого часу називається в українській мові — година (гуддина!). Стає зрозумілим, чому наші пращури як хліборобський народ святкували Новий рік весною — у березні. Шумерське „гуд” (віл) зберігається в сучасному українському слові „годувати”: гуду (волу) + (да)вати (давати їжу) = годувати.

Перевірити слушність роздумів та розрахунків пропонуємо так. По-перше, звернімо увагу, що в „Царських списках” царі поділені на тих, які правили „до потопу” і тих, хто правив „після потопу” Про який потоп ідеться? По-друге, атлантианти були шумерами. Це вони визначали поняття „воїн” і „вершник” словами *ant* і *atlant*. Визначено також дату загибелі середземноморської держави шумерів і хатів (пізніших літописних — антів і венедів) — легендарної Атлантиди — 2460 рік до н.е. Безперечно, між шумерськими племенами, які залишились у Месопотамії, та їхніми одноплемінниками в Малій Азії та Єгипті (у дельті Нілу, в ті часи — просто Ріки) підтримувалися не лише культурні, економічні, а й політичні зв'язки. По-третє. Нагадаймо про відому теорію англійського вченого С. Гедда, який знайшов багато етнографічних подібностей в культурі Єгипту й Месопотамії, які характерні для шумерської цивілізації. Таким чином, усе свідчить про те, що наприкінці 4-го — на початку 3-го тисячоліття до н.е. центр шумерської цивілізації перебував у західній частині Малої Азії та на прибережних островах Середземного моря. Отож вважаємо, що в „Царських списках” йдеться про катастрофу, яка знищила середземноморську державу наших далеких пращурів — шумерів (антів-атлантів) та хатів (венедів) — Атлантиду.

Плуг-сівалка за зображенням на давньовавілонських
циліндрах для відбивання текстів на глиняних табличках
(за оригіналами в Іракському музеї в Багдаді)

GUD (віл)

Гудувати = Гуду + (Д)авати(їжу) = сучасне — годувати;
Гудити = сварити тварину (вола), наприклад, під час орки;
Гудіти = ревити, як віл („Хіба ревуть воли, як ясла повні” П. Мирний);
Гудок = сигнальний (музичний) інструмент пастуха з рогу вола.

GUD-CI-CA

(кінець березня попереднього сезону)

GUD (год)

GUD-CI-CA

(кінець березня наступного сезону)

GUDDYNA (година) = одиниця вимірювання часу (**GUDA**)
у шумерів (атлантів-антів) = $365,24 \times 24 = 8766$ гуддин (годин)

Сучасний рік (**GUD**) = 8766 шумерських гуддин (годин)

Знаючи дату її загибелі, спробуємо перевірити слушність наших розрахунків літочислення „Царських списків” Для цього звернімо увагу на першу династію правителів шумерського міста Урука, де згадуються відомі за шумерськими текстами правителі Енменкар, Лугальбанда, Думузі, Гільгамеш.

Перша династія Урука:

1. Мескіагашер, син Сонця — 325 років (325 днів).
2. Енмеркар — 420 років (420 днів, тобто 1 рік 54 дні).
3. Лугальбанда — пастух — 1200 років (1200 днів, тобто 3 роки 105 днів).
4. Думузі — рибалка — 100 років (100 днів).
5. Гільгамеш — 126 років (126 днів).
6. Урнунгал — 30 років (30 місяців, тобто 2 роки і 6 місяців).
7. Удулкамма — 15 років (15 місяців, тобто 1 рік і 3 місяці).
8. Лабашер — 9 років (9 місяців).
9. Еннуннадаранна — 8 років (8 місяців).
10. Мешедє — 36 років (36 місяців, тобто 3 роки).
11. Меламанна — 6 років (6 місяців).
12. Лугалькідул — 36 років (36 місяців, тобто 3 роки).

Усього — 12 царів, 2310 років (**17 років 209 днів**).

Царі цієї династії правили в місті Урук відразу після катастрофи. Перші п'ять з них разом — 5 років 345 днів (майже 6 років). Таким чином, до дати потопу — 2460 р. до н.е. — додаємо 6 років і робимо таке припущення: Гільгамеш правив наприкінці 2454 року до н.е. Звіряємо з таблицею № 3, поданою Войтехом Заморовським (складена за Л. Вуллі, А. Парро, Ф. Шмідтке та іншими дослідниками):

<i>Приблизні дати</i>	<i>Міста (правителі)</i>	<i>Культура</i>	<i>Інші країни</i>
2750–2450 рр. до н.е.	Урук, 1 династія Гільгамеш (?) і наступні правителі	зигурат Іванни, храм Еана, палац. “Фортечний мур Гільгамеша” Клінописні таблички.	Єгипет Початок “Давнього царства” Ступінчаста піраміда Джосера біля Саккари (2700)

Отже, наші розрахунки засвідчують, що Гільгамеш правив у часовому відтинкові, визначеному відомими шумерологами Л. Вуллі, А. Парро, Ф. Шмідтке... Воднораз це підтверджує: дата потопу, згаданого в „Царських списках”, та дата загибелі Атлантиди збігаються в часі. Так от, йдеться про одну й ту саму подію — загибель метрополії шумерської цивілізації (острова царів та більшого острова), де мешкали прості громадяни держави. Вочевидь, мовиться про території головного правителя шумерських племен, якому вдалося створити велику федеративну імперію, об’єднавши інші племена.

Дослідження „Царських списків” допотопного періоду дають змогу встановити найвіддаленіший час правління шумерських царів, про яких згадує клинописний напис на одній із глиняних табличок. Так, для царів міста Ереду, ця дата така: 222 день (365,25–143) 2468 року до н.е., а для володарів міста Бад–Тібірі — 250 днів (365,25–116) 2473 року до н.е. Список правителів міста Кіш (першої, другої, третьої династій), який найдовший порівняно зі списками правителів інших шумерських міст, дає підстави визначити час, коли він міг бути написаний на глиняній табличці. Оскільки всі 32 зверхники міста Кіша загалом правили понад 50 років, це засвідчує, що „Царські списки” було складено пізніше від 2410 року до н.е., мабуть, саме в цьому шумерському місті. Знаючи за шумерськими міфами, що правитель Урука Енменкар та його син Лугальбанда воювали з сусідньою державою Араттою можна визначити час тих давніх протистоянь — 2459– 2456 рр. до н.е.

Ми звернули увагу на те, що перші три правителі Урука (Мескіагашер, Енменкар, Лугальбанда) правили разом трохи більше п’яти років. А наступні два (Думузі, Гільгамеш) — лише близько восьми місяців. Чому? Причина — політичні обставини, які виникли в Месопотамії „після потопу”, а саме: війна міста Кіш з містом Урук. Відомо, що Гільгамеш у критичний момент цього протистояння був обраний головнокомандувачем урукців. На нашу думку, війна розпочалася за правління Думізі-рибалки, тобто після 118-го дня 2454 року до н.е.

Про це свідчить факт того, що попередники Думузі-рибалки Мескіагашер, Енменкар, Лугальбанда після свого правління (разом 5 років 118 днів) усе ж таки передали владу в місті Урук тому „рибалці” Та його нерішучі дії призвели до того, що в критичний для міста час народні збори (віче) вибрали нового володаря — Гільгамеша. Отже, причина короткотривалого правління Думузі-рибалки (100 днів!) стає зрозумілою. Війна між містом Кіш і містом Урук (фактично облога і битва під стінами Уруку) тривала недовго. Після перемоги урукців, як свідчить легенда, Гільгамеш, напевно, сам склав із себе повноваження правителя міста (лише 126 днів!), оскільки вирушив на війну в далекий Ліван.

В одному з міфів згадується головнокомандувач і лугаль (правитель) Кіша — Агга. Ми вирішили перевірити, а хто ж тоді керував у місті згідно з „Царськими списками”. Виявилося, очільником Кіша значиться лугаль Гулла-Нідабааннапад. Перед ним правив його попередник і перший лугаль „після потопу” — Гаур. Список царів Урука дав змогу визначити початок битви за місто Урук — часом призначення Гільгамеша „правителем-головнокомандувачем” — 219 днем 2454 року до н.е. Якщо зіставити цю дату з датою закінчення правління в місті Кіш лугала Гулла-Нідабааннапад — 334-й день 2454 року до н.е., то виявляється, що Гулла-Нідабааннапад позбувся міського трону в Кіші через 115 днів після початку війни з сусіднім Уруком. Це засвідчує, по-перше, що причиною зміни правителя міста була поразка у війні з Уруком, а по-друге, вказує на те, що Агга не був лугалем Кіша, а лише головнокомандувачем війська. Зрозумілий і той факт, чому Агга залишився в місті Урук і не повернувся до свого господаря.

Посилення шумерського міста Кіш після потопу наводить на думку про те, що центр метрополії легендарної Атлантиди перемістився із західної частини Малої Азії до центральної частини Месопотамії. Фактично виникає новий центр шумерської цивілізації — Кіш. Очевидно, між окремими шумерськими правителями міст (антами-атлантами) розпочалася суперечка за правонаступництво першого трону, що врешті-

решт призвело до підкорення шумерських міст у Месопотамії Саргоном Аккадським (2350 р. до н.е.).

Гадаємо, що у шумерів „допотопного періоду” ще не було календаря, хоча тривалість сонячного року вони визначали правильно. Кожний новий господар шумерського міста наказував вести облік днів свого правління. Тому науковці знаходять схожі шумерські записи: „на другий рік правління відбулася подія...” чи „у третій рік царювання відбулося...” Після смерті царя новий господар наказував рахувати час із першого дня власного правління.

Якщо наші міркування слушні, то вважаючи 2460 рік до н.е. датою загибелі Атлантиди, можемо стверджувати: облік у сучасному календарі українців, як нащадків атлантів-антів, має сьогодні визначатися 4470 роком від потопу — загибелі держави наших далеких прашурів.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- Войтех Заморовський.* Спочатку був Шумер. — Київ, 1983.
Мова та історія — періодичний збірник наукових праць. Випуск 117. — Київ, 2010. Умань. ПП Жовтий О.О.,
К. Матвеев, А. Сазонов. Земля Древнего Двуречья. — М., 1986.
А.Г. Овчинникова. Легенды и мифы Древнего Востока. — Санкт-Петербург, 2002.

СУЧАСНА ШУМЕРОЛОГІЯ: ВІД ПРИПУЩЕНЬ – ДО ЗНАНЬ

У всіх нас є прагнення
походити від шумерів.

Омельян Пріцак

Біля колиски сучасного українства, крім хатів (пізніші авхати Геродота, яких він помилково згадує як скіфське плем'я на теренах Придніпров'я, у 6 ст. до н.е. — пізніші літописні венеди) стояли й шумери-атланти (анти візантійських хронік перших століть н.е.). Щоб зацікавити українських науковців цим напрямом розвідок у галузі прадавньої історії, зупинімося на ще й досі не розв'язаних проблемах, які стоять перед шумерологією сьогодні. Ось приблизний перелік проблем сучасної шумерології, який наводять науковці (переклад з російської, інтернет — ресурс: <http://ud-gal-nun.narod.ru/problems.html>):

1. Донині немає великого словника шумерської мови. Кожний фахівець вимушений складати власний словничок на базі картотеки, складеної за даними двомовних глиняних силабаріїв і різноманітних коментарів до опублікованих текстів. Трапляється чимало помилок у тлумаченні знаків. Прочитання окремих слів упродовж останніх 15–20 років переінакшується, отож шумерська мова до цього часу зазнає змін (уже у свідомості дослідників).

2. Знаючи послідовність царських імен, учені не з'ясували точного часу їхнього правління, тим-то є три хронології — довга, середня й коротка. Різниця між ними — приблизно 200 років. У підручниках наводять середню (скажімо, Хамурапі правив із 1792 до 1750 рр. до н.е.), та дедалі частіше дослідники схиляються до короткої хронології.

3. Достеменно не встановлено, як читаються й вимовляються імена царів Лаваша: Енметена чи Ентемена, Урукагіна чи Урунімгіна. У шістдесяті роки минулого століття спробу-

вали відійти від давнього прочитання, але пізніше повернулося до нього, усвідомивши, що нічого істотного довести не вдалося.

4. Фахівці значно просунулися у вивченні граматики, навіть зрозуміли морфологічний тип шумерської мови (аглютинативний), але не змогли встановити її генетичного зв'язку з жодною сучасною мовою. У багатьох мовах є схожі слова й граматичні конструкції, але остаточного доказу на користь однозначного ототожнення давньої шумерської мови з однією з сучасних (або мовами певної групи) немає.

5. Ще гірші справи в етимології й семантиці. Раніше вважалося, що лише шумерська мова мала переважний вплив на сусідні, а аккадських запозичень було небагато. Нині знайдено багато семітських і хуритських запозичень, однак кореневу частину шумерських слів не розуміємо, бо не знаємо їхніх родичів (шукаємо між мовами мунда та бірманською).

6. Антропологічне визначення шумерів не встановлено. Спочатку їх вважали середземноморськими європеоїдами, а сьогодні розробляють тибето-бірманську гіпотезу (і відповідно — версію монголоїдності).

7. Зовсім погано просуваються справи з вивченням клинописної ідеографії (тобто малюнків, з яких пізніше формувалися абстрактні клинописні знаки шумерської мови). Знаємо прочитання кожного клинописного знака, але здебільшого не можемо збагнути, який конкретний предмет (малюнок) зображено тим чи тим клинописним знаком. Тому шумерологія до сьогодні немає списку ідеограм із коментарями до кожного знака, подібного до ієрогліфічного списку Гардинера в єгиптології.

8. Не знайдено місто Аккад — столиця Саргана Давнього і його династії.

9. Не з'ясовано духовні начала — категорії шумерської релігії, ритуали, відповідні слова.

10. І ще одне, вкрай важливе: не знаємо причини загибелі шумерської цивілізації. А причин може бути кілька. Хтось назве економічну, хтось — політичну....

Спробуймо розглянути деякі з них.

1. Знак „риба” науковці прочитують по-шумерськи *Куа* або *Ха*, а насправді мало б читатися *Кух* (українські відповідники: *кух-ар* (риболов), *кух-о-вар* — той, хто готує рибну страву, *кух-ня* — місце приготування риби, *кух-ля* — посуд для рибної юшки, *кух-жух* — одяг із луски великої риби” ...). У давніх клинописних текстах мав бути знак, який визначав „того, хто ловить рибу” — кухар. Тобто людство стоїть лише на початку вивчення шумерської мови й правильного прочитання клинописних текстів. Знак „гора” прочитується як *Кур* або *Гін*, насправді — курган. Розуміючи, що це слово має дві самостійні основи — *кур* і *ган*, першу визначаємо як „гора”, а ось друга основа потребує окремого тлумачення.

2. У публікації „Таємниця шумерського літочислення” („Науковий світ”, 2011, № 8) автор запропонував розв’язання проблеми впорядкування хронології шумерської історії, при цьому хотів звернути увагу науковців на те, що для проведення математичних розрахунків використав філологічний матеріал — українське слово „година” та російське — „год” Вони мають спільного пращура — шумерське „гуд” (віл). Цим словом визначали кінець сучасного місяця — березня — час початку оранки. Слушність такої гіпотези підтверджується й історичним фактом: наші пращури відзначали початок нового року у березні.

Сучасне українське слово „годувати” в сиву давнину означало „давати їжу гуду” (волу). Українською мовою говоримо: „2011 рік”, „мені 20 років”, російською — „2011 год”, „мне 20 лет” Це засвідчує, що хатському терміну „рік” відповідали шумерське „гуд” (год) і лувійське „лето” Отже, в російській мові — правонаступниці лувійської — одне слово запозичено з шумерської (год), а інше (лето) є зіпсованою калькою іншого хатського слова — „літо”

3. Правильне прочитання імен шумерських царів та богів теж потребує уточнень.

Наведімо кілька прикладів. Головну богиню шумерських міфів Іштар звали Інанна („донька Ана”). Оскільки в аккадських текстах Інанна — Іштар, науковці подають останнє слово як аккадське. Насправді воно шумерське й означає „та, що побувала і повернулася з Тар” (з царства мертвих).

Иштар

Иштар

Большим спросом пользовались изделия резчиков печатей. Небольшой каменный цилиндрик можно было прокатить по глине, оставив при этом отпечаток вроде изображенного на этой картине поклонения богине Иштар

Между двух гор появляется бог Солнца, справа от него – бог Да с бьющими из плеч струями воды, а слева – одна из богинь. По обе стороны стоят другие божества. Оттиск печати. Последняя четверть III тысячелетия до н. э. Высота 3,8 см

Син на троне

Шумерська богиня Інанна — „Іштар“. Рельєфне зображення на камені, скульптурне зображення та відбитки з циліндричних печаток. Захисниця воїнів. Богиня воїнів — антів (атлантів). Мала звання — державний чин — „Antu“, який отримала від батька — шумерського Бога Ану

До речі, етимологічне визначення цього імені в наукових джерелах наводиться вперше. Хатське (венедське) „з тар” шумери (атланти—анти) — тюркомовне населення — вимовляли: „із тар” Це підтверджується існуванням шумерської легенди „Сходження Інанни до царства мертвих” Текст міфу зберігся в пізніших варіантах — фрагмент Ашшура (11 ст. до н.е.) і з бібліотеки Ашшурбаніпала (7 ст. до н.е.). Причина такого сходження у царство мертвих ніде не вказується (українські відповідники: цвинтар — місце спочивання мертвих, четар — охоронець мертвих, вочевидь, одна з найдавніших релігійних посад на цвинтарі, вівтар — місце заклання вівці у храмі). Шумерське ім'я Думузі (аккадське — Таммуз) означає буквально „той, що зв'язаний домашніми узами”, тобто родич. Думузі — коханець і чоловік Інанни (Іштар).

Шумерське ім'я Лугальбанда має три самостійні основи: LU-GAL-BAN-DA, де LU — лю[дин(а)] + GAL — володар + BAN — пастух, а banda — стадо = пастух (українські відповідники — чабан-пастух, банош — традиційна страва пастуха, банкет — свято пастухів, банда — стадо, баняк — традиційний посуд пастухів...). Отже, правильне прочитання шумерських імен допоможе розкрити й зрозуміти багато таємниць з життя наших пращурів — шумерів (атлантів-антів).

4. Ф. Ленорман (1873), Ф. Хоммель (1915), Гастоні (1980), М. Ерді зіставили окремі факти урало-алтайських мов з відповідними у шумерській мові. Церетелі (1912) та В. Ребрик (1990) ототожнюють шумерську мову з мовами картвельської групи. А. Кіфішин (1988) та І. Дьяконов (1997) висувають гіпотезу про можливі родинні зв'язки шумерської мови з мовами народів мунда, які мешкають на північному сході Індостану. П. Манансала (1996) наводить свої фонетичні, морфологічні й лексичні аргументи на користь спорідненості шумерської мови з мовами австронезійської сім'ї, до якої він ввів, окрім мунда, японську мову. Польський філолог Я. Браун (2001) знаходить фонетичні відповідники між шумерською й старотибетською мовами. На думку фінського науковця Сімо Парпола (2007), шумерська мова пов'язана з мовами фіно-угорської групи.

Як бачимо, спектр думок про можливих „родичів” шумерської мови різноманітний і суперечливий. Пропонуємо проблему цього пошуку розглянути в історичному аспекті. Так, шумери, прийшовши на терени Месопотамії (приблизно 3500 рр. до н.е.), безперечно, мали як попереднє, давніше минуле, так прабатьківщину. Мешкаючи поруч з іншими народами, вони, звичайно, залишили слід у мовах сусідів. „Перших родичів” тих шумерів, нащадки яких прийшли до Месопотамії, на наше переконання, треба шукати серед тюркомовних народів, насамперед серед уйгурів. Адже саме в уйгурській мові є слова: атлано (вершник), атлантур (сідати на коня), весен (трава), тагар (мішок пшениці вагою 100 кг), парча (тканина), урук (зерно)... Такі „тюркські мовні сліди” знаходять А. Кіфішин, І. Дьяконов, Я. Браун в мовах мунда та старотибетській.

„Тюркський слід” у шумерській мові відшукав Ф. Гоммель (1915), за що його висміяли європейські колеги. В 60-х роках минулого століття німецький науковець Курт Вальтер Керам також заявляв, що мова шумерів схожа на давньотюркську. Минув час, і нове покоління науковців шукає тюркське коріння шумерської мови — турецький учений Осман Недім Туна (1990) і казахські дослідники А. Аманжолов та О. Сулейменов (1975).

Після тривалого періоду життя у долині річок Тигру і Євфрату шумери кудись „зникають” Історія про них нічого не знає. Шумерська мова витісняється аккадською. А це означає, що шумери мали б рушити далі, на нові землі. Куди?

За нашими дослідженнями, шумери (атланти-анти), після тривалого життя на теренах Східного Середземномор'я й Малої Азії (3100 рр. до н.е. — 700 рр. до н.е.), оселилися на землях між Доном і Дністром. Тут вони зустрілися з представниками фіно-угорської мовної групи. Частина шумерських запозичень, вочевидь, потрапляє до мови народів цієї групи. Про це, можливо, свідчать дослідження Сімо Парпола. У пізніші часи частина антів рушила у східні та центральні райони Європи, де й оселилася. Про такий рух „на захід” (з теренів Придніпров'я) шумерів (антів) і хатів (венедів) оповідає „Велесова книга”

Саме тут — у Східній і Центральній Європі, де вони частково асимілювалися з сусідами, й треба шукати нащадків шумерського народу — вихідців із Месопотамії та Малої Азії. Мовних слідів найбільше в сучасній рідній мові, що, безперечно, вказує на безпосередній (зокрема генетичний) зв'язок між нинішніми українцями та їхніми далекими пращурами — шумерами (атлантами-антами). Проживання антів у перших століттях нашої ери на наших теперішніх теренах — історичний факт. Про це свідчать візантійські літописці. А слова „ант”, „атлант”, наголошуємо, — з шумерської мови і означають „воїн” і „вершник”. Таке розуміння історичних процесів, безперечно, не розв'язує проблеми встановлення прабатьківщини шумерів, звідки вони мали б прийти до Месопотамії, але воно визначає напрям, де треба шукати нащадків тих поколінь шумерів, вітчизною яких раніше була Месопотамія.

5. Науковці зазначають: „...Кореневу частину шумерських слів не розуміємо, бо не знаємо родичів шумерської мови” Для того, щоб знайти „прямих родичів” шумерів на теренах сучасної Європи, розгляньмо фонетику слова, яке визначає в мовах нинішніх народів поняття „людина”. Відомо, що шумерський знак, який означав це поняття, читався — LU. Ми не знайдемо в жодній європейській, ба навіть у жодній мові світу такого дивовижного фонетичного збігу, крім української мови: LU — ЛЮ. Друга основа „дин” означає числівник — 1 — „(о)дин”

У мовах „непрямих родичів” це слово має відповідники лише у формі іменника множини. (Під терміном „непрямі родичі” маємо на увазі ті народи, які вступали в певні стосунки з шумерами, але генетично не були споріднені з ними. Див. порівняльну таблицю).

Якщо порівняти суто шумерські слова **ме** (знання), **бан** (пастух), **ціг** (цегла), **кулі** (товариш), **кухар** (риболов), **кух** (риба), **шар** (куля), **бахур** (вогонь), **урук** (зерно), **весен** (трава), **гуд** (віл), **дім** (дім), **мис** (мідь), **кий** (камінь), **ангел** (володар неба) зі словами тотожного значення в інших сучасних європейських мовах, то побачимо, що саме в Україні найбільше понять, які збігаються і за значенням, і за фонетикою зі спадщиною шу-

мерської мови. Крім того, в українській мові чимало похідних слів із шумерськими основами, що засвідчує: вони — давні запозичення на правах правонаступників прадавньої мови. Під час дослідження слова LU (людина) виникло припущення про можливе проживання пращурів сучасних словенців на теренах Малої Азії поруч із пращурами поляків — малоазійських палів, росіян — малоазійських лувійців (слувіан — „мешканців Лувії” — слов’ян), українців — хатів (пізніші венеди) і шумерів (пізніші анти), литовців — малоазійських хетів. Так, у текстах Хетської держави часто згадується народ — мушки. В словенській мові є слово, яке визначає поняття „людина” — *moski!*

6. Уже з’явилося багато досліджень про антропологію шумерів (антів-атлантів). Зазначмо, що це тюркомовний етнос, який у прадавні часи зазнав взаємної асиміляції з малоазійськими хатами (венедями). Недарма візантійські історики вважали, що анти й венеди походять з одного кореня. Помилка лише в тому, що етнічно хати не були тюрками. „Спільність” шумерів (антів) і хатів (венедів) полягає в тривалих умовах спільного проживання, у значних взаємовпливах (генетичних, мовних, культурних, економічних тощо). Про це свідчить побудова слів, які виникли ще у 3 тисячолітті до н.е. як продукт довгої спільної історії: *месія* (*ме* — шумерське слово, а *сіяти* — хатське), *Менас* (шумерська основа *ме* поєднується з хатським вказівним займенником множини *наш*, у зіпсованій формі — *нас*), *субота* (шумерське *су* (вода) поєднується з хатським *боти* (взуття), *бесіда* (шумерське *бе* (говорити) поєднується з хатським *сідати*). Слово „бесіда” виникає як запрошення сісти для розмови: *бе сіда(й)*. За традицією тюркських народів, розмову треба вести сидячи: порівняйте з шумерськими визначеннями *ні бе ні ме* або *ні-мець*. Шумерські воїни — анти і вершники — атланти (далекі пращури українських козаків) носили на оголених головах оселедці (косиці), які часто-густо заплітали. Хати (венеди) називали таких воїнів — антів косаками саме за те, що вони мали косиці. Анти це венедське визначення вимовляли як козак.

Первісні піктограми (прибл. 3100 рік до н. е.)	Піктограми, повернені на 90° (прибл. 3000 рік до н. е.)	Архаїчні шумерські знаки (прибл. 2000 рік до н. е.)	Давньовавілонські знаки (прибл. 1800 рік до н. е.)	Ассірійські знаки (прибл. 800 рік до н. е.)	Нововавілонські знаки (прибл. 600 рік до н. е.)	Ідеографічна і складова транскрипція	Значення
						LÚ	людина, чоловік
						GUD	віл
						ANŠU	осел
						KU, ha	риба
						DINGIR, an il'	бог, небо
						UTU ud a i	сонце, день, світло
						ŠE še	нолосок, хлібні злаки
						APIN, pin	плуг, орати
						Ē, bit	будинок

Розвиток клинопису (за Уайзманом)

7–10. Клинописний знак, який прочитується як *me*, шумерологи до сьогодні не можуть збагнути: не знають ні його етимології, ні значення. Оскільки цей знак стоїть поруч зі знаком „таблички”, то загалом науковці прочитують їх як „таблички *Me*” Насправді це шумерське слово означає знання. Порівняймо українські відповідники: бігме — бог знає, відьме — та, що відає знаннями, мейдан — площа моління, майдан, де людина отримує знання, меса — знання, месія — той, хто сіє знання, менас — мудрець, буквально „знання наші”, меценас — тотожне попередньому визначенню, ні бе ні ме — той, що не говорить і не знає нашої (шумерської!) мови, ніх(о)чеме — нікчема, тобто той, хто не хоче отримати знань, німець — той, що не знає нашої мови

Порівняльна таблиця

<i>Мова</i>	<i>Іменник</i>	<i>Значення</i>	<i>Однина</i>	<i>Множина</i>
Шумерська	LU	Людина	LU	LU-LU
українська	ЛЮ	Людина	лю + дин(а)	Люди
російська			человек	люди
білоруська			чалавек	людзі
словацька			clovek	ludia
сербська			човек	људи
чеська			clovek	lide
словенська			clovek	ljudje
македонська			човек	luge
польська			osob	czlowiek
болгарська			мъж	хора
латиська			virietis	cilveki
литовська			vyras	zmoniu
німецька			mann	menschen
турецька			adam	insanlar

Незрозумілих (радше ще не прочитаних, не розшифрованих) клинописних знаків чимало. Отже, дослідження шумерської мови потребує копіткої тривалої роботи фахівців, насамперед — українських.

Створивши кафедру вивчення шумерської мови, наші науковці змогли б досягнути таємниці не лише витоків рідної мови, а й поглибити знання про джерела історії пращурів

	світлиця		стріла		лев
	намет		посудина, ваза		осел
	корабель		ваза з вушном		гусна
	візок		миска		людська голова
	піщані полозки		арфа		рука, долоня
	плуг		пальма		рука, плече
	лук		рослини й вода		сонце

Шумерські піктографічні знаки IV тисячоліття до н.е. (за А. Парро)

сучасного українства — шумерів і хатів — у світовому контексті. Можливо, таку кафедру шумерології доцільно було б заснувати на базі Інституту історії України НАН України, Інституту сходознавства НАН України ім. А.Ю. Кримського та Київського національного лінгвістичного університету. Новий науковий підрозділ міг би стати базою для майбутньої праці вітчизняних археологів на теренах Іраку, Туреччини, Сирії й Східного Середземномор'я. Тим самим учені, поглиблюючи знання про історію наших пращурів, сприяли б піднесенню та зміцненню авторитету України у світі.

ЕТИМОЛОГІЯ СЛІВ „ІСТОРІЯ” – „ІСТОРИК”

Словник іншомовних слів” зазначає: „Історія, від грец. *istoria* — оповідь про минулі події, дослідження, знання” Отже, маємо запозичення з грецької мови? Так і не так. Це слово давні греки взяли у малоазійських хатів (у пізнішій історії — венедеів) через посередництво шумерів (антів). Сталося це ще... за добіблійних часів, аж в атлантичну добу.

Звернімося до уйгурської мови. Там є такий термін: **тарихшунас** (історик, літописець). Словобудова подібна до хетських (хатських) титулів: **лапарнас**, **тапарнас**, **перкунас**, **пітханас**, **менас**, **меценас**, **гедимінас**, **сьраманас** (тотожне сучасному українському — **сірома**, **сіромаха**).

Це свідчить про запозичення слова „тарихшунас” з венедеїської (хатської), через посередництво хетської мови, де „нас” — займенник множини (відповідає сучасному українському „наш”). Так само малоазійські хети — пращури литовців — запозичили у хатів слова „перкунас”, „пітханас” Це дає змогу відтворити первісну будову і фонетику запозиченого „тарихшунас” Відокремивши займенник „нас”, отримуємо **тарихшу** (історик). У турецькому словнику знаходимо підтвердження: **tarih** (історія), **tarihci** (історик).

За давніх часів інформація про життя роду передавалася з вуст у вуста, як правило, літніми („старенькими”) людьми. Малоазійські хати (венеди) називали їх „старшими”, „старійшими”, „старими”, „старіками”, малоазійські лувійці (с лувіані-слувіяні-слов’яни) — „стариками” Від хатських сполучень „старший наш”, „старійший наш” пізніше утворилися слова „старшина”, „старійшина” й лувійське запозичення „старейшина”, де закінчення **на** — це залишок повної

хатської (венедської) форми вказівного займенника множини **наш**, а також його відповідника у хетській мові **нас** (попсована форма). Оскільки тюрки не можуть вимовляти слова, які починаються з приголосних, то вони їх видозмінюють (інколи приголосна випадає, а подеколи попереду початкової приголосної ставиться голосна). Наприклад: країна — україна (Україна), рус — урус, гірок — огірок, горець — угорець, Гор — Ігор, стіна — істіна (суч. істина), камінь — амінь (воістинно), старік — істарік (суч. історик) тощо. Отож уйгурське слово „тарихшу” — зіпсована форма „(с)-тар-ійши-(й)” (найстаріший), а уйгурське слово „тарихшунас” розуміємо як хатське „(с)-тар-ійши-(й)-на(с)” Таким чином сучасне „історик” утворилося від лувійського „старик”, до якого шумери (пізніші анти) перед приголосним додали голосну „і”: „(і) — старик” — „істарик” У свою чергу лувійське складне слово „старик” походить від хатського (венедського) словосполучення „сто років”

Очевидно, що „старший”, „старий” стосувалося людини, якій сто й більше років. Хатське (венедське), тобто праукраїнське слово „рік”, а не лувійське (російське) слово „год” сформувало закінчення у лувійському „старік” та в уйгурському „тарихшунас” Це засвідчує: лувійське слово — запозичення з хатської (венедської) мови. Числівник „ста” й нині широко вживається нащадками хатів (венедів). У польській та болгарській мовах, а також західноукраїнських говірках можна почути: „Доста!” (тобто достатньо). Це слово потрапило до широкого вжитку хатів (венедів) зі школи, де „вчитель математики” вимагав від учнів знати рахунок „до ста!” Це було межею вимог шкільної програми хатів (венедів), тому, коли учень продовжував рахувати „більше ста”, учитель його зупиняв, нагадуючи, що рахувати треба „до ста” Таким чином „до ста” стало означати „доста” (вистачить, досить). У російській мові (спадкоємниці лувійської) це запозичення збереглося в семантично близькій формі „достаточно”, яке відповідає лувійському „стоп” (остановись!) З болгарської мови „сетен” (останній). До речі, на теренах Західної України говорять: „ста”, а не — „сто”, „двіста”, а не — „двісті” (лу-

війське — „двести”), „триста”, „чотириста” Кількість рогатої худоби у сто голів визначалася словом „ста то” (то (ε) ста), яке відповідає сучасному „стадо”, від якого утворилися „достаток”, „статок” Отож сучасні українські слова „старовинний”, „стародрук”, „стародавній”, „старожитній”, „старовір”, „старійшина”, „старий”, „старець”, „старість”, „старий” у сиву давнину означали — „такий, якому сто й більше років”

Слово „баста” в білоруській, болгарській, словацькій, словенській і сербськохорватській мовах подається як запозичення з італійської мови „basta” (досить, вистачить, кінець), яке розвинулося з етимологічно неясного грецького: „basta” („нести” з семантичним переходом „переносити, витримувати, тривати, бути достатнім (спочатку в грі в карти). Гадаємо, що таке тлумачення помилкове. У грецьку, італійську (через латинську) й російську мови слово потрапило як запозичення з хатської (венедської) і для всіх інших згаданих мов рідне (тотожне „доста”).

За давньої доби в Єгипті була одиниця вимірювання площі землі „стат” Згадаймо „стакан” — посуд (мірку для сипучих речовин та рідини). Російський мовознавець М.Е. Рут зазначає: „СТАКАН. Давньоруське запозичення з тюрських мов, де *tostakan* — „маленька дерев'яна миска” Насправді тюркське „*tostakan*” — запозиченням з хатської (венедської) мови, де пояснення „то стакан” у тюркській подається як єдине слово (вказівний займенник „то” злився з іменником „стакан”). У сучасній українській мові безліч слів, у яких вказівні займенники „то”, „це” або „се” з'єдналися з основою іншого слова: літо, копито, золото, на (мисто), товар, цеберко, лице, цеглина, центр... Стародавня Греція й Рим мали одиницю вимірю-

Ста-рік — (і)ста-рік — історік

вання „стадій” (похідне — „стадіон”). Ці слова запозичено з хатської (венедської) мови.

Хочу привернути увагу дослідників до одиниць рахунку „з кроком” сто: триста, чотириста, п’ятсот, шістсот, сімсот, вісімсот, дев’ятсот, тисяча. Як бачимо, після четвертого „кроку” закінчення, яке визначає сто одиниць змінюється зі „ста” на „сот”. Вважаємо це свідченням того, що в Хетській імперії, на певному етапі, відбулася „шкільна реформа” Вона була пов’язана з тим, що до влади прийшла правляча верхівка іншої етнічної групи (лувійці — с лувіані — слувяни — сучасні слов’яни). Саме вони й змінили вимоги до навчання. Те, що у рахунку до чотирьохсот збереглося закінчення **ста**, лише засвідчує, що „програма попередників” — хатів (венедів) встигла пустити глибоке коріння серед кількох поколінь дорослого населення, які будучи носіями того „ста”, продовжуючи його широко вживати, тим самим, зберегли це „ста” для майбутніх поколінь. До речі, лувійське (праросійське) слово „старик” насправді має хатське (венедське) коріння: **ста+рік=старік**. Отже, витоки сучасного слова „історик” хатські (венедські), хоча шумери (анти) й оздобили його початковою фонемою **і**.

Від хато — шумерського „істарік” і походить сучасні „історик” та „історія” З хатської мови „історія” потрапила до греків, які тлумачили це слово як „розповідь” Фонетика таких хатських слів, як „сто” та „рік”, зовсім інша, ніж у грецькій мові: „екатон” (сто), „хронос”, „етос” (рік).

„Для еллінів античність розпочиналася з Вавилону, — значає Олжас Сулейменов. — Культ знака *istor* був настільки вражаючим у давньому світі, що звід тлумачень його — міфів про діяння богів отримав власну загальну назву — Історія. (Системна втрата початкового голосного в германських аргументується формою англійського *story* — історія, оповідання, розповідь, легенда.) Про зв’язки давньоєгипетської цивілізації з передньоазійськими мало відомо. І нічого поки що невідомо про рішучий вплив вавилонських культів і священних знаків на культуру країни Нілу”

На завершення нагадаймо, що розповіді, оповідання, легенди могли розповісти лише *storyki* — „стари” члени роду. В

усіх сучасних європейських мовах слово *istoria* — давнє за-
позичення з хатської (венедської) мови через посередництво
грецької, а пізніше — латинської мов. Вважаємо, що наші на-
уковці мають виправити неточне твердження про етимоло-
гію слів „історія” й „історик” у світовій філології і визнати їх
виникнення у мові далеких прашурів українського народу —
малоазійських хатів (венедів), а також їхніх давніх сусідів —
шумерів (антів).

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

Словник іншомовних слів. — Київ, 1974.

Уйгурско-русский словарь. Составил *Э.Н. Наджип.* — М.,
1968.

Етимологічний словник української мови. Т. 1. — Київ, 1982.
Д. Брестед, Б. Тураев. История Древнего Египта. — Минск,
2003.

М.Э. Рут. Этимологический словарь русского языка для
школьников. — Екатеринбург, 2007.

Русско-греческий разговорник. — Москва, 2004.

В.И. Даль. Толковый словарь русского языка. — Москва:
ЭКСМО, 2006.

Т.Н. Дроздова, Э.Т. Юркина. В поисках образа Атлантиды. —
М.: СТРОЙИЗДАТ, 1992.

Олжас Сулейменов. Мова письма — погляд в доісторію — про
походження писемности і мови малого людства. — К.,
2006.

ТЕРМІН „СЛОВ'ЯНСТВО”: ПОГЛЯД КРІЗЬ СТОЛІТТЯ

Готський історик (VI ст.) Йордан свого часу у праці „Гетика” писав: „Починаючи від місця народження Вісли, на безмежних просторах розташувалося багатолюдне плем'я венедів. Останні хоч і достойні презирства через слабкість зброї, одначе могутні завдяки своїй чисельності... Ці венеди походять від одного кореня й сьогодні відомі під трьома іменами: венедів, антів і склавинів” Можна впевнено внести поправку до слів давнього історика: венеди — малоазійські хати, анти — це шумери, а склавини — лувійці. Хати й шумери, а отже, венеди й анти — далекі прашури українського народу (лувійці — російського). Помилявся Йордан в одному: „ці народи походять з одного кореня” Нині можна однозначно стверджувати, що вони різні за походженням, становленням, ментальністю. Хати (венеди) й шумери (анти) справді створили єдину конфедеративну державу ще у третьому тисячолітті до н.е. Їх спільна історія нараховує близько 2500 років малоазійського періоду історії та близько 2700 років північночорноморського періоду. Лувійці проживали окремо, хоча їхня історія й перетиналася з історією хатів та шумерів у добіблийні часи. Навіть грецький філософ Платон (5 ст. до н.е.) відрізняє атлантів (хатів і шумерів) від лувійців, згадуючи окремо їхні держави — Атлантиду та Лівію (Лувію. — В.Б.)

Давні клинописні тексти свідчать про міждержавні угоди між народом держави Лувія та народом держави Хати (середина 2-го тисячоліття до н.е.) Таких документів безліч. Російський історик-емігрант Сергій Лесной зазначає: „Араби знали й розрізняли лише „русів” і „слов'ян” Воднораз вони знали, що ці народи з одного кореня. Аль-Джайгані наголошує, що

„руси складаються з трьох родів: 1) з русів..., 2) з слов'ян..., 3) і артанців... Під „русами” вони розуміли мешканців Київської Русі, де ім'я „Русь” вживалося задовго до появи Рюрика, а під „слов'янами” — громадян Новгородської Русі, які називали себе „словенами” Це арабське трактування дає змогу провести цікаву паралель із повідомленнями Йордана про венедев, склавинів та антів і ототожнити венедев готського історика з русами, згаданими арабами, так само склавинів — зі слов'янами, антів — з артанцями.

Артанія, про яку пишуть багато дослідників історії давньої України, — це назва краю, де мешкали шумери (анти — атланти), далекі нащадки яких — пізніші українські „косаки” (козаки). Венедське визначення антів, з огляду на їхню косу (кошицю — оселедець) — косак, самі анти вимовляли: козак. Це венедське визначення витіснило з обігу шумерське слово ант (воїн) на початку 7 ст. н.е. Згадки Йордана та Аль-Джайгані дають підставу стверджувати, що малоазійські хати (венеди) й були русами, малоазійські лувійці (склавини) — слов'янами, а шумери, вони ж анти — атланти, були артанцями. Міркування з арабського джерела вкрай важливе, бо відрізняє „русів” і „слов'ян” як окремі етнічні групи.

Знаючи, що прашури сучасних росіян — склавини (с лувіані > с лувіані > слов'яни), ми можемо впевнено стверджувати, що слова „русич, русин, Рус, Русь” для них запозичені, тобто чужі. Тим-то Сергій Лесной, наслідуючи Йордана, помиляється, зазначаючи, що „ці народи з одного кореня” Переконливо й обгрунтовано пише про окремість русів і слов'ян сучасний український історик О. Палій. Не поділяючи його концепції сарматизму щодо проблеми походження Русі, погоджуємося: факт тісних контактів між русами, сарматами, скіфами (мовний, культурний), безперечно, мав місце. Вважаємо, такі зв'язки беруть витoki ще у часи малоазійської історії хатів (венедев), шумерів (антів) і приходу туди (у Малу Азію) сарматів, скіфів. Отже, процитуємо працю дослідника, котрий у розділі під назвою „Русь не слов'янська і не варязька. А яка?”, наголошує: „Одну з визначальних наукових проблем ранньої історії України довгий час становив незапере-

чний факт, що у вітчизняних літописах, зокрема й у „Повісті минулих літ”, руси відокремлюються як від варягів, так і від слов’ян. Таке розмежування систематично повторюється щодо всіх подій до початку 11 ст. як в українських, так і в іноземних джерелах. До цього часу руси у вітчизняних літописах навіть відокремлюються від полян — слов’янського племені, центр якого Київ, став столицею могутньої держави.

Під роком 1018 читаємо: „Ярослав же, зібравши русь, і варягів, і слов’ян, пішов проти Болеслава і Святополка і прийшов до Волиня, і стали вони по обох берегах Бугу” Тобто цей вислів літописця був би цілковито позбавлений сенсу, якби варяги або слов’яни були тотожні русі. Під роком 907 читаємо: „І сказав Олег: „Пошийте для русі вітрила з паволок, а для слов’ян коприні”, і було так. І повісив свій щит на воротах, на знак перемоги, і пішли від Царгороду. І підняла Русь вітрила із паволок, а слов’яни коприні, і розідрав їх вітер; і сказали слов’яни: „Візьмемо свої прості вітрила, не дамо слов’янам вітрил із паволок” Таким чином, Русь не є тотожною і слов’янам. Вочевидь, літописець усвідомлював єдність слов’янських племен, оскільки тут слов’яни вже подаються без поділу на племена, відповідно до логіки розподілу здобичі князем Олегом. Раніше в літописі під цим же роком було наведено довгий перелік слов’янських та інших племен.

У „Повісті минулих літ” відзначено: „Реша русь, чудь, словени, кривичі і всі: „земля наша велика і обільна, а наряду в ній нема” Тобто русь виявляється одним із племен, що закликали варягів. Більше того, у листопаді під 944 роком повідомляється, що русь тоді відрізнялася не лише від віддалених слов’янських племен, а й від полян, тобто „поляни прозвашася руссю” пізніше від цієї дати: серед вояків князя Ігоря, що пішли під Константинополь, перераховуються „вої многи, варяги, русь, і поляни, і слов’яни, і кривичі, і тиверці, і печеніги”

...У літописах таких згадок, де Русь подається в переліку племен як окрема етнічна одиниця, поряд з варягами, полянами та іншими племенами, дуже багато. Ще більше відомостей, які відокремлюють русів як від слов’ян, так і від варягів,

існує в іноземних, зокрема в арабських та європейських джерелах.

Радянські вчені не могли адекватно пояснити цей факт і відносили його до „наукових загадок” Тим часом ця проблема ранньої історії Русі, ключова для розуміння становлення українського народу та його держави, насправді не має бути загадкою. Для її розв’язання існує достатній масив фактичних археологічних пам’яток та письмових джерел... Русь чітко відмежовується від слов’ян у повідомленнях низки арабських мандрівників, які здійснили подорожі країною в 9–10 ст. Ці дані особливо цінні для нас, оскільки написані очевидцями.

Так, зокрема, арабський мандрівник Ібн-Омар Ібн-Даст у „Книзі дорогоцінних скарбів Абу-Алі Ахмеда” (30-ті роки 10 ст.) чітко розрізняє слов’ян, їхні звичаї, і, з іншого боку — русів. Ібн-Даст описує різкий антоганізм між слов’янами і русами, який зводився до того, що „вони (руси) роблять набіги на слов’ян, підпливають до них на кораблях, висідають, забирають їх у полон, відвозять у Хазран і Болгар і продають там” (Олександр Палій „Ключ до історії України” (друга сторона української прабатьківщини). К.: Дніпро, 2005, с. 82–86).

Знаючи, що назва народу, який був далеким пращуром сучасних росіян і який проживав у добіблійні часи на теренах Малої Азії, — лувійці, а також те, що ця назва стійко укоренилася в самовизначенні етносу до нашого часу — словіані (ті, що походять з (с) Лувії) — слов’яни, можемо впевнено стверджувати: інша назва — Русь — для цього народу запозичена, тобто, ще раз наголосімо, чужа. Однак саме вона, у попсованій формі, перевтілилася в пізнішу — Росія. Народ, що віками пригнічує сусідні народи, переписує їхню історію на свій лад, привласнює знаменні події з історії інших народів, видаючи їх за історію власну, врешті-решт забуває і втрачає власну, справжню, правдиву історію.

Таким чином, хатські (венедські) слова „Рус, Русь, русич, русин, руський” не мають нічого спільного з вигаданою нащадками лувійців — росіянами — „Россиєю” Останнє слово породжене неправильним тлумаченням лувійцями почутого

від хатів (венедів) дієслова „розсіяні” та його неправильним фонетичним запозиченням.

До речі, чому сучасні російські слова „россиянин”, „россияне” пишуться з двома літерами „с” та з літерою „и”? Відповідь на це запитання розкриває таємницю етимології слова. Коли хати (венеди) пояснювали грекам, що на островах, розмішених навколо, мешкають споріднені з ними люди, то греки, запозичили те слово як *spory (спору)*, у помилковому визначенні — розкидані, розсіяні. Коли хати пояснювали лувійцям, що після катастрофи, яка суттєво змінила рельєф місцевості, вони, як єдиний народ, **розсіяні** по островах („ми розсіяні...”), то лувійці запозичили це слово як *россияни*, вважаючи його за самоназву хатів (венедів). Від цього попованого запозичення виникають скорочена назва „росси” та словосполучення „роси ці” (росичі). Чуючи подовжене хатське „роз... сіяні”, лувійці спромоглися лише відтворити „рос... сияни” Завдяки хатському звуку „з” у лувійському слові з’являється друга літера „с” Привласнюючи історію сусіднього народу, лувійці (слувиани — слов’яни) перебрали собі й слово, яке на їхню, помилкову думку, визначало хатів — розсіяні як — россияни. Літера „і” в слові „Россия” з’являється не від лувійського слова „россеяные”, а від хатського (венедського) „розсіяні” Отож чітко простежується, що історія виникнення назви „Россия” не пов’язане жодним чином зі словами хатського (венедського) вжитку — етнонімами „Рус, Русь, русич, руський, русин”

Упевнені, що „Русь” як назва держави утворена від епоніма „руси”, який виник від імені пращура одного з хатських (венедських) родів — Руса, згаданого у „Велесовій книзі” Анонімний автор пам’ятки виводить плем’я северян від брата Руса — Севи. Нагадаймо, що з таким іменем зустрічаємо тракійського царя Севта-III (кінець 4 ст. до н.е.). Столицю Тракії — Севтополь знайшли болгарські археологи у 1948–1954 роках. Назва тракійської столиці означає „щасливе місто”, і подібна до українських (Кос(т)топіль, Жи(т)томир), де вказівний займенник „то” стоїть поміж двома самостійними основами. Будова видається такою: „Сев (є)

то”, тобто — Сєв (Сєва). Походження може бути пов’язане зі словом „Сїва — то” (суч. — свято), етимологічне визначення якого — „щастя то”

Ці слова хатські (венедські). Вони не можуть бути лувійськими, про що свідчить саме хатський (венедський) вказівний займенник „то” — невід’ємна складова назв міст: Сєвтопіль, Гос(т)томиль тощо. Прийшовши до влади на Русі, наші сусіди — лувійці зробили все можливе, щоб забрати у нас не лише рідні мову, історію, релігію та богів, а й народні перекази. Все замінювалося чужим — лувійським. Навіть казки завойовники переписували на інший лад. Отже, нащадки лувійців — росіяни — ніякого стосунку не мають до „Руси” — назви держави, яку створили наші далекі пращури — анти і венеди — і за яку проливали кров покоління попередників сучасних українців.

Київська Русь була державою хатів (венедів) і шумерів (антів). На підтвердження такого висновку процитуймо академіка П. Толочко: „Наявні писемні джерела містять чимало аргументів на користь південного походження терміна „Русь” Ті ж історики, які обстоюють думку щодо його північного походження, апелюють, як правило, до „Повісті минулих літ”, охоче цитуючи таке місце: „ И бьша у него (князя Олега. — авт.) варязи и словени и прочии прозвашася русью” Однак при цьому забувають відзначити: дивне перетворення північних зайд на русів відбувається тільки після того, як вони потрапляють до Києва. У зв’язку з цим виникає ще одне запитання: якщо, згідно з цими дослідниками; завдяки тісним слов’яно-фіно-скандинавським контактам назва „Русь” уже в 9 ст. могла з’явитися лише в середовищі цього змішаного населення (тобто далеко на північ від Середнього Подніпров’я), то чому Олег оголосив „матерью городам русским” не якесь північне місто — скажімо, Ладогу або Новгород, розташовані в центрі Північної Русі, — а Київ, віддалений від останньої на тисячу кілометрів? Літописці й пізніше чітко відрізняють Русь від варягів і навіть словен. У 1015 р. Ярослав виступив із Новгорода на Київ з тисячею варягів та іншими воями. Йому назустріч вийшов Святополк, „пристрои бещисла

вои, Русь и печеньгъ” А після утвердження на київському столі вже Ярослав став володарем руської (київської) дружини...” („Давня історія України”, книга 2., К.: „Либідь”, 1995, с. 91–92).

Доречно процитувати й міркування журналіста Тараса Возняка: „Ми повинні бачити, що Росія хоча й частково відступила, але й далі продовжує реалізовувати на нашій території та на території наших душ довготерміновий імперський колоніальний проект. Вона всіма силами блокує нашу спробу показати свою версію історії й тим самим звільнити наш розум від постколоніального впливу. Ось чому наше бачення історії України з її трагедіями та боротьбою світові невідоме. Більше того — воно невідоме чи не більшій частині українського народу.... Але цинічним виглядає ще один зі способів маніпуляції — написання спільних підручників історії. Причому не для російських шкіл — тут вказувати Росії ніхто не має права. А для українських.

Це чи не найбільш ефективний спосіб нав’язування свого бачення зневоленому народові: маніпуляція здійснюється над дітьми, які в це широко вірять. Ми практично не усвідомлюємо, наскільки переорана наша свідомість... 1991 року нам так і не вдалося до кінця скинути постколоніальне ярмо. І перспективи просування у бік вільного українства поки що не видно. Та якщо від цього постімперського синдрому не вилікуємося, то здорової держави так і не побудуємо”

Російські історики постійно накидають українцям, як і іншим сусіднім народам, тезу про, нібито спільну з ними, історію, культуру, мову. Ця облудлива „солодка цукерка” подається в яскравій обгортці „загальнослов’янських” витоків українського, російського, білоруського та інших народів. Український дослідник Володимир Білінський, наводячи вражаючі історичні факти про свідому фальсифікацію російської історії, зазначає: „Праця Г.Ф. Міллера „Походження імені та народу Російського” обговорювалася на 23-х засіданнях (!!! [Б.В.] Академії наук від 29 жовтня 1749 року до 8 березня 1750 року.

Зображення айна (1905 р.).
Айни — „генетичні родичі“ сучасних
росіян

І ось результат: „...24 вересня 1750 р. Канцелярією був посланий Професорському зібранню указ про знищення дисертації Міллера, „тому що вона упереджена до Росії”” (В. Білінський, Країна Моксель, або Московія, книга третя, Київ, 2010, с. 29).

Тим часом, від Карамзіна до сьогодні, науковці не можуть дати точного етимологічного визначення слову „слов’яни”. Попервах росіяни виводили цю назву від поетичного „славні”, пізніше — від основоположного — „слово” (нібито „ті, що говорять зрозумілою мовою, на протигагу німцям”). Нагадаймо, що „німець” — визначення шумерське (антське): „той, що не розуміє (не знає) нашої мови”, де шумерське ме означає знання! У російській мові „немец” (ні ме це) — запозичення.

Вважаємо, що визначення „слов’яни” стосується лише російського етносу. Щодо інших народів цей термін вживати неправильно як з історичного, так і з мовного поглядів. Він шкодить самоідентифікації народів, а тому повинен бути виключений із наукового обігу в Україні, Польщі, Чехії, Болгарії, Білорусі, Словаччині, Словенії... Поляк завжди був поляком, чех — чехом, болгарин — болгарином, білорус — білорусом, українець — українцем. До речі, навіть тоді, коли не асоціював себе з назвою певної території проживання — країною (слово венедського вжитку) чи з пізнішою назвою цього територіального утворення — Україною (венедське слово „країна” анти вимовляли з долученням голосної — у).

Ця окремішність (мовна, культурна, державна) на прикладі пращурів українського народу — хатів (венедів) і шумерів (ат-

Айни (1905 р.). Айни п'ятого тисячоліття до н.е. були „родичами” пізніших лувійців (3–1 тис. до н.е.) і є „генетичними родичами” сучасних росіян.

Жінки на зображенні — представниці місцевого корінного населення — тончі

лантів — антів) — стосовно пращурів сучасних росіян — лувійців — сягає часів сивої давнини — 5000 років! Це історичний факт, який треба знати всім, зокрема сучасним українцям, чехам, полякам, білорусам, болгарам, словакам... А надто ж... росіянам. Згадана нами чудова наукова праця Володимира Білінського має лише одну помилку — автор неправильно визначає українців — як нащадків слов'ян, а росіян — як нащадків фіно-угорських племен. Ця помилка суттєва, тому ми на ній акцентуємо увагу читачів. Сучасні росіяни є нащадками саме слов'ян (слувіан) — лувійців, які асимілювались з фіно-угорцями.

Пращурами ж українців були малоазійські хати та шумери, пізніші — венеди та анти.

Отож на порядок денний життя української спільноти постає питання про вилучення з повсякденного вжитку термінів „слов'янство”, „слов'янська мова”, „старослов'янська мова”, „історія слов'ян”, „культура слов'ян”, „загальнослов'янські цінності” Ясна річ, вилучення в тому разі, коли йдеться про

українську мову, історію, культуру, загальноукраїнські цінності або коли аналізуються мова, історія, культура далеких пращурів українського народу — хатів (венедів) і шумерів (антів). Згадані терміни мають використовуватися лише щодо мови, історії й культури наших північно-східних сусідів — росіян (слов'ян — словіан — словія́н).

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- Йордан / О происхождении и деяниях гетов. *Getica*. Вступ. Ст., пер., коментарий Е.Ч. Скржинской. — М., 1960.
- Сергей Лесной*. Русь, откуда ты? [основные проблемы истории древней Руси]. — Виннипег, 1964.
- Олександр Палій*. Ключ до історії України (друга сторона української прабатьківщини). — К.: Дніпро, 2005.
- Н.М. Карамзин*. История государства Российского. Т. 1, М., 1989.
- Б. Яценко*. Велесова книга. Легенди. Міти. Думи. — Київ, 1995.
- Давня історія України. Книга 2. — Київ: Либідь, 1995.
- Петро Толочко*. Київська Русь. — К., 1996.
- Тарас Возняк*. Росія й далі колонізує наші уми та душі. Газета „По — Українськи”, п'ятниця, 18 липня 2008 року, №127(651).
- В. Білінський*. Країна Москель, або Московія. Книга перша — третя. — Київ, 2010.

ХЕТИ: ПРАЩУРИ ЛИТОВСЬКОГО НАРОДУ

Досліджуючи слова хетських текстів з теренів Малої Азії та знаходячи їм відповідники в сучасній українській мові (як за фонетичною, так і за значенням), ми звернули увагу, що така відповідність простежується і стосовно слів литовської мови.

Крім цього, увагу автора привернули литовські прізвища з закінченням — нас: Жидрунас, Вардунас.... Це закінчення відповідає хатському (венедському) займеннику множини — наш та його хетському запозиченню у формі — нас.

Такі закінчення обов'язкові у хетських словах, які вказують на титули, адміністративні посади. Наприклад, в словах: лапарнас (лапар наш), тапарнас (тапар наш), пітханас (пітха наш), перкунас (перку наш), менас (ме наш), сьраманас (сірома наш), паннас (пан наш)

Такі закінчення збереглись у назві сучасних литовських міст Каунас, Вільнюс (стара назва — Вільно, яка литовцями промовлялась у давнину на свій лад — Вільнас). Такі мовні ознаки, на наше переконання, є свідченням тісних контактів прашурів українців — хатів (венедів) та шумерів (антів-атлантів), прашурів росіян (лувійців), прашурів поляків (палайців) з прашурами литовців — хетами.

Саме прашури литовців, на нашу думку, ще в часи своєї малоазійської історії, створили велику союзну федеративну державу, яку науковці називають „Хетською імперією”

Хети (прашури литовців), при запозиченні у хатів (венедів) слів адміністративної термінології, долучали до них хатське — наш, у своїй власній формі — нас. Прашури литовці завжди мали власне слово, яке відповідало хатському — наш — musu.

Сучасний лінгвістичний словник зазначає: „Хеттский язык — один из хетто-лувийских языков народа, населявшего

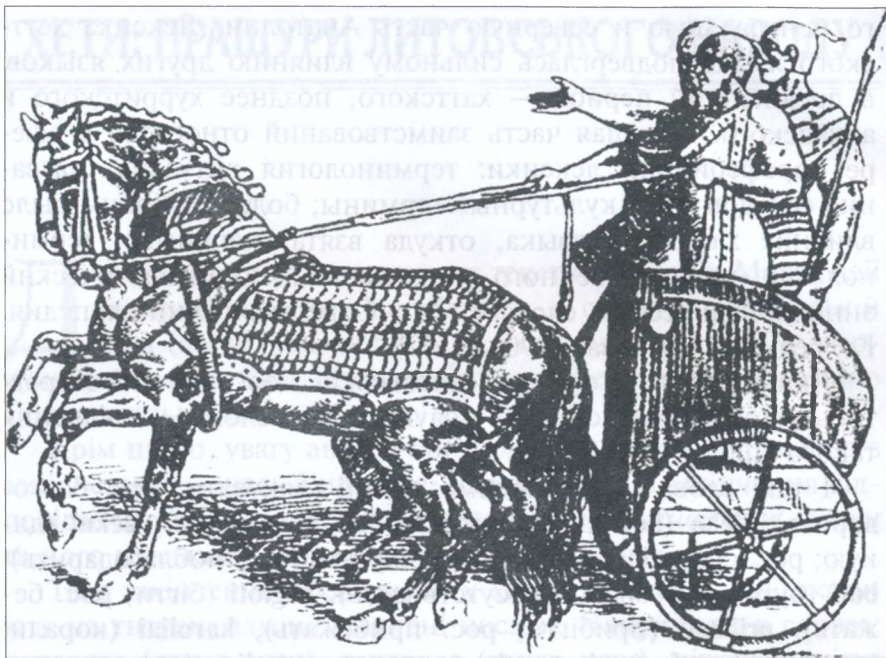
го центральную и северную часть Анатолии...Лексика хеттского языка подверглась сильному влиянию других языков: в древнейший период — хаттского, позднее хурритского и аккадского. Большая часть заимствований относится к сфере периферийной лексики: терминология ритуалов, название сосудов и др. культурные термины; более глубоким было влияние хаттского языка, откуда взята, например, терминология государственного управления... (Лингвистический энциклопедический словарь, М., Советская Энциклопедия, Гл. ред. В.Н. Ярцева, 1990, с. 572).

Якщо так, то в сучасній литовській мові повинні зберегтись хатські (венедські) — праукраїнські слова — свідчення такого впливу.

І такі слова ми знаходимо: **dekoti** (дякувати; рос. благодарить), **deka (ko)** (дяка, подяка; рос. благодаря), **dekui** (дякую; рос. спасибо), **padekoti** (подякувати; рос. поблагодарить), **buti** (бути; рос. быть, присутствовать), **begioti** (бігти; рос. бежать), **pribegti** (прибігти; рос. прибежать), **karoliai** (корали; рос. бусы), **sofa** (софа, софка; рос. диван), **liga** (злягти — захворіти, зліг — захворів; рос. заболеть, заболевание), **kisene** (кишеня; рос. карман), **kilimas** (килим; рос. ковёр), **lele** (лялька; рос. кукла), **kreida** (крейда; рос. мел), **kreivas** (кривий; рос. кривой), **negrabus** (незграбний; рос. неуклюжий), **abidvi** (обидві; рос. обе), **skriauda** (кривда, скривдити;

рос. обида), **popierius** (папір; рос. бумага), **nebuti** (не бути; рос. отсутствовать, не быть), **suknele** (сукня; рос. платье), **padalyti** (поділити; рос. поделить), **verte** (вартість; рос. стоимость), **dalis** (доля; рос. часть), **kopustiene** (капустняк; рос. щи), **niekai** (нехай; рос. пусть), **buvau** (був, буваю; рос. был), **zvalus** (жвавий; рос. бодрый), **paskutinis** (паскудний; рос. последний), **savivale** (сваволя; рос. произвол), **svyteti** (світати; рос. сиять), **sodyba** (садиба; рос. усадьба), **cukrus** (цукор; рос. сахар), **savaite** (свято — сіва то; рос. праздник).

Російські дослідники зазначають: „Литовский язык относится к балтийской группе индоевропейских языков. Он является самым архаичным из всех живых индоевропейских языков, он лучше других сохранил звуковую систему и многие морфоло-

Бойова колісниця хетів. Реконструкція сучасних дослідників.
Звертаємо увагу на зачіску хетських воїнів — оселедець на голові

гические особенности индоевропейского праязыка” (Русско-литовский и Литовско-русский словарь, (около 4000 слов в каждой части словаря, Москва, АСТ-Астрель, 2005, с. 205).

Певний час хети, хати, шумери за часів своєї малоазійської історії жили під зверхністю лувійців.

Про це яскраво свідчать такі сучасні литовські дієслова, фонема яких є російською, а значення у хетській (пралитовській) мові ці дієслова мали протилежне лувійському значенню: **padeti** (рос. подать — лит. положить), **granesti** (рос. принести — лит. сообщение), **virsyti** (рос. вершить — лит. превышать), **atbegti** (рос. отбежать — лит. прибежать), **atvezti** (рос. отвезти — лит. привозить), **ateiti** (рос. отойти — лит. приходит), **atvaziuoti** (рос. отвозить — лит. приезжать), **atnesti** (рос. отнести — лит. приносить), **atsivesti** (рос. отвести — лит. привести), **atvede** (рос. отвёл — лит. привёл).

Ці приклади яскраво свідчать про те, що наведені сучасні литовські слова є давніми запозиченнями хетів (пралитовців) з лувійської мови, а також про те, що таке запозичення відбувалось під час перших контактів двох різних народів не в 1–13 ст. н.е., а значно раніше, приблизно, у 18–16 ст. до н.е., адже ці слова входять до групи слів постійного вжитку.

**ПРИКЛАДИ МОВНИХ ЗАПОЗИЧЕНЬ
ПРАЛИТОВЦІВ (ХЕТІВ) ВІД ПРАРОСІЯН
(ЛУВІЙЦІВ: СЛУВІАН-СЛУВІЯН-СЛОВ'ЯН)**

ФОНЕТИКА
РОСІЙСЬКА

ЗНАЧЕННЯ СУЧАСНІЙ
ЛИТОВСЬКІЙ МОВІ Є
ПРОТИЛЕЖНИМ НІЖ В
СУЧАСНІЙ РОСІЙСЬКІЙ МОВІ

АТВЕГТІ

ПРИБІГТИ

АТНЕСТІ

ПРИНОСИТИ

АТVAZIУОТІ

ПРИЇЗЖАТИ

ВИСНОВОК: ТАКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ ПРАДАВНІ. ВОНИ ВІДБУВАЛИСЬ ПІД ЧАС ПЕРШИХ КОНТАКТІВ ЦИХ НАРОДІВ І ДАТУЮТЬСЯ 18–15 СТ. ДО Н.Е. ВСЕ ВКАЗУЄ НА ТЕ, ЩО СЛОВА ПОТРАПИЛИ У ВЖИТОК ХЕТІВ В ЧАСИ ДОМІНУВАННЯ В ХЕТСЬКІЙ ДЕРЖАВІ ЛУВІЙЦІВ.

Відомий український історик М.С. Грушевський писав: „Тісна зв'язь Слов'ян з литовською (інакше — балтійською) групою не підлягає сумніву, і всі лінгвісти всяких напрямів сходяться на признанню тісної спільності словянсько-литовської групи — що вона після відділення інших споріднених народів і груп становила певну цілість.

(Цілість, розуміється, тільки релятивну, бо певну диференціацію в тих часах треба припустити навіть в середині самого Слов'янства, не тільки між групами словянською й литовською). Велика язикова близькість словянських і литовських племен наводить на гадку, що спільне жите сієї групи тягло ся дуже довго” (М. Грушевський, Історія України — Руси, Т. 1, К., 1991, с. 68).

Ми вважаємо, що таке спільне життя тривало з 18 ст. до н.е. — часу утворення Хетської держави до 7 ст. до н.е. — часу виходу хатів (венедів), палайців, шумерів (антів-атлантів), лувійців і хетів на північні береги Чорного моря (море Фасісте) через Кавказ.

У часи нашої ери ці зв'язки безперечно теж існували. Таким чином, не помилявся М.С. Грушевський вказую-

Зображення голови бербера — („атланта” — „анта” — „козака”) на гермі (кам’яний стовп), з Картаджани. Чорний вапняк. Національний музей Бордо. Туніс. На оголеній голові заплетена косиця — оселедець, у правому вусі — кільце, бачимо вуса. („Африка — энциклопедический справочник”. М., 1987, с. 480)

Царська хетська печатка з Угарита. В центрі зображено перевернутий знак місяця. Посередині знаку бачимо місце для його кріплення. (Дж. Г. Маккуин „Хетты и их современники в Малой Азии”. — М., 1983, с. 81, рис. 28, нижний ряд)

Царська хетська печатка.

Знак місяця. У верхній частині місце його кріплення. (О.Р. Гарни „Хетты разрушители Вавилона“, М., 2002, стр. 250, рис. 15, печать № 3)

чи, що „життя слов'янсько-литовської групи... тяглося дуже довго”

Наш сучасник, російський дослідник — філолог Олександр Кондратов наголошував: „Славянские и балтийские языки близки друг к другу. Некоторые учёные считают, что когда-то у них был общий язык — предок, единый балтославянский язык. Но есть и другая точка зрения: просто в течение тысячелетий предки славян и

балтийских народов жили в тесном соседстве, обменивались достижениями культуры, и языки их сближались. Так это или нет, но родину славян и родину балтийцев надо искать примерно в одном и том же месте. Где? Об этом спорит не одно поколение исследователей — историков, археологов, лингвистов, антропологов, этнографов” (Александр Кондратов, Земля людей — земля языков, Санкт-Петербург, Авалон, 2006, с. 23).

Такою батьківщиною для далеких прасурів сучасних українців, литовців, росіян, поляків, вочевидь, і словаків, словенів, хорватів, сербів, чехів, болгар, македонців, на наше переконання, була Мала Азія.

Саме тут проживали два добіблийних давніх народи — хати (венеди) і шумери (атланти-анти) — прасури сучасних українців, пали (палайці) — прасури сучасних поляків, лувійці — прасури сучасних росіян, хети — прасури сучасних литовців, також окремі племена хатів і шумерів, які були родоначальни-

ками сучасних — чехів, словаків, словенів, хорватів, болгар, македонців.

Хочу привернути увагу дослідників до факту цілковитої відповідності, і за фонетикою і за значенням, сучасного українського слова „дяка” та литовського — **deka(ko)** (дяка, подяка; рос. благодаря).

Така відповідність зберігається і в словах похідних від них: **dekoti** (дякувати; рос. благодарить), **dekui** (дякую; рос. спасибо), **padekoti** (подякувати; рос. поблагодарить).

Потрібно наголосити, що це слово входить у мову кожної дитини, будь-якого народу нашої планети, з першими словами матері, так би мовити „з її молоком”

Можна сказати, що воно входить до групи слів „постійно вжитку” — до першої півсотні слів у будь-якій мові!

Це слово у сучасній литовській мові є запозиченням пра-литовської мови (хетської) з мови праукраїнської (хатської).

Дослідники-хетологи відзначають, що в хетській мові багато запозичень слів релігійної, адміністративної термінології саме з хатської мови, що релігійні відправи відбувались хатською мовою, отже ці відправи проводились самими хатами. Слова подяки Богу можна було чути під час релігійних молебнів, тому це хатське (праукраїнське) слово і визначає в сучасній українській та російській мовах церковну посаду — дяк і діяк — он.

Для сучасного покоління литовців це слово й нині „рідне” — литовське слово, адже, воно вживається поколіннями їх пращурів протягом 3800 років (з 18 ст. до н. е. до сьогодні).

Хати (венеди) казали: „Дай Боже”, „дякую Боже”, „Видить Бог”, „Спаси Боже”, а шумери (анти): „Дяжь Біг”, „Бігме” (Бог знає), „Спаси Біг”

Останнє звернення, в сучасній українській мові трансформувалось у слово „спасибі(г)”, а в російській — спасибо(г).

Російський філолог Ю.В. Откупшиков зазначає: „На значення литовського язика для славянського язикознання ещє в середине 19 века указывал выдающийся русский славист А.Ф. Гильфердин. „Без литовского язика, — писал он, — научное исследование славянского невозможно, немислимо, и

одна из главнейших причин тех ошибок, в которые впадают некоторые наши учёные, рассуждавшие о законах и свойствах славянской речи, состоит именно в том, что они не брали в соображение фактов, представляемых языком литовским” (Ю.В. Откупщиков, К истокам слова, Авалон, Санкт-Петербург, 2005, с. 113).

Сучасне українське слово „літо” свідчить, що вказівний займенник *-to* злився з словом (дієсловом), яке несе змістове навантаження *-li*.

Значення останнього та його первісну фонетичну структуру знаходимо у литовському словнику, де *lietus* (дощ), *lyja lietus* (йде дощ).

Таким чином, українське — літо відповідає російському — лето і литовському — *lietus* з визначенням „дощ”, дослівно — „льє то” (пора дощів).

Розуміємо, що в литовській, як і в російській мові, це слово є запозиченням з праукраїнської мови, яку ми визначаємо як мову малоазійського народу хати (пізніші літописні — венеди). Про це свідчить наявність українського вказівного займенника *-to* в слові лето, та литовському — *lietus* та дублювання хатського слова „льє” при литовському визначанні “йде дощ” — *lyja lietus* (лие льє то)

Таких прикладів запозичень з хатської мови (в сучасній литовській мові) чимало.

Нагадаємо, що мова хатів була мовою релігійних відправ (молебнів) у Хетській державі, а це має означати, що в сучасних мовах народів, пращури яких входили до складу Хетської федеративної держави — хетів (пращурів сучасних литовців), лувійців (пращурів сучасних росіян), палайців (пращурів сучасних поляків) мали б залишитися сліди тих мовних (релігійних) контактів.

Хатська (венедська) релігія та культура мали значний вплив на формування релігії та культури шумерів (антів), як і інших сусідніх народів. Більше того, автор вважає, що саме хатська (венедська) релігія принесла у світову релігію соціально-філософське поняття, яке ми зараз називаємо „християнством” Науковці відзначають вплив хатської релігії на

Рельєфне зображення на міській стіні Аладжа — Хаюка (XIV ст. до н.е.).
Зображення анта (атланта). На британій голові має типовий оселедець.
Поруч восьмипелюсткова квітка — знак богині Інанни — Іштар

Відбиток з сирійської печатки (сер. XX ст. до н.е.). Зображення воїна — анта з косицею.
Це не „акробати”, як гадають деякі дослідники. Сюжет вказує на релігійний зміст — від-
співування загиблого воїна, який піднімається по небесній драбині до богів. Жрець
грає на музикальному інструменті (сопілці). Центральне зображення — дівчина (дру-
жина), яка сумує, тужить за загиблим воїном.

вірування хетів (сер. 18 ст. до н.е. — 12 ст. до н.е.) та на вірування їхніх сусідів — шумерів (антів — атлантів), лувійців, палайців, інших народів. Такий вплив хатської (венедської) культури мав існувати і задовго до цього, наприклад, у середині 4-го тис. до н.е. — в часи існування федеративної (союзницької) держави антів-атлантів — Атлантиди.

Приклади такого впливу в доатлантичні часи наведемо пізніше.

Формування церковнослов'янської (фактично лувійської — слов'янської) мови відбувалося під впливом слів хатської (венедської) релігійної та побутової термінології. Наприклад, у сучасних православних молитовниках та псалтирях російської православної церкви знаходимо безліч слів праукраїнських, які розміщено нашими сусідами у „словарь малопонятных слов”: **владыце** — владыке; **велицей** — великой; **вельми** — весьма, очень;

гресе — грехе; **зело** — очень, весьма; **мене** — меня; **мес-сия** — помазанник;

неделя — воскресный день; **очима** — (двумя) глазами; **тлен-це** — истление;

се — это, вот; **се бо** — ибо вот; **бо** — потому что; **сея** — этой; **село** — поле;

сельный — полевой; **руце** — руки. (Словарь малопонятных слов, выражений церковнославянского языка, встречающихся молитвослове // Православный молитвослов и псалтырь, Москва, 1997).

Про обґрунтованість нашої думки свідчать факти злиття вказівних займенників „се”, „це” з іменниками, прикметниками, дієсловами тощо. По-друге, наявність шумерських голосних, перед початковими приголосними, у хатських словах: сповідь — исповедь, сповідатись — исповедание, сперва —isperva...

По-третє, слово „месія” є словом взаємного вжитку у хатському (венедському) і шумерському (антському) середовищі, де шумерське слово „ме” (знання) злилось у єдине слово з хатським — сіяти. Етимологія складного слова „месія” (той, хто сіє знання). Автор обіцяв навести приклади впливу хат-

ської (венедської) культури на формування релігійної свідомості громадян Атлантиди — антів (атлантів) та венедів, які у пізніші часи склали частину суспільства Хетської федерації. В хетських текстах зустрічається слово — істанана (О.Р. Герни. Хетты, М.1987, с. 134.), яке визначає „центральної частини храму” Фонетика цього давнього слова навіює нам спорідненість із сучасними українськими (як і російськими) словами: істина, істинність, істинно, істинний, стіна. І ця спорідненість дійсно існує.

Так, хатському (венедському) слову „стіна” відповідає слово шумерського запозичення, у формі — істіна та сучасному українському слову — істина, синонімом якому є слово — правда.

На цій стіні храму (ми впевнені в цьому!) розміщувалися релігійні тексти (закони), релігійні заповіді, на які посилалися мешканці держави.

Таким чином, слово „істина” є похідним від слова стіна, на якій записані були ці закони. З литовської мови — *siena* (стіна).

Про те, що це слово було пращурами литовців — хетами запозичене у хатів, свідчить втрата фонемі „т” при його вимові.

Нагадаємо, що писав Платон про закони легендарної Атлантиди: „их отношения друг к другу в деле правления устраивались сообразно с Посейдоновыми предписаниями, как велел закон, записанный первыми царями на орихалковой стеле, которая стояла в средоточении острова — внутри храма Посейдона... а быка, которого удалось изловить, подводили к стеле и закалывали над её вершиной так, чтобы кровь стекала на письменна. На упомянутой стеле помимо законов было ещё и заклятие, призывавшее великие беды на головы того, кто их нарушит” (Критий // Т.Н. Дроздова, Э.Т. Юркина, В поисках образа Атлантиды, М, 1992, с. 300—301).

Казахський дослідник Олжас Сулейменов зазначає: „Початковий голосний, мені здається, протетичного походження. (Іспанці додають протез „е” перед стиком приголосних, що починаються із свистячого. Слова „стіл”, „студент”, „стіна”

іспанець вимовить — естол, естудент, естіна. Така реакція виробляється у мовах з інерцією закритого складу. Тюрки, наприклад, ті самі лексеми вимовляють структурно також — истіл, истудент, истіна)” (Олжас Сулейменов. Мова письма — погляд в доісторію — про походження писемности і мови малого людства, К., 2006, с. 421).

Таким чином, ми довели пряму відповідність етимологічних визначень: стіна (архітектурна будова) > істіна (напис законів на стіні). Саме про такі написи законів атлантів, на кам'яній стіні, розповідає Платон!

Можна стверджувати, що релігійні заповіді були першими законами наших далеких пращурів. Будь-яке положення цього закону мало визначення про покарання того, хто порушував його. Платон підкреслює, що „На упомянутой стеле помимо законов было ещё и заклятие, призывавшее великие беды на головы того, кто их нарушит”

Таким чином, при оголошенні кожного закону (релігійного тексту) робилось посилання на кам'яну стіну (на стіну головного храму наших пращурів), на якій був записаний цей закон!

Під час суду чи молитви наші пращури — хати (венеди) свідчили про те, що певна норма поведінки (закону) записана на стіні! (на камені).

В кінці кожного закону (молитви) вимовлялось слово, яке вказувало на те, що промовець посилається на запис, зроблений на камені! (на стіні!)

Графічно це можна продемонструвати наступним чином:

1. (текст закону)„камінь”,
2. (текст закону)„камінь”,
3. (текст закону)„камінь”

Шумери мали власне — шумерське слово, яке визначало слово „камінь” — **кий**. Шумери (анти — атланти — пращури українців), проживаючи з хетами (пращурами литовців) та хатами — венедями (пращурами українців), в одній союзній державі, посилаючись на ці закони, які були записані на кам'яній стіні, повторювали хатське (венедське) слово „**ка-мін**”, вимовляючи його по своєму — **амін**, гублячи початкову приголосну „**к**”

Графічно це можна продемонструвати наступним чином:

1. (текст закону)„амінь”,
2. (текст закону) „амінь”,
3. (текст закону) „амінь”

Цим словом закінчується велика кількість релігійних текстів в Біблії та в церковних молитовниках. Слово „камінь” (амінь) мало наголошувати, що попередньо сказане є законом прашурів, що воно є „істинним” (правдивим) і не повинно піддаватись сумніву.

Коли хати (венеди) вживали слово “стіна”, то шумери (анти — атланти) повторювали його, як — “істіна”, долучаючи перед приголосною „с” голосну „і”:

Графічно це можна продемонструвати наступним чином:

1. (текст закону) „істіна”,
2. (текст закону) „істіна”,
3. (текст закону) „істіна”

Етимологія слова „амінь” пояснюється наступним чином: „истинно”, „истинно так” (Православный молитослов и псалтырь, М., 1997).

Таким чином, слова шумерського вжитку „істина” та „амінь” семантично тотожні. Такими ж є і хатські (венедські) слова „стіна” та „камінь”

Без існування хатських (венедських) слів — стіна, камінь не виникли б і шумерські зіпсовані запозичення — істина, амінь!

Коли цей матеріал, стосовно етимології слова „амінь”, був уже підготовлений, ми вирішили поглянути ще в один словник, де нас чекало несподіване відкриття. Було знайдено підтвердження нашій думці. Український етимологічний словник пояснює: „амінь, [амінь, амін; Верхратський І. „Про говір галицьких лемків”, Львів, 1902] — російська — аминь, білоруська — амін, давньоруська — аминь, польська, чеська, словацька, нижньолужицька — амен, верхньолужицька — амен, **hamjen**, болгарська — амин, македонська — амин, сербохорватська — амен, амин, словенська — амен, старослов'янська — аминь; — через старослов'янську мову запозичено з грецької; грецьке αμην походить від гебрайського амен „дійсно, хай бу-

де так” Шанский ЭСРЯ I 1, 92; Фасмер I, 76; Gesenius 55” (Етимологічний словник української мови, том перший, К., 1982, с. 67)

Як бачимо, у верхньолужицькій мові ми знайшли слово, яке було першопричиною виникнення слова амінь — **hamjen** — (камінь), де приголосна „к” заховалась за зіпсованою — „х”

А це свідчить, що висновки, зроблені українськими філологами (підкреслено. — *В.Б.*) є помилковими.

Носіями верхньолужицької мови, яку ми вважаємо хатською мовою, були „європейські” хати (венеди). Римський історик Тацит, помилково називає їх германським народом. Мова малоазійського народу хати та мова лужицька (хатів, про яких пише Тацит), як і мова авхатів — про яких згадує грецький історик Геродот, є однією мовою — мовою наших далеких пращурів — малоазійського народу — хатів (венедів).

Хочу привернути увагу дослідників до роботи відомого польського археолога Вітольда Хенселя „Предполагаемое влияние хеттов на лужицкие племена” (Древние славяне и их соседи, М., 1970).

Дослідники зазначають, що слово перун з хетської мови (пралитовської мови) має визначення — „скала”, яке є тотожним значенню хатських слів — камінь, стіна та шумерського слова — кий (камінь).

У разі, якщо ця скала (камінь, стіна) була об’єктом поклоніння, значення хетського (пралитовського) слова перун стає тотожним значенню слів запозичених шумерами (антами — атлантами) — амінь, істина.

Згадаємо, що давні літописи свідчать, що наші пращури поклонялися Перуну. Дослідники історії вважали це слово іменем одного з Богів слов’ян — іменем Бога Грози (Грому, Блискавки).

Ми вважаємо, що „поклоніння Перуну” є поклонінням скелі (каменю, кам’яній стіні)!

„Клястись Перуном” означало клястися написами на камені (на кам’яній скелі), які були першими писаними на камені законами наших пращурів. Таке розуміння цілком відповідає розглянутій раніше етимології слів — істина (стіна) та амінь

(камінь). Це підтверджується і народною етимологією одного з каменів — скель на Дніпрі — „Перун”, про який згадував видатний український історик козаччини — Дмитро Яворницький (Д.І. Яворницький, Запорожжє в остатках старини и преданиях народа, Київ, „Веселка”, 1995, с. 166, іл. „Камень Перун” на с. 167)

Вислів „Щоб Тебе Перун побив” мав означати не покарання блискавкою, а побиття „каменем” (скелею), що цілком відповідає покаранню у тюркських народів.

Про такий вид покарання згадує і Біблія. В шумерському середовищі цей вид покарання означав „побиття кием”, де шумерське слово — кий (камінь).

Наведені приклади вказують, що біля витоків християнської релігії стояли такі народи, як хати (венеди), шумери (анти — атланти), хети (пращури сучасних литовців), палайці (пращури сучасних поляків)...

Такі релігійні терміни, як: **амінь, істина, меса, месія, адам (Адам), ангел, пан, панахида, апостол, Євангелія, хрест, хреститись, дяк, святий (щасливий), свято (щастя), субота, вівтар, цвинтар, Пасха (паска)** — хетське, а отже, хатське релігійне свято — Пасхулас, були утворені в середовищі названих народів у 3–2 тис. до н. е., на теренах Малої Азії та Східного Середземномор'я.

Порівняйте литовське слово, яке визначає свято Пасху — Velykos, яке відповідає сучасному українському — Великдень. З литовської мови: неділя — savaite, свято — svente, святий — sventas, храм — sventove, sventykla.

Науковці помилково зазначають: „ПАСХА. Заимствовано при посредстве старословянского — из греческого языка, где Пасха восходит к древнееврейскому pesach — названию праздника в память избавления евреев от египетского рабства” (М.Э. Рут, Этимологический словарь русского языка для школьников, Екатеринбург, У-Фактория, 2007, с. 300).

Слово „Пасхуласас” знаходять науковці на глиняних табличках, у Малій Азії (на теренах Хетської держави), написаних клинописним письмом, і яке датується часами значно

ранішими від часу гіпотетичного виходу євреїв з єгипетського полону.

Таким чином, походження цього слова не є єврейським, як це пробують обґрунтувати деякі науковці в наш час. Його треба віднести до слів хатської (венедської) релігійної термінології. Так само нібито єврейські біблійні імена — Іуда, Мойсей за своїм походженням не є такими.

Лувійське слово „уд”, похідними від якого є сучасні російські слова: удалой, удалец, удовлетворить, удовольствие, у вжитку шумерів (антів-атлантів) перетворювалось на — іуда, від якого і виникає пізніше єврейське ім'я — Іуда.

Український науковець-філософ, богослов, мовознавець Памбо Беринда ще в середині XVII ст. наводить етимологічне визначення цього слова.

Єврейське ім'я Мойсей (нар. Мойша) утворене від хатського (венедського) слова сіяти, та шумерського слова — ме (знання). Таким чином, розуміємо, що етимологія цього слова — Мойсей (той, що сіє знання) є тотожною етимології слова — Месія.

Науковці з різних країн свідчать, що релігійні відправи у Хетській державі (18–12 ст. до н.е.) виконувалися хатами (венедами) на хатській (венедській) мові, з використанням хатських (венедських) релігійних символів та атрибутів (А.Е. Наговицын, Магия Хеттов, М., 2004).

Традиція нічної служби у храмах була запозичена з хатських (венедських) богослужінь.

Платон теж згадує про нічне моління (та суд у храмі) царів Атлантиди: „...в роше при святилище Посейдона на воле разгуливали быки; И вот десять царей, оставшись одни и вознесши богу молитву, чтобы он сам избрал для себя угодную жертву, приступили к ловле, но без применения железа, вооружённые только палками и арканами... наступала темнота и жертвенный огонь остывал, все облачались в прекраснейшие иссинячёрные столы, усаживаясь на землю при клятвенном огневище и ночью, погасив в храме все огни, творили суд и подвергались суду ” (Т.Н. Дроздова, Э.Т. Юркина „В поисках образа Атлантиды, М., СТРОЙИЗДАТ, 1992, с. 301).

Про суд у ночі, який творили наші далекі пращури, згадує і „Велесова книга”: „Про те мовилося, як обирали князів старотці наші. І так правили п'ятнадцять віків через віче. А збиратися на нього і судити будь-кого із старшин годилося вночі... І так правили наші отці. Всяк міг слово сказати — і те було благом.” (Велесова книга. К., 1995, д. № 36, с. 19)

Безперечно, що між малоазійськими народами та їхніми окремими племенами, які у 7 ст. до н.е. переселились на північне побережжя Чорного моря, підтримувалися певні дружні контакти і в часи перших століть нашої доби. Ці союзні (договірні) контакти були перервані наступом готів та гунів, пізніше — аварів. В часи визвольної боротьби хети (пращури литовців), хати — венеди і шумери — анти (пращури українців), палайці (пращури поляків) об'єднувались для спільної боротьби.

На базі цих довготривалих стосунків нащадки хетів — литовці в кінці 14 ст. н.е. створюють нову федерацію — Велике князівство Литовське.

До цього державного утворення увійшли нащадки хетів — литовці, нащадки хатів (венедів) і шумерів (антів — атлантів) — українці, нащадки одного з хатських (венедських) племен — білоруси.

Причиною такого союзного утворення були зовнішньополітичні виклики.

З заходу і сходу від цієї союзної федерації зміцнювалися держави сусідів — поляків (нащадків — палайців) та росіян (нащадків — лувійців — слов'ян — слов'ян).

Як відомо з пізнішої історії, ця федерація проіснувала до середини 16 ст. — майже 200 років!

Уроки історії свідчать про те, що таке союзне утворення, між литовцями, українцями і білорусами можливе і у майбутньому.

Приязні, теплі стосунки між цими народами не загасають вже протягом кількох тисячоліть. Не забуваймо і про підтримку цих народів з боку нашого східного сусіда — Польщі.

І цей висновок дає нам віру у вільне, щасливе, заможне життя цих народів у майбутньому.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

- Лингвистический энциклопедический словарь. — М.: Советская Энциклопедия. Гл. ред. В.Н. Ярцева, 1990.
- Русско-литовский и Литовско-русский словарь. (Около 4000 слов в каждой части словаря. — Москва, АСТ-Астрель, 2005.
- М. Грушевський.* Історія України — Руси. Т. 1. — К., 1991.
- Александр Кондратов.* Земля людей — земля языков. — Санкт-Петербург: Авалон, 2006.
- Ю.В. Откупщиков.* К истокам слова. — Санкт-Петербург: Авалон, 2005.
- Православный молитвослов и псалтырь. — Москва, 1997.
- О.Р. Генри.* Хетты. — М., 1987.
- Т.Н. Дроздова, Э.Т. Юркина.* В поисках образа Атлантиды. — М., 1992.
- Олжас Сулейменов.* Мова письма — погляд в доісторію — про походження писемности і мови малого людства. — К., 2006.
- Древние славяне и их соседи. — М., 1970.
- Етимологічний словник української мови. Т. 1, К., 1982.
- Д.І. Яворницький.* Запорож'є в остатках старины и преданиях народа. — Київ: Веселка, 1995, с. 166, іл. „Камень Перун” на с. 167.
- М.Э. Рут.* Этимологический словарь русского языка для школьников. — Екатеринбург: У- Фактория, 2007.
- А.Е. Наговицын.* Магия Хеттов. — М., 2004.
- Б. Яценко.* Велесова книга. Легенди. Міти. Думи. — Київ, 1995.

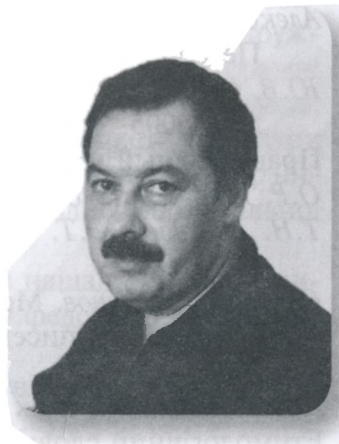
Від Атлантиди — до сьогодення: факти, гіпотези, мрії

Дружнє слово про автора книжки

Віктор Березяк зайшов уперше до редакції журналу «Науковий світ» — і відразу став мовби своїм. Мовчазний, скромний, чемний, майстровитий: щось полагав, комусь допоміг слушною порадою. Викликав симпатію добротою й чуйністю, уважністю й порядністю. А ще — глибокими знаннями.

Залюблений у рідну минувшину допитливець, патріот, невтомний ентузіаст, пошуковець, мандрівник, філософ і водночас поет у душі не раз і не двічі стверджував, що ретельне вивчення рідних мовних скарбів неодмінно стане тим ключиком, який відкриє найбільші таємниці життя наших далеких пращурів — хатів (пізніших венеців) і шумерів (атлантів, антів). Незгасна, воістину дитинна віра в це просто-таки вражала, захоплювала й, диво дивне, жодного разу не спричинялася до найменшого сплеску недовіри чи до скептичної посмішки. Саме від Віктора Березяка в редакції «Наукового світу» вкорінилася звичка й потреба час від часу повторювати спостереження видатного вченого Омеляна Прицака: «У всіх нас є прагнення походити від шумерів».

Віктор Березяк дуже швидко став постійним автором часопису «Науковий світ» з номера в номер друкував статті мандрівника в нашу глибоку минувшину, підтримував усі його дослідницькі починання. Пам'ятається, як невтомний допитливець хотів потрапити на острів Крит. На жаль, поки що не судилося. Коли ж мені випала можливість бродити його просторами, то уява вимальовувала, як Віктор Березяк переглядав би тамтешні численні видання про Атлантиду, збирав би дані про зображення воїнів з острова, зокрема про те, що на оголених головах вони мали заплетені косички — оселедці...

Віктор Березяк

Далеко від рідної землі, серед численних фоліантів однієї з книгозбірень, я нагадав собі й співрозмовникам, що дослідник не лише української, а й грецької історії Віктор Березяк народився в селі Дорошівка Ямпільського району Вінницької області 28 квітня 1963 року. Батько все життя працював інженером-геодезистом, а мати — техніком-геодезистом та вихователем дошкільного навчального закладу. Володимир Михайлович очолював різноманітні геодезичні експедиції, писав поезію. Лідія Терентіївна кожну вільну хвилину віддавала дітям: старшій Ірині та двійні хлопчиків — В'ячеславу й Вікторові, який після закінчення Київської середньої школи № 133 служив у ракетних військах протиповітряної оборони колишнього Радянського Союзу, навчався в Київському інституті народного господарства (планово — економічний факультет). Як інженер-економіст працював на різних виробничих підприємствах. Нині — заступник начальника виробничо-технічного відділу ТОВ „Українські Комунікаційні Системи”.

З 1987 року Віктор Березяк займається історико-краєзнавчими дослідженнями минулого села Буша, зокрема дослідженням відомої археологічної пам'ятки України — Бушанського скельного рельєфу. Пошуки останніх років увінчалися успіхом: вдалося виявити документи, які засвідчують існування поселення, що передувало сучасній Буші, — Антополя (Пронська) у II ст.н.е. — XI ст. — XIV—XV ст. — XVIст., і підтверджують висновки автора, викладені в журналах «Народна, творчість та етнографія» і „Археологія». Саме Віктор Березяк, зокрема, знайшов картографічне підтвердження існування поселення Антополя у II ст. н. е. (на карті Птолемея) та історичні документи, які засвідчують існування пізнішого населеного пункту Пронська (Антополя) у середині XV ст. — кінці XVI ст. Також віднайдено забуте прізвище одного з учасників “змови князів 1481 року” — князя Івана Юрійовича Пронського. Чимало істориків помилково вважали князя Івана Юрійовича, що згадується серед “убієнних князів” у “Пом'янику Києво-Печерської лаври, князем Іваном Юрійовичем Ольшанським.

Незмінною порадицею й надійною помічницею у тривалих пошуках стала дружина Тетяна Миколаївна. Воістину без її підтримки і в житті, і в дослідницьких студіях не було б ні розвідок про улюблену Бушу, ні цієї книжки. Факти до неї призбирувалися впродовж не одного року — в архівах і книгозбірнях, у мандрах рідною землею і в нескінченних дивовижних подорожах далями своєї прапам'яті, уяви й мрії.

Приваблює переконання автора в слушності своїх міркувань. Приваблює й спонукає читачів книжки не лише до роздумів, а й до пошуків нових даних про рідну минувшину. Тут доречно навести судження самого автора: «Якщо хтось із дослідників схоче заперечити й сказати, що все це вигадка і нісенітниця дослідника, відповім біблійним твердженням: «Через темність ми не впорядковуємо слова».

Віктор Березяк уміє упорядковувати і слова, і думки, і прозирання в минуле. Не лише в науково-популярних статтях, а й у віршах. В одному з них є такий вичерпно точний рядок: «Тиша степу пролизує все».

Як голова творчого об'єднання пригодників та фантастів Київської організації Національної спілки письменників України не можу не відзначити вміння автора і вибудовувати логічно вивірені докази, і висувати власні гіпотези, робити сміливі припущення, огранювати несподівані міркування виваженими висновками.

Як відповідальний редактор видання хочу наголосити на тій науковій принциповості Віктора Березяка, яку так рідко зустрінеш сьогодні, на його подиву гідній сумлінності, ретельності в написанні й редагуванні кожного речення, вмінню прискіпливо перерахувати власні тексти, вишукувати й виправляти недогляди.

Книжка Віктора Березяка — це справді розвідки, це нескінченний пошук. Справжній пошук, далекий від остаточного завершення. Тут маємо і тривкий ґрунт фактів, і політ рішучої фантазії, і сміливі гіпотези, і велику мрію — розшифрувати істинну історію українського народу, наблизити його давнину до сьогодення, і сподівання, що книжка відлуниться в серцях читачів, пробудить у них як генетичну пам'ять, так і душу.

Щасливий, що ця виболена, вимріяна книжка Віктора Березяка йде до людей. Так само щасливий, що її автор уже — в нових пошуках, у нових мандрах. Хай же таланить йому на тернистих наукових шляхах! І хай таланить усім шанувальникам рідної минувшини, які гортатимуть сторінки прадавньої української історії, — від Атлантиди до сьогодення.

Микола СЛАВИНСЬКИЙ,
член президії Національної спілки письменників України,
голова творчого об'єднання пригодників та фантастів
Київської організації НСПУ

ЗМІСТ

Анти — далекі прашури козаків .	.5
Хати: сторінки рідної історії	.26
Атлантида — країна Східного Середземномор'я .	.38
Хати і шумери: доатлантичний період	.66
Легендарні князі-анти: малоазійські корені	.85
Мова наших прашурів: від сивої давнини до сьогодення	104
Таємниці шумерського літочислення	145
Сучасна шумерологія: від припущень — до знань	159
Етимологія слів „ІСТОРІЯ” — „ІСТОРИК”	170
Термін „слов'янство”: погляд крізь століття.	176
Хети: прашури литовського народу	186
Від Атлантиди — до сьогодення: факти, гіпотези, мрії	.204

Науково-популярне видання

БЕРЕЗЯК

Віктор Володимирович

**АТЛАНТИДА:
сторінки прадавньої
української історії**

Розвідки про рідну минувшину

Коректор *Настена Євдокимова*
Комп'ютерна верстка *Максима Грищенко*

Підписано до друку 25.06.2012.

Формат 60x84/16.

Папір офсетний №1. Друк офсетний.

Гарнітура UkrainianTimesET.

Умовн. друк. арк. 12,09. Обл.-вид. арк. 7,69.

Зам. № 232

Віддруковано з готових діапозитивів
в друкарні ТОВ "Друкарня "Рута"

(свід. Серія ДК №4060 від 29.04.2011 р.)

м. Кам'янець-Подільський, вул. Пархоменка, 1

тел. 0 38 494 22 50, drukruta@ukr.net

Шановні читачі!

Автор широ вдячний за те, що Ви знайшли час і ознайомилися із запропонованими дослідженнями.

Відгуки, критичні зауваження, пропозиції, запитання можна надсилати на електронну адресу: **berezyak-v@bigmir.net**

Автор обіцяє, що на кожне звернення читача дасть змістовну відповідь.

З найкращими побажаннями та повагою до Вас

Віктор БЕРЕЗЯК

Царська хетська печатка: знак антів-атлантів — місяць.
У верхній частині місце його кріплення
та знак малозійських хатів — тризуб.